DIPUTACIÓ DE BARCELONA

GUÍA DE LES INSTITUCIONS CIENTÍFIQUES I D'ENSENYANÇA

PUBLICACIONS DEL CONSELL DE PEDAGOGÍA
1916

GUIA DE LES INSTITUCIONS CIENTIFIQUES I D'ENSENYANÇA DE L'EXCMA. DIPUTACIÓ DE BARCELONA

DIPUTACIÓ DE BARCELONA

GUIA DE LES INSTITUCIONS CIENTIFIQUES I D'ENSENYANÇA

PUBLICACIONS DEL CONSELL DE PEDAGOGIA

1916

ADVERTIMENT

L'activitat de la Diputació de Barcelona en materia d'institucions de cultura ve essent, d'alguns anys a aquesta part, especialment intensa. Moltes i importants són les institucions creades: els llurs fruits i la llur influencia ja s'han deixat vivament sentir en el món de la nostra ciencia i de la nostra tècnica, cridant àdhuc l'atenció dels doctes a tota Espanya i molt fortament en centres acadèmics estrangers. Altres institucions ja existents han estat renovellades a fi de posar-les a nivell d'allò que exigeixen les necessitats actuals i les noves orientacions pedagògiques. Ultra això contribueix la Diputació a subvenir, per precepte legal o acord amb altres entitats o per impuls espontani de protecció, institucions cientifiques o docents de diferents ordres, més o menys lligades a l'esperit de progrés i anhel de cultura superior que caracterisa el moment present a Catalunya.

El conjunt de nuclis acadèmics i docents en què aquesta acció s'especifica, ha esdevingut ja tan vast, que's feia sentir la necessitat d'un resum que permetés tenir sota'ls ulls a un sol cop de vista, almenys la part externa d'aquells i els detalls capitals de la seva actual organisació i funcionament. Semblant necessitat ha mogut el Consell de Pedagogía a aplegar les pàgines d'aquesta GUIA, en la utilitat de la qual no creiem deure insistir.

Alguns advertiments convé fer al lector. Un, es refereix a la uniformitat de les dades que's consignen en les diverses institucions. Darrera d'aquesta regularitat convencional de l'aspecte s'amaga una real varietat, no solament referent a l'ordre o especialitat de la tasca sinó al grau de vivor i d'èxit en què és complida. Però, fins en els casos en què aquesta no s'atança a alló que les exigencies de vida millor semblen imposar, és lícit col-locar un bon esperançament en els fruits de la obra de reforma i en els efectes de l'esperit de legítima emulació, avui regnant entre les nostres entitats de ciencies i d'ensenyança.

Altre advertiment que será bo tenir en compte en resseguir les pàgines del present recull, és

que la classificació d'institucions adoptada ha pogut fer-se només aproximativament, col·locant cada una de aquelles dins el grup que ha semblat més avingut amb son caràcter. En algún dels establiments que figuren a títol d'institucions d'ensenyança s'acompleixen també (i és bo que així es faci sempre que es pugui) treballs de veritable investigació; mentre que en altres nuclis, donats especialment a la recerca, es realisen, pel sol fet d'ajuntar-s'hi estudiosos en diferent grau de preparació, funcions genuïnament pedagògiques. I ni les primeres institucions acadèmiques de casa nostra menyspreen, en aquest temps de *lluita per la cultura* en què vivim, les iniciatives de política i administració civilisatrius, ni en aquells altres llocs consagrats per missió propia a l'organisació d'aquestes o al dictament tècnic sobre semblants assumptes, deixa tampoc d'iniciar-se alguna empresa de pur estudi i de científica investigació.

Per fi, convé tenir present que, essent aquest el primer cop de publicació de la nostra GUIA és de preveure (donada sobre tot la multiplicitat de les fonts a què ha calgut acudir per formar-la) que hagi relliscat en el séu text alguna errada o alguna equivocació de detall, fàcilment subsa-

nables, però, en edicions successives. Agrairem a aquells que n'adverteixin, i especialment a les entitats i persones interessades, que se serveixin fer-nos arribar les seves observacions en aquest punt i en qualsevol altre on considerin susceptible aquesta GUIA de canvi o millorament.

INSTITUCIONS ACADÈMIQUES I CIENTÍFIQUES

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

PALAU DE LA DIPUTACIÓ

Presidents generals de torn: D. Antoni Rubió i Llúch, D. Josep M.ª Bofill Pichot, Mn. Antoni M.ª Alcover

Secretari general: D. Eugeni d'Ors

L'Institut d'Estudis Catalans és la capdal corporació científica de Catalunya. Son objecte, ultrapassant el séu nom, la constitueix en una Academia, comprenent així els estudis generals de ciencia i d'historia com els concernint especialment Catalunya. La raó d'aquell nom es troba en el fet que havent-lo portat la docta casa en la època dels seus orígens, quan era constituida només que per als estudis d'historia i d'arqueología, decidí de continuar portant-lo en el moment de la seva organisació plenaria amb les tres seccions d' historia, de ciencies i de filología i llengua catalana.

L'Institut va néixer, com acabem de dir, per la reunió d'un grup d'homes de ciencia dedicats a l'arqueología i a la historia que s'instal·laren en el local del Palau de la Generalitat, dins aquella part que havía estat ocupada per l'antiga Audiencia fins al moment de la seva translació al modern Palau de Justicia. Això ocorría el 1907. En 1911, un dictamen-acord de la Diputació de Barcelona signat per son President Sr. Prat de la Riba constituí en ple l'Institut, dotant-lo d'una secció destinada al conreu de les Ciencies i d'una Secciò Filològica al costat de la Secció Històrico-Arqueològica amb què ja comptava.

L'Institut d'Estudis Catalans ha treballat en la con-

fecció d'un plan general d'estudis arqueològics i d'un projecte de publicació de les cròniques catalanes. Ha publicat en grans fascicles el recull de *Les Pintures Murals Catalanes*; els tres volums de *Les Monedes Catalanes;* el recull de documents per a la *Historia de la Cultura migeval Catalana;* la *Flora de Catalunya;* els primers fascicles del recull de Monografía sobre *Fauna;* dos volums de l'*Anuari de Biología*, on se reuneixen els treballs de la Societat d'aquest nom; les versions catalanes dels *Himnes Homèrics* i del *Gènesi;* els primers fascicles de la *Biblioteca Filològica;* la edició crítica de les *Obres d'Auzias March;* el primer fascicle del *Diccionari* de Mariàn Aguiló, etc. Ultra això cada secció edita grans reculls periòdics, la Histórico-Arquelògica un *Anuari* del qual han sortit a llum pública cinc volums; la de Ciencies, uns *Arxius*, dels quals es publiquen tres volums per any, trobant-se actualment en el volum número nou; la Filològica, una *Revista de Dialectología Catalana* que's publica tres cops per any trobant-se actualment en son quart fascicle.

Han ocupat, també, l'Institut vastes obres preparatories i empreses de divers llinatge, apart de les seves edicions. Dels séus començaments ençà ha organisat missions exploradores a diverses comarques de Catalunya: la jurídico-arqueològica, que va recórrer la ratlla de la frontera occidental de Catalunya; les lingüístiques, que han vingut més tard. per a estudiar el dialecte alacantí i per a organisar la Obra del Diccionari a Valencia, a Mallorca, al Rosselló; la destinada a investigar la naturalesa de les pintures rupestres descobertes al terme de Cogul, provincia de Lleida; la dedicada a l'estudi i Catalogació del fons de documents dels arxius de la Pobla de Lillet i Bagà, en la muntanya catalana; com les de caràcter botànic realisades pels col-laboradors de la *Flora de Catalunya;* altres, a Tortosa, per a investigar els manuscrits de la Catedral; i la portada a Girona, per a estudi

de ses velles termes i del claustre romànic del Convent de Sant Daniel. L'Institut va enviar també una missió a les Biblioteques d'Alemanya, per a estudi de manuscrits lulians; ha concorregut a l'Exposició de Roma, 1911, amb una notable instal-lació d'escultura romana a Catalunya; ha auxiliat diferents laboratoris de Barcelona en l'adquisició de material científic; ha organitzat dues oficines lingüístiques, una per a la publicació del *Diccionari Aguiló*, altra per a inventari de la llengua viva i de ses varietats dialectals; ha instal-lat un laboratori de fonètica experimental, un petit observatori d'Aerología i prepara la implantació d'altres departaments per als treballs del Mapa geogràfic de Catalunya, de son Mapa geològic, i els preparatoris d'una campanya per a l'extinció del paludisme; ha fet, en ocasió de l'Exposició de Geografía comercial a Barcelona, una instal·lació especial de cartes històriques; i, en son conjunt, en una acció plenaria de totes les Seccions, ha treballat en la fixació de les Normes ortogràfiques del català i, capitalment, amb un ardor incansable, en la formació d'aquesta Biblioteca, que és el nostre orgull, d'aquesta Biblioteca de Catalunya, que ha sabut reunir, en tres o quatre anys, uns 47,000 volums i més de 400 manuscrits.

La casa de l'Institut fou inaugurada públicament i oberta al públic la Biblioteca de Catalunya la nit del 28 de maig de 1914.

L'Institut és regit per un president de torn i un secretari general. El primer és un dels presidents de les tres seccions, corresponent els mesos de gener-abril al Sr. President de la Secció Històrico-Arqueològica; els mesos de maig-agost al Sr. President de la Secció de Ciencies; els mesos de setembre-desembre al Sr. President de la Secció Filològica.

En cas d'absencia o impediment del President de torn aquest és substituit pel Vice-President de la secció respectiva.

Les seccions compten, a més de son President, a
un Secretari, un Tresorer, un Bibliotecari cada u
Compta també l'Institut amb Secretaris-Redact
i personal administratiu.

La Biblioteca de l'Institut que constitueix la *Bibl*
teca de Catalunya és governada per un patronat
qual formen part el President i Secretari de l'Institut,
Bibliotecaris de les tres seccions i el personal faculta
superior de la Biblioteca, a més de representants de
entitats públiques que subvencionen la Bibliotec
d'aquells entre'ls donadors capdals de la mateixa
quals l'Institut ha concedit aquest honor. (Vegi's so
Biblioteca de Catalunya la secció corresponent d'aqu
ta GUIA).

Les oficines científiques o tècniques creades a l'
para de l'Institut i instal·lades dins el séu local te
cada una personal propi. (Vegin-se les seccions resp
tives).

En 1915 l'Institut ha publicat el primer progra
d'una serie de premis que continuaràn publican
oportunament per jurats o ponencies nomenats pel
teix Institut. Apart dels premis oferts per donadors
ticulars, figura en aquesta llista un premi anyal o
per cada una de les seccions a treballs que versin so
especialitats de l'esfera llur.

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. — SALA DE LA SECCIÓ HISTÓRICO-ARQUEOLÓGICA.

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. — SECCIÓ D'ARQUEOLOGÍA.

PERSONAL

President general

D. Antoni Rubió i Lluch: Gener-abril
D. Miquel A. Fargas: Maig-agost
Mn. Antoni M.ª Alcover: Setembre-desembre

Secretari general

D. Eugeni d'Ors

SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

D. Antoni Rubió i Lluch
President

D. Josep Puig i Cadafalch
D. Joaquim Miret i Sans
D. Jaume Massó i Torrents
D. Miquel S. Oliver
D. Guillem M.ª de Brocà
D. Josep Pijoàn i Soteras
Secretari

SECCIÓ DE CIENCIES

D. Miquel A. Fargas
President

D. Esteve Terrades
D. Pere Corominas
D. August Pi i Suñer
D. Josep M.ª Bofill
D. Ramón Turró
D. Eugeni d'Ors
Secretari

SECCIÓ FILOLÒGICA

Mn. Antoni M.ª Alcover
President

D. Lluis Segalà
D. Pompeu Fabra
Mn. Frederic Clascar
D. Joàn Maragall †
D. Angel Guimerà
D. Josep Carner
Secretari

SECRETARIS REDACTORS

D. Francisco Martorell i Trabal
D. Ferràn Soldevila i Zubiburu
D. Pere Barnils
D. Antoni Griera

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Director: D. JORDI RUBIÓ I BALAGUER
Inspector de l'Institut: D. JAUME MASSÓ I TORRENTS

L'*Institut d'Estudis Catalans* ha obert la seva Biblioteca al públic amb el caràcter de BIBLIOTECA DE CATALUNYA el 28 de maig de 1914.

Ja en els primers temps de l'Institut, la seva secció Històrica havía fet algunes adquisicions de llibres principalment la dels fons composant les biblioteques Aguiló i Jacinte Verdaguer.

El 1907, en fer-se la constitució definitiva de l'Institut es pensà en convertir aquests fons en una Biblioteca de caràcter general on s'hi comprenguessin obres de totes les branques del saber humà.

Per regir la BIBLIOTECA l'Institut ha nomenat un Patronat compost del séu President de torn i Secretari general, dels Bibliotecaris de les tres seccions, de representants de les corporacions que subvencionen l'Institut i de persones que havent afavorit l'Institut amb donatius importants, ell designa per a aquell honor. A més designa l'Institut un dels séus membres perquè el representi en la inspecció del servei de la BIBLIOTECA.

La BIBLIOTECA és oberta al públic els dies feiners, de 10 a 1 i de 5 a 8, exceptuant el dilluns al matí. Per ésser admès com a lector, és precís subjectar-se a la regla següent: proveir-se d'una targeta d'admissió que es facilita en el local de l'*Institut d'Estudis Catalans*, previa exhibició d'una cèdula de presentació, firmada per un membre de l'Institut o del Patronat de la Biblioteca o de les Corporacions públiques que la subvencionen, o per un professor d'Universitat o Escoles tècniques, o per un

Cònsol del país respectiu quan se tracta de persones estrangeres. La targeta d'admissió porta la firma del Director de la BIBLIOTECA i caduca el 31 de desembre de cada any. Els séus Estatuts són dels més lliberals que hi ha. S'hi han innovat dues millores desconegudes en cap altra biblioteca pública espanyola: el préstec a domicili, mitjançant un petit dipòsit, reintegrable, i l'accés del públic als prestatges. Aquest darrer sistema reuneix tants aventatges, que se li ha donat una extraordinaria amplitut. El primer de gener de 1915 es posaren a la lliure disposició dels lectors els llibres de la *biblioteca de mà*, formada per uns 7,000 volums, triats entre les diverses especialitats que integren la BIBLIOTECA. De tots aquests llibres, el lector se'n pot valer lliurement i com que tots ells solen ésser, a proporció, els més sovint consultats, s'explica que d'ordinari sigui actualment superior el nombre de lectors al de llibres servits.

La BIBLIOTECA DE CATALUNYA ha tingut ràpida creixença. Compta actualment amb més de 47,000 volums i de 400 manuscrits i pròximament serà encara considerablement augmentada. Entre'ls donatius fets, mereixen especialment senyalar-se per llur importancia els següents:

La biblioteca de l'historiador Antoni Aulestia, cedida pels séus hereus. El 1910, don Isidre Bonsoms regalà la seva notabilíssima col·lecció d'impresos polítics referents a Catalunya des del segle XVI fins al primer terç del XIX, que consta d'uns 4.630 exemplars. El mateix any, dèu il·lustres patricis nacionals i estrangers acordaren repartir-se el preu de 20,000 pessetes, que importava el magnífic Cançoner provençal de don Pau Gil i fer-ne ofrena a la BIBLIOTECA DE CATALUNYA. El següent any de 1912, don Pere G. Maristany, comte de Lavern, regalava a la BIBLIOTECA una col·lecció de 14 caixes contenint els manuscrits originals de les més importants obres de mossèn Jacinte Verdaguer. L'*Institut*, el 1908,

havía adquirit 6,350 obres que formaven la biblioteca del poeta i una partida llarga de números escadocers de revistes i retalls de periòdics interessants per a l'estudi i el comentari de la obra verdagueriana. Més tard, el 1915, s'ha adquirit un altre lot important de manuscrits, del mateix poeta, amb el qual pot la Biblioteca oferir reunits als nostres literats el cabal més nombrós i complet que mai s'hagi aplegat per a l'estudi de la producció del gran cantor de Catalunya.

Són també molt importants les col·leccions de cartes geogràfiques i documents relatius a la historia de l'Amèrica espanyola del segle xvii, cedits pels Srs. J. Bofill i Matas, Frederic Rahola i Josep Rogent; així con també la Crònica llatina—copia única sabuda del desaparegut codi de la crònica dels reis d'Aragó i Comtes de Barcelona que fra Jaume Domènech escrigué per a la Casa Reial d'Aragó—que la Sra. D.ª Agna Girona, viuda de Sanllehy, adquirí per a la Biblioteca.

L'any 1912, la Diputació hi trespassà la llibrería musical Carreras, riquíssima col·lecció en la qual abunden les copies manuscrites d'obres d'autors catalans dels segles xvii i xviii, que aquella Corporació havía adquirit alguns anys enrera.

Darrerament, la Biblioteca ha rebut un donatiu d'excepcional importancia: la col·lecció cervàntica de don Isidre Bonsoms, considerada com la més completa de les que es coneixen.

La Biblioteca de Catalunya és especialment rica en impressions catalanes, la major partida de les quals foren adquirides al comprar la Diputació la llibrería de don Mariàn Aguiló. Bon nombre d'incunables catalans fan costat a les millors edicions, fetes en el segle xvi, dels monuments de la nostra literatura.

La secció de manuscrits comprèn actualment 392 números, la major partida dels quals són dels segles xiv i xv i escrits en llengua catalana. Es també interessant

l'Arxiu que ha començat a formar-se com una secció especial dins la BIBLIOTECA, la part més nombrosa del qual el constitueix l'Arxiu de la *Reial Junta de Comerç*. Posseeix també una important col·lecció de documents en pergamí, entre'ls quals cal esmentar una nombrosa serie de pertanyents als segles x, xi i xii i alguns dels més antics en llengua catalana, que fan bon costat al manuscrit de les Homilies d'Organyà, del segle xii, el més antic text literari conegut en català, que també es troba a la BIBLIOTECA.

BIBLIOTECA DE CATALUNYA. — SALA DE LECTURA.

BIBLIOTECA DE CATALUNYA. — SALA DE LECTURA.

PATRONAT DE LA BIBLIOTECA

Sr. President de la Diputació
» President general de torn de l'Institut
» Secretari general de l'Institut
D. Albert Bastardas
Delegat de la Diputació
D. J. Bofill i Matas
Delegat de l'Ajuntament
D. J. Puig i Cadafalch
De la Secció Històrico-arqueològica de l'Institut
D. August Pi i Sunyer
De la Secció de Ciencies
Mn. Frederic Clascar, pvre.
De la Secció Filològica
D. J. Massó i Torrents
Inspector de la Biblioteca
D. Isidre Bonsoms

SECRETARI

El Director de la Biblioteca

PERSONAL

DIRECTOR

D. Jordi Rubió i Balaguer

INSPECTOR NOMENAT PER L'INSTITUT

D. J. Massó i Torrents

ADJUNTS

D. Ramón d'Alós i de Dou
» Eudald Duràn i Reynals
» J. M.ª de Macià d'Espona

Auxiliars de l'oficina de registre i catalogació

D. Alfred Nadal
Srta. Mercè Robles
» Elvira Zimmer
» Celia Albert

MOVIMENT DE LA BIBLIOTECA

MESOS	ANY 1914		ANY 1915	
	Lectors	Llibres servits	Lectors	Llibres servits
Gener.	»	»	1016	966
Febrer	»	»	1015	901
Març	»	»	1088	1164
Abril	»	»	1085	834
Maig	»	»	819	631
Juny	328	357	971	649
Juliol	564	639	976	570
Agost.	409	512	887	465
Setembre	455	664	910	461
Octubre	1051	1386	»	»
Novembre	1032	1455	»	»
Desembre	795	1090		
Total.	4634	6103	8767	6641

CÀTEDRA DE LLENGUA CATALANA

UNIVERSITAT LITERARIA

Professor: D. POMPEU FABRA

La Diputació de Barcelona, en sessió celebrada el dia 11 de juny de 1912, acordà la creació d'aquesta Càtedra, nomenant-ne professor el qui en l'actualitat l'ocupa.

Havent-se demanat al Rector de la Universitat la concessió, en aquesta, d'un local per a l'establiment de la CATEDRA DE LLENGUA CATALANA, el baró de Bonet—que era qui en aquella època assumía l'alta direcció d'aquell centre d'ensenyança—accedí a la petició de la Corporació provincial, comunicant-li-ho amb data del 28 d'octubre del mateix any.

Tot seguit es donà començ al curs, inaugurant-se les lliçons el dia 5 de novembre.

Aquest primer curs durà fins a les darreríes de maig de 1913. El segón ja es va poder normalisar, donant-li, aixicom als successius, la durada dels cursos universitaris, o sigui del 2 d'octubre al 20 de maig.

Les classes es donen tots els dilluns, dimecres, i divendres, de sis a set de la tarda, en una de les aules de la Facultat de Filosofía i Lletres.

Hi assisteixen normalment de 20 a 25 alumnes, entre lliures i oficials.

La Càtedra comprèn dues ensenyances: l'elemental i la superior.

El curs elemental consisteix en una exposició de l'ortografía catalana segons les Normes de l'*Institut d'Estudis Catalans* i un estudi elemental de les diferents parts de l'oració, assenyalant els defectes que solen cometre's en el llur ús i indicant la manera de remeiar-los.

En el curs superior s'afermen, raonant-los deguda-

ment, els coneixements ortogràfics adquirits en el curs anterior, s'enfondeix en l'estudi de la Sintaxi i s'emprèn el de la Fonètica i de la Morfología.

En el curs acadèmic 1914-1915, la circumstancia d'haver-hi alguns alumnes de l'anterior i alumnes nous posseint una forta cultura gramatical, permeté dedicar una gran quantitat de temps a la Sintaxi, procedint-se a l'estudi sintàctic d'un text mig-eval. L'obra escollida fou el *Valter e Griselda* de Bernat Metge, del qual es féu una lectura comentada recollint tots els exemples que el text suministrava referents a les diverses qüestions sintàctiques del programa. Aquesta replega d'exemples tenía un doble objecte: servir d'il·lustració a les lliçons sistemàtiques de Sintaxi que seguiren la lectura del text i de base a la redacció, pels alumnes, d'un estudi sobre la Sintaxi del *Valter e Griselda*. Aquest treball va ésser redactat pels alumnes durant les vacacions d'istiu.

ENSENYANCES

FONÈTICA

Estudi del vocalisme i del consonantisme catalans, parant sobretot esment en els fets característics de l'evolució fonètica del català.

Estudi de les evolucions divergents dins el català, donant naixença a les principals varietats dialectals.

ORTOGRAFÍA

Origen de les convencions ortogràfiques del català.

Ortografía dels llatinismes.

Grafíes dialectals i nacionals.

Explicació raonada de les Normes ortogràfiques promulgades per l'Institut d'Estudis Catalans.

MORFOLOGÍA

Estudi històric de la flexió catalana.

Sistema de desinencies del català mig-eval.

Modificacions posteriors.

Triatge de formes.

SINTAXI

Estudi de les alteracions introduides en la sintaxi mig-eval, fixant-se sobretot en les pertorbacions degudes a l'influencia castellana i en aquelles qüestions que han rebut solucions equivocades.

FORMACIÓ DE PARAULES

Pertorbacions en el gènere dels substantius i en l'empleu dels sufixes de derivació.

OFICINES LEXICOGRÀFIQUES

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Director: D. Pompeu Fabra

La creació d'aquest centre de treball fou acordada per l'*Institut de la Llengua Catalana* en sessió del día 11 d'octubre de 1912, començant a funcionar immediàtament.

Li fou encomenada la confecció del «Diccionari General de la Llengua Catalana», la d'un Diccionari d'Autoritats, la publicació dels materials lexicogràfics aplegats per En Mariàn Aguiló—que acabaven d'ésser adquirits—, la confecció d'un Vocabulari ortogràfic i la formació de l'Atlas lingüístic de Catalunya, Balears, Valencia, Rosselló i Sardenya.

Una tasca tan vasta i complexa com l'encomanada a les OFICINES LEXICOGRAFIQUES, suposava l'establiment dins elles de diferents seccions a mesura que anessin emprenent-se els treballs corresponents a cada una de les obres en projecte.

Inaugurades les tasques de les oficines amb els treballs d'ordenació de l'obra d'En Mariàn Aguiló, i començats poc temps després els de replega de materials lexicogràfics per al Diccionari de la Llengua Catalana, es procedí tot seguit a la creació de dues seccions, la del «Diccionari Aguiló» i la del «Diccionari General».

El primer treball de la secció encarregada de l'ordenació i publicació dels materials lexicogràfics aplegats per En Mariàn Aguiló fou el de reordenació de les cèdules que componen la replega. A aquesta tasca preliminar, ja terminada fa més d'un any, seguí la de ferles innombrables citacions que l'autor s'havía limitat a deixar indicades i la de comprovar totes les altres, moltes de les quals calía refer o completar. Finalment,

es procedeix a la redacció del Diccionari, ço que, degut a la forma com són redactades les cèdules i a les repeticions, contradiccions i rectificacions que hi figuren, exigeix un treball entretingudíssim de confrontació, garbellament i coordinació.

S'han publicat ja els dos primers fascicles, i en endavant se'n publicaràn almenys quatre cada any.

Essent la tasca més important de la secció del «Diccionari de la Llengua Catalana» l'enregistrament del lèxic del català vivent en totes les seves varietats dialectals, calía comptar amb un cós de corresponsals distribuits per tot el domini de nostre idioma.

Formar aquest cós de col·laboradors del Diccionari fou l'objecte principal dels viatges efectuats pels tècnics de les Oficines per Catalunya, Valencia, el Rosselló i les Balears. En llurs excursions, al mateix temps que estudiaven directament les característiques de cada un dels dialectes, cercaven en les diferentes contrades recorregudes les persones que els semblava més aptes i les alliçonaven sobre'l sistema a seguir en les futures enquestes. La tasca dels col·laboradors havía de consistir a respondre els qüestionaris que les Oficines els remetríen mensualment. La distribució periòdica dels qüestionaris començà el 29 d'agost de 1913. Els resultats de l'enquesta es poden considerar com a satisfactoris, vist que entre'ls qüestionaris contestats n'hi ha de totes les contrades i cap parlar important no deixa així de trobar-se representat dins la replega. Per altra part, preveient que no tots els corresponsals havíen de complir el compromís contret, la direcció ja procurà establir-ne un nombre superior a l'estrictament necessari, i està portant a cap actius treballs encaminats a l'adquisició de nous col·laboradors. Les úniques regions on se topa amb dificultats insuperables són el Rosselló i la Sardenya.

Per ço que esguarda a la replega de materials lexicogràfics trets de la llengua escrita, les oficines estàn

actualment formant un registre dels documents i textos publicats i dels inèdits existents en biblioteques i arxius, els quals caldrà despullar i ha començat ja les tasques de despullament, a fi de poder empendre la llur organisació definitiva. Ultra això, les OFICINES posseeixen i van rebent materials aplegats per diferents col·laboradors espontanis que s'han ofert al despullament de textos existents en llurs localitats, i darrerament ha vingut a enriquir llur fons lexicogràfic l'abundosa replega de Mn. Antoni M.ª Alcover.

PERSONAL TÈCNIC

D. Pompeu Fabra
Director general de les OFICINES i del «Diccionari Aguiló»

D. Pere Barnils
Director del «Diccionari general»

D. Manuel de Montoliu
Auxiliar

D. Antoni Griera
Auxiliar

PERSONAL SUBALTERN

D. Francesc Torres
D. Juli Vila
D. Bernardí Escaler

TREBALLS QUE ACTUALMENT REALISEN LES OFICINES LEXICOGRÀFIQUES

Ordenament i redacció del «Diccionari Aguiló»

Confecció definitiva del Diccionari Ortogràfic

Reorganisació del còs de col·laboradors del Diccionari General de la Llengua i revisió dels materials entrats durant l'exercici de 1914-1915

LABORATORI DE FONÈTICA EXPERIMENTAL

ANEXE A LES «OFICINES LEXICOGRÀFIQUES»

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Director: D. PERE BARNILS

Aquest LABORATORI va ésser fundat per la Diputació de Barcelona, a iniciativa de la Secció Filològica de l'*Institut d'Estudis Catalans*, el dia 5 de desembre de 1913. Té, principalment, per objecte, l'estudi experimental de la Llengua en general i en particular dels dialectes, el registre directe dels parlars, la constitució d'un *Arxiu de la parla* i l'ensenyança de sordo-muts.

La instal·lació del LABORATORI DE FONETICA facilita l'estudi dels nostres dialectes sota'l punt de vista experimental, permetent seguir el moviment de la filología en les seves novíssimes ramificacions.

Concretant-nos a la nostra llengua, són innombrables els estudis que's poden empendre i els problemes per als quals és possible trobar una solució.

El LABORATORI no sols serveix d'obrador per a elaborar treballs d'investigació, sinó que és al mateix temps un dipòsit d'objectes de demostració. El que no conegui la larinx humana més que pel gravat, per excel·lent que sia, no en tindrà pas la idea exacta que en tindrà aquell que pugui operar sobre un model desmontable o sobre un preparat humà mateix.

Complexa és la tasca encomenada al LABORATORI. En el temps que porta d'existencia s'han portat a cap recerques i experiencies remarcables, per a la pràctica de les quals disposa del material més indispensable: aparell registrador de la parla, aparell de flames ma-

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. — LABORATORI DE FONÈTICA EXPERIMENTAL.

nomètriques, el nomenat *Lioreigraphe* per a l'estudi de les harmòniques, accessoris per a la construcció de paladars artificials, col·lecció de diapassons, models desmontables de la larinx, aparell de mesurar les gràfiques, assortit de lupes i lentilles micromètriques, i accessoris de manyanería i farmacia.

Apart de la tasca que, en el terreny de la filología, li està primordialment encomenada, que pot prestar auxili en la solució de molts dels problemes psico-pedagògics que avui desperten tan viu interès.

Particularment el ram de l'ensenyança dels sordomuts és el que pot acudir al LABORATORI amb esperances d'èxit.

TREBALLS QUE ACTUALMENT REALISA EL LABORATORI

Proves d'impressió i reproducció de la veu amb l'aparell Lioret i conversió en gràfiques.

Estudi per sessions, a càrrec de D. Antoni Gaudí, assessorat d'altres tècnics, dels sons musicals de les campanes tubulars destinades al temple de la Sagrada Familia.

LABORATORI PROVINCIAL D'HIGIENE

URGELL, 187

Director: D. JOSEP AGELL I AGELL
Secretari: D. EUDALD QUINTANA

Aquest organisme ve a completar l'organisació sanitaria de la provincia, constituida per Laboratoris d'Higiene de Partit, essent el lligam que els uneix i dóna cohesió a la tasca llur, i, ultra això, el centre on es realisen investigacions de caràcter higiènic, com a resultat de les quals s'exposen iniciatives i es porten a cap campanyes sanitaries. L'acord de la seva creació va ésser pres per la *Junta Provincial de Sanitat*, el Patronat de l'*Escola Industrial* i la Diputació de Barcelona, conseguint així que sigui la nostra provincia la primera i la única que compti, a Espanya, amb una organisació sanitaria tan completa.

El LABORATORI PROVINCIAL D'HIGIENE començà a funcionar a mitjans de l'any 1914.

Ha realisat una campanya contra les falsificacions dels olis, durant la qual s'efectuaren més de 600 anàlisis i conseguint l'acabament de l'adulteració per mitjà de l'oli de llinosa i una gran disminució en l'adició del de cacauet; una contra l'addició d'antissèptics *(nievelina)* a les carns, conseguint-se un excel·lent resultat; una altra contra l'ús, en confitería i pasticería, dels ous de Russia i del Japó, conservats per mitjà d'antissèptics, i que portà, desprès de 300 anàlisis, l'abolició de l'ús de aquells preparats nocius per a la salut. Ha portat a cap, a més, campanyes contra'ls fraus de vins, de la llet, de les gaseoses, etc., etc.

En un altre aspecte de la seva activitat, el LABORATORI porta fets nombrosíssims anàlisis químics i bacterio-

lògics d'aigua per determinar la seva potabilitat; entre ells, té complets els de les aigües dels manantials que proveeixen Barcelona i els de les que alimenten les 28 poblacions més importants de la província.

El Laboratori provincial d'Higiene ha estat l'iniciador i organisador de la intensa campanya contra les mosques, que ha tingut repercussió no solament per tot Catalunya sinó que s'ha estès per Espanya i àdhuc per molts pobles de l'estranger.

En els salons de la Diputació s'hi organisà la *Primera Exposició monogràfica de la lluita contra les mosques,* a la qual concorregueren nombrosíssims industrials, exposant tots els mitjans de destruir les mosques i els de privar el llur contacte amb els aliments. El Laboratori, pel séu compte, hi instal·là una sala d'informació de la campanya realisada per les diferents nacions que s'han preocupat de fer campanya, en la qual es veia cartells, fascicles, fotografíes, papers, llibres, etc., etc.

El Laboratori, ha repartit cartells, com instrument de vulgarisació en aquesta lluita per tot Catalunya i diferents indrets d'Espanya i de l'estranger. Envià, a més, a tots els Ajuntaments de Catalunya, Valencia i Balears, un ofici pregant-los la publicació d'un Ban dictant regles higièniques i els mitjans de destrucció de les mosques i d'evitar el contacte amb els aliments. Fins ara es porten rebudes prop de 200 respostes d'altres tants pobles que han publicat el Ban.

El Laboratori, ultra'l material que va acumulant, té iniciada la formació d'una biblioteca, en la qual ja hi tenen representació més o menys nombrosa les obres de les diferents branques que constitueix la seva missió, però ço a què s'ha donat una importancia especialíssima, és tot el que es refereix a falsificacions d'aliments i a l'estudi de les aigües potables i de les aigües residuals,

constant·hi, al costat de les obres clàssiques sobre aquestes materies, referencies especials demanades pel LABORATORI a les poblacions on hi hagi instal·lat algún mitjà de depuració de dites aigües.

TREBALLS QUE ACTUALMENT REALISA EL LABORATORI

Estudi comparatiu dels diferents mitjans utilisats per a l'esterilisació de les aigües.

Estudi de les «constants» que ofereixen alguns aliments naturals de Catalunya.

Formació del mapa de les aigües potables de Catalunya.

PERSONAL

D. Josep Agell i Agell
Director i Professor químic.

D. Antoni Fita i Trias
Professor bacteriòleg.

D. Lluís Amargós i Bertràn
Professor ajudant.

D. Josep Maria Campà
Professor ajudant.

D. Eudald Quintana
Secretari.

SERVEI AEROLÒGIC DE CATALUNYA

PLAÇA D'URQUINAONA, 5

Director: D. EDUARD FONTSERÉ

El SERVEI AEROLOGIC DE CATALUNYA va ésser fundat l'any 1913, com a conseqüencia del requeriment fet a l'*Institut de Ciencies* pel *Comitè Internacional Meteorològic* perquè s'efectuessin a la península observacions de les altes regions de l'aire pel mitjà de globes.

La inclosió d'aquest servei com a secció catalana en la Xarxa oficial de la Comissió internacional per a l'Aerostació científica, s'ha fet en el començ de 1914. D'aleshores ençà, els estudis i les investigacions que practica el SERVEI, pel que fa referencia al compromís internacional, són subordinats a les instruccions del president d'aqueixa comissió.

A més, amb programa independent, es porten a cap estudis de vents locals.

El SERVEI AEROLOGIC DE CATALUNYA no té publicacions propies. Els resultats de les observacions internacionals es remeten al Reial Observatori aeronàutic de Prussia, que és qui centralisa i publica tots els obtinguts per les diverses seccions que componen la Xarxa. Els originals del SERVEI i els estudis de caràcter local són remesos periòdicament a l'*Institut de Ciencies*, que els publica en el séus *Arxius*.

PERSONAL

D. Eduard Fontseré.
Director.

D. Ramón Jardí.
Ajudant.

INSTITUCIONS SUBVENCIONADES PER LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

BIBLIOTECA PROVINCIAL UNIVERSITARIA

UNIVERSITAT LITERARIA

Bibliotecari-Arxiver: D. Manuel Rubio i Borrás
Secretari: D. Francesc Suarez i Bravo

Va ésser fundada aquesta Biblioteca l'any 1835; però no s'obrí al públic fins l'any 1847. El primer fons bibliogràfic va formar-se amb els llibres procedents dels convents i congregacions suprimits, i ha anat després enriquint-se, successivament, amb els donatius i les adquisicions que s'han anat efectuant.

En els séus començos va instal·lar-se al primer pis del Monastir de Sant Joàn, en espera que se li pugués donar més digne hostatge en l'edifici de l'Universitat, que s'estava construint. Aquella instal·lació interina va prolongar-se uns quants anys, puix el tresllat definitiu de la Biblioteca Provincial al local que ocupa actualment, no va poder-se portar a cap fins a l'any 1885, en el qual va inaugurar-se oficialment i definitiva.

El saló de lectura, ocupa una galería paral·lela al Paraninf de la Universitat, i les altres dependencies són instal·lades en els departaments de l'ala esquerra de l'edifici, de la façana que dóna al carrer d'Aribau, i en gran nombre de sales del segón pis.

La Biblioteca Provincial posseeix molts Còdexs, manuscrits i incunables, entre'ls quals són especialment remarcables el *Manuale Missarum et Orationem* del segle XI; un Llibre d'Hores, del segle XV; la Crònica del Rei Jaume; la *Historia de Catalunya*, de Pere Tomic; la Crònica de Desclot; un Còdex Armeni; una *Biblia Sacra* del segle XIV, i la *Epistolae Sancti Hieronymi* del segle XVI. Dels incunables, són molt notables les *Decretals de Gregori XI*, per Gersen, de 1475; el *Breviario*

Herdense, a Lleida 1479, per Henrico Botel, i el *Comprehensorium*, primer llibre amb data imprès a Espanya.

La Biblioteca Provincial és oberta al públic tots els dies feiners, de dos quarts de dèu a dos quarts de dues i de dèu a dotze els festius.

A més del servei de lectura, té el Registre de la Propietat intel·lectual, i és considerada com anexa d'ella la Biblioteca de la Facultat de Medicina, regentada per personal del Còs d'Arxivers i Bibliotecaris de la Universitat.

PERSONAL

DIRECTOR

D. Manuel Rubio i Borràs.

SECRETARI

D. Francesc Suàrez i Bravo.

OFICIALS

D. Manuel Ramos i Cobos
D. Angel Antòn
D. Angel Aguiló i Miró
D. Miquel Ferrà.

ANYS	LLIBRES SERVITS					
	Teología	Juris-prudencia	Ciencies i Arts	Literatura	Historia	Enciclo-pedies i periòdics
1910	349	2243	16522	5117	4844	4012
1911	290	2534	17803	4283	2282	2278
1912	311	1998	19234	3936	2030	1567
1913	328	1775	21934	2963	1781	1845
1914	750	4262	18079	7465	890	720

«REAL ACADEMIA DE CIENCIAS I ARTES»

RAMBLA DELS ESTUDIS, 9

President: D. PERE MARCER I OLIVER
Secretari perpetual: D. ARTUR BOFILL I POCH

Aquesta entitat va ésser fundada l'any 1764. En els séus començos, tingué un caràcter purament particular, dedicant-se, en una esfera reduida, a una modesta tasca d'investigació i de divulgació científiques. El rei Carles III la reconegué oficialment, adoptant el títol de *Reial Conferencia física* el 1766, el de *Reial Academia de Ciencies Naturals i Arts* el 1770 i el de REIAL ACADEMIA DE CIENCIES I ARTS el 1892.

Els primers anys de la seva existencia, l'Academia atravessà situacions difícils; d'ençà del séu regoneixement oficial, especialment, ha tingut una vida pròspera.

Els membres de l'Academia són classificats en acadèmics numeraris, acadèmics numeraris excedents i exemptes, acadèmics corresponents i protectors.

En les sessions ordinaries de l'entitat, que se celebren normalment cada més, els acadèmics numeraris donen lectura als treballs que, per torn, els correspòn desenrotllar, i es dóna compte de les comunicacions rebudes de les entitats similars o dels acadèmics corresponents i de tot allò que interessi a la Corporació.

La REIAL ACADEMIA DE CIENCIES I ARTS és dividida en cinc seccions, al davant de cada una de les quals hi ha un director i un secretari general. Cada secció es divideix en quatre comissions: en les d'Anàlisi matemàtic, Geometría, Mecànica, Astronomía i Geodesia, la primera; en les de Física, Electrotecnia, Química i Metal·lurgia, la segona; en les de Meteorología exògena i endògena, Mineralogía, Geología i Paleontología la tercera; en les de Zoología, Antropología, Botànica i Economía Rural la

quarta; en les d'Arts liberals, Arts sumptuaries, Arqueología i Prehistoria i Tecnología la quinta. La llengua oficial en aquesta institució es la castellana.

Com un dels seus elements auxiliars de la seva labor científica, l'Academia, disposa de l'Observatori Fabra, instal·lat al Tibidabo. (Vegi's la secció corresponent d'aquesta Guia). A més, té intervenció directa en les juntes autònomes de Museus i de Ciencies Naturals, del Laboratori general d'investigacions i assaigs, i en la Comissió de Foment dels interessos agrícoles de la provincia. De ja fa anys presta a Barcelona i a Sarrià el servei horari municipal.

L'any 1909 va ésser anunciat el premi Agell, consistent en la donació, cada quatre anys, de 2.000 pessetes i un diploma a l'autor d'una Memoria relativa a algún dels coneixements que l'Academia cultiva.

El premi no s'adjudicà, i s'obrí nou concurs per a l'any 1914, oferint el premi al millor treball sobre Meteorología, Mineralogía, Geología o Paleontología. Es presentaren dues memories, essent premiada la que portava per títol «Prodromus palaezoicus faunae et florae Cataloniae».

PERSONAL

COMISSIÓ GENERAL DIRECTIVA

D. Pere Marcer i Oliver
President

D. Eduard Alcobé i Arenas
Vice-president

D. Artur Bofill i Poch
Secretari perpetu

D. Carles Calleja
Vice-secretari general

D. Josep Serrat
Tresorer

D. Lluís Mariàn Vidal i Carreras
Comptador

D. Josep M.ª Cornet i Mas
Conservador

D. Paulí Castells
Bibliotecari

D. Josep Domènech i Estapà
Director de la Secció 1.ª

D. Agustí Murúa
Director de la Secció 2.ª

D. Josep Ricart i Giralt
Director de la Secció 3.ª

D. Joaquim de Borja
Director de la Secció 4.ª

D. Ermengol Gorría i Royàn
Director de la Secció 5.ª

REPRESENTANT DE L'ACADEMIA A LA BIBLIOTECA ARÚS

D. Santiago Mundi

NATURALISTA ENTOMOLEG DE LA COMISSIÓ DE FOMENT DELS INTERESSOS AGRÍCOLES DE LA PROVINCIA

D. Josep M.ª Bofill i Pichot

COMISSIÓ DE PUBLICACIONS

Sr. President de l'Academia
Srs. Directors de les seccions
Sr. Secretari Perpetual

REIAL ACADEMIA DE BONES LLETRES

PLAÇA DEL REI, 4

President: D. JOSEP PELLA I FORGAS
Secretari: D. JOAQUIM MIRET I SANS

L'any 1729 va constituir-se l'*Academia de Belles Lletres* de Barcelona, que, en els séus primers temps, es dedicà gairebé exclusivament a estudis històrics. El 1751 va ésser-li concedit el títol de Reial i l'any següent van ésser aprovats els séus Estatuts amb reial cèdula de 25 de gener. Aleshores, la Corporació estava constituida per quaranta individus i hi teníen solament entrada els nobles i graduats.

Els esdeveniments i guerres de les darreríes del segle XVIII feren impossible la vida de l'Academia.

L'any 1815 es conseguí la concessió d'un local a la Casa de la Ciutat, on se celebraven les sessions; mes, en virtut de la reial ordre de 23 de setembre de 1824, quedaren sospeses, com les dels altres còssos literaris d'Espanya.

El 1833 pogué rependre l'Academia la seva tasca. Així i tot, les turbulencies polítiques que tan profundament pertorbaren la vida normal espanyola en aquells tomps, contribuiren a dificultar el serè estudi que de la Historia i de la Literatura catalanes realisava la docta institució.

El 1836 va esser restaurada. El govern li cedeix l'antic monestir de Sant Joàn de Jerusalem, que figurava entre'ls béns de la desamortisació, i són aprovats definitivament els séus nous Estatuts. Amb les inscripcions, làpides, sepulcres, baixos-relleus i altres objectes arqueològics que les lleis desamortisadores havíen amuntegat entre les runes de les esglesies i monestirs, i que l'Academia anava recollint religiosa-

ment, començà a formar-se un petit Museu d'Antiguitats.

Penetrada la Reial Academia de Bones Lletres de la conveniencia de fomentar el renaixement de la literatura catalana, obrí un certamen en el qual es premià, en sessió celebrada el 2 de juliol de 1842 el poema de D. Joaquim Rubió i Ors *Roudor de Llobregat*. Des d'aquell dia, quedà admès el nostre idioma en els concursos i publicacions de la Corporació. Persistint en el séu propòsit, l'Academia obrí nous certàmens, en un dels quals fou premiat el poema de Damàs Calvet *Mallorca Cristiana*.

Es presentaren en les sessions ordinaries estudis històrics i literaris; i el plan de la formació d'una gramàtica i d'un diccionari de la llengua catalana, així com el de la reimpressió i divulgació de nostres clàssics, s'hauríen portat a cap si no ho hagués fet impossible els precaris mitjans amb què es comptava.

Retornat el monestir de S. Joàn de Jerusalem a la comunitat que l'havía posseit fins el 1835, l'Academia es trobà mancada de recursos pecuniaris i de local i es veié en la necessitat d'acceptar, des de 1860, la hospitalitat d'altres Corporacions.

Per fi, mercès a l'apoi de la Diputació i de l'Ajuntament, pogué tornar l'Academia a la normalitat de les seves tasques, continuant d'aleshores ençà la interrompuda publicació de les seves Memories, amb el segón volum, que aparegué el 1868. En porta, fins a l'actualitat, nou de publicats. Publica, a més, un Butlletí trimestral i els discursos de recepció dels Acadèmics numeraris.

La labor central de l'Academia ha consistit en la presentació de nombrosos estudis individuals.

JUNTA DE GOVERN

D. Josep Pella i Forgas
President

D. Francesc Carreras i Candi
Tresorer

D. Joan Bta. Codina i Formosa, pvre.
Bibliotecari

D. Pelegrí Casades i Gramatxes
Conservador del Museu

D. Joaquim Miret i Sans
Secretari

PERSONAL

D. Josep Pella i Forgas
D. Joaquim Riera i Bertràn
D. Francesc de Bofarull i Sans
D. Joan Bta. Orriols i Comas
D. Antoni Rubió i Lluch
D. Guillem de Brocà i Montagut
D. Ferràn de Sagarra i de Siscar
D. Francesc Carreras i Candi
D. Joan Bta. Codina i Formosa, pvre.
D. Joaquim Miret i Sans
D. Lluís Comenge i Ferrer
D. Frederic Rahola i Trèmols
D. Teodor Baró i Sureda

D. Pelegrí Casades i Gramatxes
D. Joan Rubió de la Serna
D. Josep Soler i Palet
D. Joaquim Botet i Sisó
D. Josep Jordàn de Urríes i Azara
D. Ramón D. Perés
D. Cosme Parpal i Marquès
D. Ernest Moliné i Brasés
D. Gaetà Soler Perejoàn, pvre.
D. Josep Pin i Soler
D. Ramón Miquel i Planas

ACADEMIA PROVINCIAL DE BELLES ARTS

CASA-LLOTJA

President: Excm. Sr. Comte de Lavern
Secretari: D. Manuel Rodriguez i Codola

L'Academia Provincial de Belles Arts de Barcelona va ésser creada l'any 1849.

La seva missió consisteix, en general, en afavorir i posar en pràctica tots els mitjans que consideri convenients al foment i a la prosperitat de les Belles Arts.

Com a delegada de la *Real Academia de San Fernando*, té el deure de vetllar pel compliment de les lleis relatives a l'exercici de les Arts esmentades en edificis i construccions.

De la seva fundació ençà, ha emès multipls dictàmens sobre profusió d'afers d'ordre artístic, que li han estat sol·licitats per diverses corporacions oficials i particulars. Ha organisat conferencies de divulgació artística, i en les seves reunions han estat llegides memories originals dels acadèmics, la major part de les quals s'han editat posteriorment.

Te una Biblioteca especial d'Art, amb caràcter públic, i que és instal·lada a la Casa-Llotja de Mar, en el mateix estatge de l'Academia. Consta de més de 1,500 volums, 2,458 fotografíes i 307 gravats. Es oberta cada día, exceptuant-ne els dies de festa, de 10 a 1 del matí.

Ultra'l servei públic que presta, la Biblioteca de l'Academia Provincial de Belles Arts facilita llibres i material gràfic als professors i als alumnes de l'Escola Superior d'Arquitectura i de l'Escola d'Arts i Oficis i Belles Arts.

Una de les manifestacions artístiques més importants

de les moltes en les quals ha intervingut més o menys directament l'ACADEMIA fou l'Exposició d'Art retrospectiu celebrada l'any 1867, com a record de la qual va publicar un àlbum de reproduccions.

JUNTA DE GOVERN

Excm. Sr. Comte de Lavern.
President.

D. August Font i Carreras.
Conseller primer.

D. Josep M.ª Tamburini.
Conseller segón.

D. Bonaventura Bassegoda.
Conseller tercer.

D. Manuel Rodriguez i Codolà.
Secretari.

D. Josep Jordàn de Urríes.
Tresorer.

D. Manuel Fuxà i Leal.
Bibliotecari.

D. Lluís Domènech i Montaner.
Vocal.

PERSONAL

SECCIÓ D'ARQUITECTURA

D. Antoni Rovira i Rabassa.
D. August Font i Carreras.
D. Lluís Domènech i Montaner.
Excm. Sr. Comte de Güell.
D. Bonaventura Bassegoda.
D. Enric Sagnier.
D. Manuel Vega i March.

SECCIÓ D'ESCULTURA

D. Manuel Fuxà i Leal.
D. Pere Carbonell.
D. Antoni Rubió i Lluch.
D. Artur Masriera.
D. Antoni Alsina i Amils.
D. Carles Pirozzini i Martí.

SECCIÓ DE PINTURA

D. Tiberi Avila.
D. Vicents Climent.
D. Josep M.ª Tamburini.
D. Josep Calvo.
D. Modest Urgell.
D. Romà Ribera.
D. Feliu Mestres.
D. Josep Jordàn de Urríes.
D. Vicents Borràs i Abella.
D. Manuel Rodriguez i Codolà.
D. Joàn Llimona.

OBSERVATORI FABRA

MUNTANYA DEL TIBIDABO

Directors: { D. JOSEP COMAS I SOLA / D. EDUARD FONTSERÉ

Va ésser fundat aquest Observatori l'any 1906 pel primer marquès d'Alella. Es un dels elements que componen la vida científica de la REIAL ACADEMIA DE CIENCIES I ARTS, a la qual és anexe.

Està dividit en dues seccions: l'Astronòmica i la Meteorològica i Sísmica. Amb el gran círcol meridià s'obté constantment l'hora sideral amb tota exactitut per als usos generals de l'Observatori i per a la determinació directa de les ascensions rectes dels astres. Valent-se dels radiogrames horaris de la Torre Eiffel, s'ha pogut corregir un lleuger error en la longitut geogràfica del círcol meridià, obtinguda anys endarrera per una brigada tècnica de l'Institut Geogràfic i Estadístic per mitjà del transport de cronòmetres.

Amb el gran equatorial de què disposa l'Observatori, s'han efectuat importants observacions i s'està portant a cap una serie completa d'observacions diferencials de posició del Cometa Delavàn. Per primera vegada a Espanya, s'ha fotografiat metòdicament la zona eclíptica, deduint, per l'estudi dels clixés, les posicions dels planetes que hi apareixen, ja siguin aquests planetes coneguts o nous.

Durant l'hivern de 1914 s'efectuaren, amb l'equatorial, observacions del planeta Mars, que van demostrar que hi ocorren variacions ràpides i extensíssimes, explicables solament pels elements de vida que sens dubte hi existeixen. Es realisaren tambe l'any passat observacions del cometa Zlatinsky i de l'eclipsi de lluna del 12 de

març, obtenint-se fotografiada l'imatge de la part de la lluna eclipsada totalment.

La Secció Meteorològica efectúa observacions sobre la humitat, la pluja, els vents i la insolació del sol.

Per primera vegada, s'han organisat les observacions sistemàtiques, que s'efectúen amb instruments de lectura directa un cop al dia, reservant-se als aparells registradors l'anotar d'una manera continua la marxa dels elements meteorològics. La secció sísmica compta amb l'antic microsismògraf de Vicentini i amb dos pèndols Mainka. El major interès s'ha posat en la pulcritut dels sismogrames i en la precisió de l'hora, havent-se inaugurat l'any 1915 la publicació oficial de les observacions, que es remeten als principals observatoris sísmics.

Ultra'ls indicats, l'Observatori compta, entre altres, amb els següents aparells: un rellotge elèctric Wiechert, un psicòmetre registrador, un aspiròmetre, un higròmetre de condensació Alluard, pluviòmetres registradors de distints models, anemòmetres, evaporímetres, manòmetres, etc., etc.

L'Observatori Fabra té instal·lada, una Biblioteca ben surtida d'obres de l'especialitat que constitueix l'objecte de les seves observacions i investigacions.

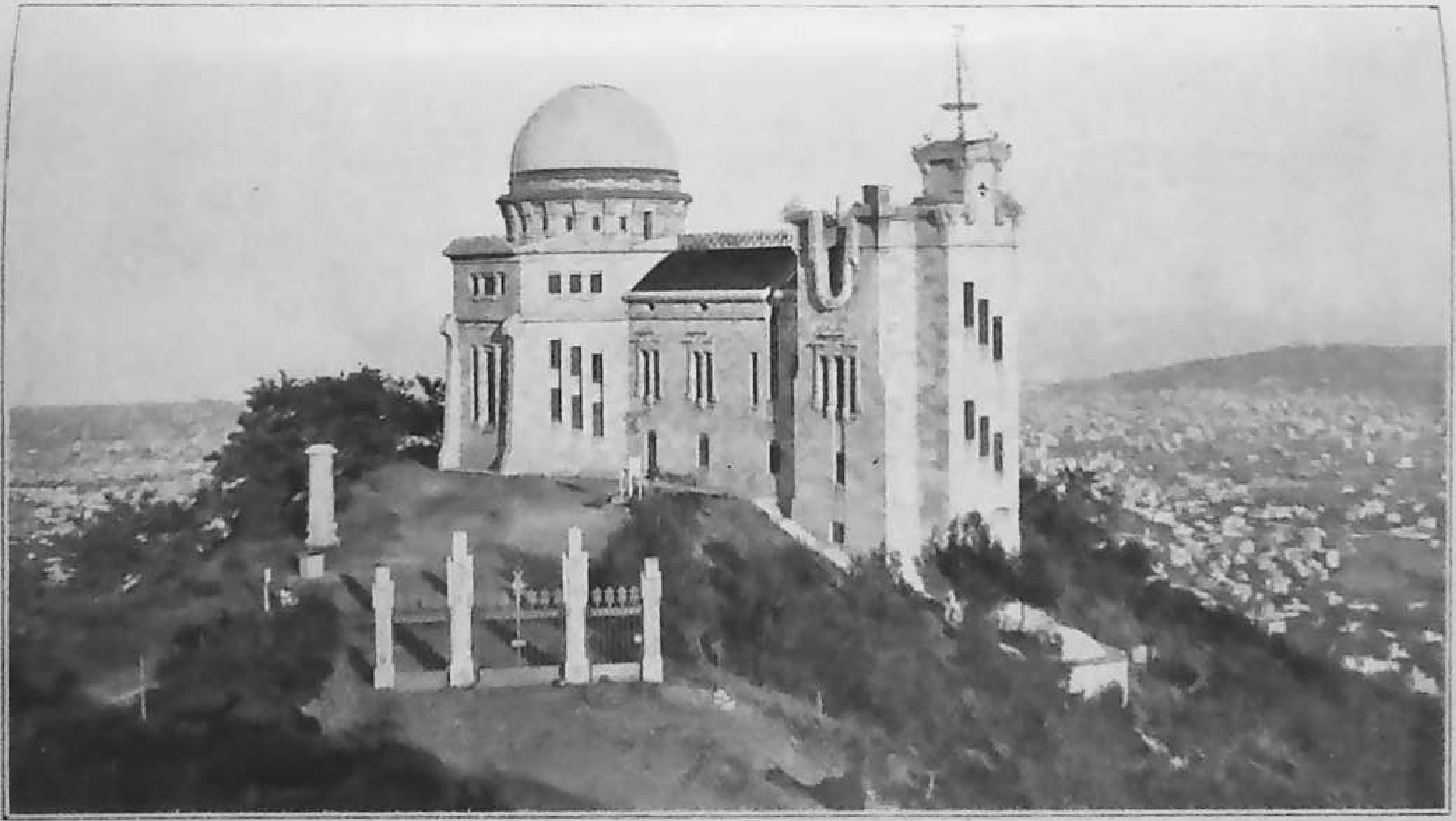

OBSERVATORI FABRA.

JUNTA INSPECTORA

NOMENADA PER LA REAL ACADEMIA DE CIENCIAS I ARTES

Sr. President de l'Academia
D.ª Laure Clariana i Ricart
D. Josep Domènech i Estapà
D. Josep Mestres i Gómez
D. Josep Ricart i Girall
D. Jaume Almera, pvre. Degà
Sr. Secretari perpetu

PERSONAL

SECCIÓ ASTRONÒMICA

D. Josep Comas i Solà
Director

D. Isidre Pòlit
Ajudant tècnic

SECCIÓ SÍSMICA I METEOROLÒGICA

D. Eduard Fontserè
Director

D. Ramón Jardí
Ajudant tècnic

LABORATORI GENERAL D'INVESTIGACIONS I ASSAIGS

URGELL, 187

Director: D. JOAN SITGES I CASTELLS

La Diputació i l'Ajuntament de Barcelona, en sessió celebrada respectivament els dies 29 d'octubre i 3 de desembre de 1907 acordaren la creació d'una Junta autònoma, formada per delegats de diferents Corporacions perquè s'encarregués de la instal·lació d'un laboratori destinat a l'assaig de materials per a la industria i la construcció.

La Junta es constituí el dia 11 de juliol de 1908, començant immediatament les seves tasques. Els primers esforços els dirigí a esmerçar gairebé la totalitat dels recursos amb què comptava en l'adquisició de les màquines i aparells més indispensables, el qual féu possible que el LABORATORI GENERAL D'INVESTIGACIONS I ASSAIGS pugués començar a funcionar tot seguit.

Actualment, és completa la secció d'assaigs de materials d'origen petri, havent, però, de limitar la magnitut de les mostres a la capacitat de les màquines existents.

A més del petit utillatge, les màquines i aparells principals de què el LABORATORI disposa són els següents: una premsa Amsler Laffon de 30 tonelades per a compressió; una màquina Michaelis per a tracció amb dispositius per a la flexió i adherencia de ciments; dos jòcs de martells de Bhöme (mecànics) i una amassadora mecànica per a ciments; un aparell Amsler Laffon per a la permeabilitat; una plataforma mecànica per a assaigs de desgast; una màquina de raig de sorra per al mateix assaig en forma que revela l'estructura del material; un

compressor d'aire per a la màquina anterior; una màquina frigorífica sistema Lebrunn amb la seva cambra; una serra doble circular per a la preparació de mostres; dos motors elèctrics; un aparell de Bauschinger per a variacions lineals petites, etc., etc.

Dels materials de construcció que han estat objecte d'investigació o d'assaig se'n recullen dades experimentals i tècniques, les quals seràn publicades quan llur nombre en faci pràcticament útil la coneixença.

El personal del Laboratori general d'investigacions i assaigs ha donat conferencies explicatives, amb funcionament dels aparells, a alumnes de l'Escola d'Enginyers Industrials i de la d'Arquitectura, d'aquesta ciutat; de la Industrial de Terrassa, etc., com aximateix a totes aquelles entitats subvencionades per la Diputació o per l'Ajuntament a les quals hagi interessat.

JUNTA MIXTA DEL LABORATORI

D. Bernardí Martorell
Delegat pel President de la Diputació

D. Jaume Bayó
Delegat per l'Alcalde

D. Alexandre Soler i Marc
Delegat per l'Escola d'Arquitectura

D. Ramón Vilamitjana
Delegat per l'Escola d'Enginyers

D. August de Rull
Delegat pel Patronat de l'Escola Industrial

D. Agustí Murúa
Delegat per la Reial Academia de Ciencies i Arts

A més, formen part de la Junta dos diputats provincials i dos regidors, que's renoven cada dos anys, i un representant de la «Mentora», que encara s'ha de nomenar.

PERSONAL TÈCNIC

D. Joan Sitges
Enginyer director

D. Melcior Nadal
Enginyer

ACADEMIA I LABORATORI DE CIENCIES MÈDIQUES DE CATALUNYA

PORTAFERRISSA, 6, PRAL.

President: D. Ermengol Puig i Sais
Secretari general: D. Narcis Serrallach

Té per objecte aquesta entitat l'estudi de les ciencies mèdiques i la intervenció de les qüestions professionals i socials que estima convenient.

Va néixer l'any 1878, per la fusió de l'*Academia de Ciencias Médicas de Cataluña* i *El Laboratorio*, que ja existíen anteriorment.

L'Academia es compòn de socis numeraris, corresponsals, agregats de mèrit i honoraris. Són numeraris els qui, residint a Catalunya, siguin titulars en Medicina i professions anexes, en Farmacia o en Veterinaria, els estudiants de les esmentades Facultats i tots els qui en una o altra forma es dediquin a l'estudi de la Biologia; corresponsals, els qui, reunint les condicions expressades, no resideixen a Catalunya; agregats, els alumnes de dites Facultats; de mèrit, els numeraris que l'entitat jutja acreedors a aquesta distinció; i honoraris, els individus, qualsevol que sia la nacionalitat llur, als quals llur mèrit científic elevi per damunt del nivell comú dels homes de ciencia.

Actualment, componen la Corporació 415 socis, dels quals 280 són numeraris, 5 corresponsals, 126 agregats, 2 de mèrit i 2 honoraris.

Almenys una vegada setmanalment, l'Academia es reuneix en sessió ordinaria, en la qual es llegeixen i es debaten les comunicacions que sobre temes de ciencia mèdica presenten els socis.

L'any 1913 va organisar el *Primer Congrés de Met-*

ges de Llengua Catalana, que va tenir lloc en aquesta ciutat els dies 22, 23 i 24 de juny. Celebrat el Congrés, l'Academia traspassà a l'*Associació General de Metges de Llengua Catalana*, que es constituí en la darrera sessió, l'encàrrec d'organisar els congressos posteriors.

En la vida social hi ha intervengut sempre que les circumstancies sanitaries ho han exigit, i d'una manera especial llavors de l'epidemia colèrica de 1911 i de 1912 i de la de tifus de 1914.

Ultra la seva acció social i acadèmica, la Corporació té organisats, de l'any 1903 ençà, cursos de Bacteriología, d'Histología normal i patològica i d'Anàlisi químic aplicat a la clínica, que es dónen en els Laboratoris que té instal·lats en el séu estatge social. Se'n dónen, com a terme mig, dos cada any, assistint-hi de set a dèu alumnes. Tenen lloc de 6 a 8 de la vetlla.

Ultra'ls laboratoris, compta l'entitat amb un Museu Osteològic, un de pesses patològiques i una Biblioteca especialisada que consta de més de cinc mil volums i que és oberta als socis de 10 a 13, de 15 $^1/_2$ a 20, i de 22 a 24.

Els socis agregats, que són estudiants de Medecina, mitjançant una quota reduida, es serveixen de la Biblioteca i tenen accés als Laboratoris.

L'any 1907, l'Academia i Laboratori de Ciencies Mediques de Catalunya fundà una revista amb el títol de *Anals de Medicina*. El 1.er de gener de 1912 va ésser canviada la seva denominació per la de *Anals de l'Academia i Laboratori de Ciencies Mèdiques de Catalunya*. Es publica mensualment i inserta les actes de les sessions de la Corporació, treballs originals i recensions dels de les millors publicacions del séu gènere.

PROFESSORS

D. Albert Lleó i Morera
Bacteriología

D. Lluís Celis i Pujol
Histología normal i patològica

D. Benet Oliver i Rodés
Anàlisi químic aplicat a la clínica

JUNTA DE GOVERN

D. Ermengol Puig i Sais
President

D. Emili Monturiol
Vice-president primer

D. Guillem Escrivà
Vice-president segón

D. Francesc de P. Bedòs
Vice-president tercer

D. Narcís Serrallach
Secretari general

D. Lluís Balcells
Vice-secretari

D. Lluís Celis
Tresorer

D. Albert Lleó i Morera
Comptador

D. Abili Saldaña
Secretari primer d'actes

D. Angel Moya
Secretari segón d'actes

D. Enric Mias
Secretari tercer d'actes

D. Santiago Pagès
Secretari d'actes (Secció de Farmacia)

D. Ramón Pla i Armengol
Bibliotecari

D. Francesc Gallart
Director de Museus

ACADEMIA DE JURISPRUDENCIA I LEGISLACIÓ

SANTA LLUCIA, 1

President: D. GUILLEM A. TELL I LAFONT
Secretari 1.er: D. JOSEP M.ª BORRELL DE ZULUETA

El col·legi d'Advocats de Barcelona, en sessió celebrada el dia 23 d'agost de 1838, acordà la fundació d'aquesta Academia. Una comissió fou nomenada amb l'encàrrec de confeccionar un projecte de Reglament, i aprovat que fou aquest el dia 23 de maig de 1840, es donà per definitivament constituida la novella entitat.

La tasca portada a terme els primers anys no va ésser molt fecunda, però, a poc a poc, l'Academia anà consolidant-se, entrant en plena vigoría d'activitat cap allà a l'any 1860, en què començaren de tenir veritable importancia les seves sessions. Temes de gran interès hi eren presentats a discussió, essent un dels primers el de la llibertat de testar del pare en favor dels fills, del qual era Ponent don Manuel Duràn i Bas.

Aquesta Academia, a més de la celebració periòdica i regular de les seves sessions, ha organisat series de conferencies, ha fet sentir la seva veu en tots els problemes jurídics que s'han plantejat a Catalunya, i, en diverses ocasions, ha atorgat premis a treballs sobre temes relacionats amb el Dret Català.

L'ACADEMIA DE JURISPRUDENCIA I LEGISLACIÓ es divideix en les quatre seccions següents: Filosofía i Historia del Dret i Legislació; Dret Internacional Públic, Polític, Administratiu, Penal i Procediment criminal; Dret civil, Mercantil, Internacional privat i Procediment civil; Dret canònic, Historia i Disciplina de l'Esglesia i Procediments Eclesiàstics.

Els socis són classificats en acadèmics residents i acadèmics corresponsals.

L'Academia és instal·lada en la magnífica *Casa de l'Arcedià*, que ès el mateix local que ocupa el Col·legi d'Advocats, de totes les dependencies del qual disposa, aixi com de la Biblioteca del propi Col·legi, constituida per més de vint mil obres de tots els rams del Dret i de les ciencies que s'hi relacionen.

JUNTA DE GOVERN

PRESIDENT

D. Guillem A. Tell i Lafont.

VICEPRESIDENT PRIMER

D. Francesc Grau i Granell.

VICEPRESIDENT SEGÓN

D. Miquel Barella i Arraut.

CENSOR

D. Victori Bisbal i Ridaura.

BIBLIOTECARI

D. Rafel Gay de Montellà.

COMPTADOR

D. Cosme Parpal i Marquès.

TRESORER

D. Ramón Coll i Rodés.

SECRETARI PRIMER

D. Josep M.ª Borrell de Zulueta.

SECRETARI SEGÓN

D. Josep Martí i Sàbat.

INSTITUCIONS
CIENTÍFICO-ADMINISTRATIVES

CONSELL DE PEDAGOGÍA

URGELL, 187

President: EXCM. SR. D. ENRIC PRAT DE LA RIBA
Secretari: D. ALEXANDRE GALÍ

La creació d'aquest organisme, que ha vingut a donar cohesió i unitat a l'obra de cultura de la Diputació de Barcelona, fou acordada per la Comissió d'Instrucció Pública i Belles Arts el dia 11 de juny de 1913, començant de funcionar dins el mateix any amb el nom de *Consell d'Investigació Pedagògica* que ha dut fins aquest any.

Té per objecte investigar els progressos de la Pedagogía i aplicar-los i adaptar-los a les escoles que sosté o subvenciona la Corporació provincial, inspeccionar aquests centres i averiguar còm s'hi apliquen els progressos pedagògics, assessorar a la Diputació sobre la creació de noves escoles, proposar la reforma de les actuals i la implantació de totes aquelles institucions complementaries que consideri convenients, i l'estudi de tots aquells problemes, sense solució encara a casa nostra, compresos dins el camp vastíssim de la Pedagogía.

En l'any i mig que porta d'existencia, el CONSELL DE PEDAGOGIA ha portat a terme una labor a l'ensems múltiple i intensa. Ha aconseguit sistematisar tots els documents relacionats amb l'ensenyament tècnic; ha organisat, l'any 1914 i el 1915 una *Escola d' Istiu* (vegi's la secció corresponent d'aquesta GUIA) i una extensió de la mateixa, els cursos de la qual s'estàn donant actualment; ha introduit els novíssims mètodes pedagògics i ha presentat un plan per a la creació d'una Escola regimentada segons ells, que començarà aviat de funcionar, i constitueix un model dins la seva classe, i ja començ d'un veritable seminari de mestres; ha aplicat aquests mateixos mètodes a l'ensenyament

primari dels establiments benèfics (Escoles de la Casa de Caritat i de la Casa de Maternitat); els ha instaurat en empreses d'ensenyament professional femení, com s'ha fet amb l'Escola de Tall i l'Escola de Bibliotecaries, ara de poc creada per la Mancomunitat de Catalunya; ha sistematisat la pedagogía del dibuix, introduint els nous procediments a moltes escoles; ha propagat les doctrines pedagògiques de la Doctora Montessori fent-les conèixer a tots els nostres mestres, aplicant-les a la *Casa dels Nens* (vegi's la secció corresponent) i proposat un Curs internacional, a càrrec de la propia Doctora, destinat a la preparació de mestres per a la pràctica del mètode; ha elaborat projectes per a la creació de l'*Escola de Veterinaria* i l'*Escola dels Bells Oficis*, que començà de funcionar l'octubre prop-passat; ha cridat professors forasters, portats aquí per a donar cursos de síntesi química i de matemàtiques i organisat la serie entera de *Cursos Monogràfics* que van celebrar-se l'any passat i que es continuen aquest; ha iniciat les nostres empreses d'ensenyament superior i ha executat i format el plan vastíssim de Biblioteques populars creades per la Mancomunitat; publica, des del mes d'octubre de l'any passat, una revista mensual, *Quaderns d'Estudi*, que s'envía gratuïtament a tots els mestres de Catalunya i que els serveix d'organ d'informació del moviment mondial de la Pedagogía i de la cultura; ha reunit una serie copiosíssima de documents sobre establiments estrangers; ha format una biblioteca pública de caràcter pedagògic (vegi's la secció corresponent); ha estudiat i ha resolt el problema de l'edificació escolar, fixant quatre models; ha celebrat la primera Exposició general escolar, en la qual es pogué contrastar la valua de la labor realisada per les institucions culturals de la Diputació, i ha col·laborat, en fi, en l'elaboració de gran nombre de projectes. Darrerament el CONSELL ha quedat dividit en quatre Departaments: I. Departament d'Ensenyança

superior, Academies i Biblioteques; II. Departament d'Escoles Normals, edificis escolars i ensenyances generals; III. Departament d'Ensenyança tècnica; IV. Departament d'Ensenyança artística y Belles Arts.

PERSONAL

PRESIDENT

Excm. Sr. D. Enric Prat de la Riba.

VICEPRESIDENT

D. Josep Puig i Cadafalch.

CONSELLERS

D. Albert Bastardas.
D. Feliu Fages.
D. Joan M.ª Roma.
D. Josep Agell.
D. Antoni Ferran.

CONSELLERS TECNICS

D. Francesc d'A. Galí.
Departament IV.

D. Eladi Homs.
Departament II.

D. Eugeni d'Ors.
Departament I.

SECRETARI

D. Alexandre Galí.

MUSEU SOCIAL

URGELL, 187

Director: D. JOSEP M.ª TALLADA
Secretari: D. JOSEP RUIZ I CASTELLÁ

La idea inicial de la fundació d'aquest organisme va néixer l'any 1907. La Diputació de Barcelona va acordar la seva creació el 1908, començant a actuar, però, d'una manera efectiva, l'any següent.

El MUSEU SOCIAL es proposa estimular i fomentar tota iniciativa en favor de la classe obrera i posar gratuïtament a disposició del públic els documents, plans, Estatuts i altres elements d'informació gràfica i científica de les institucions que tinguin per objecte la millora de la situació moral i material de les classes populars.

Per a la realisació de la seva finalitat el MUSEU SOCIAL es divideix en les seccions d'Estadística, d'Informació (Secretariat popular), de Propaganda i Biblioteca.

El *Secretariat popular* té per objecte evacuar gratuïtament totes les consultes que se li facin sobre qüestions de caràcter econòmic social, com legislació social espanyola i estrangera, examen i redacció d'Estatuts i reglaments d'institucions socials, legislació i funcionament llur, reglamentació i condicions del treball, condicions de vida, dades sobre el moviment social i entitats o institucions nacionals o estrangeres, etc., etc. Va ésser inaugurat el 15 de novembre de 1909.

La *Secció d'Estadística* té una importancia capital. Pot ben dir-se que una gran part del moviment de secretaría és només que un reflexe dels treballs que realisa, i a ells acuden el Secretariat popular i el But-lletí orgue del MUSEU.

A últims de l'any 1911 va començar d'actuar aquesta secció, amb l'estadística dels preus de les subsistencies a Barcelona i amb la de les institucions socials de Catalunya. De l'any 1912 ençà, la seva tasca ha anat prenent una gran volada.

S'ha continuat l'estadística dels preus de les subsistencies, i servint-se'n com a base, s'ha pogut arribar a l'establiment dels *index-numbers* mensuals i anuals que aniràn indicant amb el temps la variació del preu de la vida a la nostra ciutat. S'ha fet una estadística dels salaris; s'ha continuat la de les institucions socials i s'ha aconseguit obtenir l'estadística completa de les vagues a tot Catalunya. Aquests són els treballs més importants que s'han realisat.

La relació entre la renda i els lloguers que es paguen a Barcelona; la investigació sobre el treball a domicili de la dòna: l'estadística de la població obrera de nostra ciutat, repartida en industries; la contribució a l'estudi de la vaga forçosa; l'estadística de preus de les mercaderíes a l'engròs; la importancia de l'associació obrera; l'estudi de la situació de l'obrer a les poblacions de més de 10.000 habitants de Catalunya i el de la de l'obrer del camp, han estat altres tasques a què ha dedicat la seva activitat la *Secció d'Estadística*.

Una altra de les seccions més importants del Museu Social és l'*Exposició permanent d'Economia Social*, inaugurada el dia 22 de gener de 1911. Ocupa una superficie de 1800 metres quadrats, distribuïda en cinc sales. Es destinada la primera a les instal·lacions de les entitats barcelonines de caràcter filantròpic; la segona a cases obreres, educació professional i institucions en favor de l'obrer; la tercera, a Caixes d'estalvis i Caixes de pensions per a la vellesa i asseguraments obrers; la quarta, a la previsió d'accidents del treball i a la Higiene Industrial; la quinta, a les institucions socials belgues. Hi ha, a més, una petita secció destinada a la prevenció d'acci-

dents a les mines. Pot visitar-se, aquesta Exposició, de 10 a 1 del matí i de 3 a 5 de la tarda.

La complexitat de funcions assignades al MUSEU SOCIAL ha comportat una actuació intensa i vastíssima. Ha intervingut en múltiples afers de caràcter social, ha exposat i ha realisat innombrables iniciatives, ha creat una important Biblioteca especialisada, ha fundat organismes com l'Associació Cívica «La Ciutat Jardí», el *Secretariat d'Aprenentatje*, la *Borsa del Treball*, el *Grup català de l'Associació Internacional per a la Protecció legal dels treballadors*, i no descuidant el servei d'estudi i vulgarisació de les materies de la seva competencia, ha organisat viatges i, representat per individus de la Junta de Govern i pel personal tècnic, ha assistit a assamblees, congressos, reunions i conferencies celebrats aquí i a l'estranger.

Ara darrerament ha treballat en l'organisació d'una Exposició del Treball a domicili a Catalunya, comprenent no sols els objectes elaborats, sinó la forma i condicions en què s'elaboren.

Damunt les planes del *Butlletí* orgue del MUSEU, que apareix cada dos mesos, i de l'*Anuari d'Estadística Social*, que va començar a publicar-se l'any 1912, pot constatar-se tota la complexitat de la tasca que aquesta institució realisa.

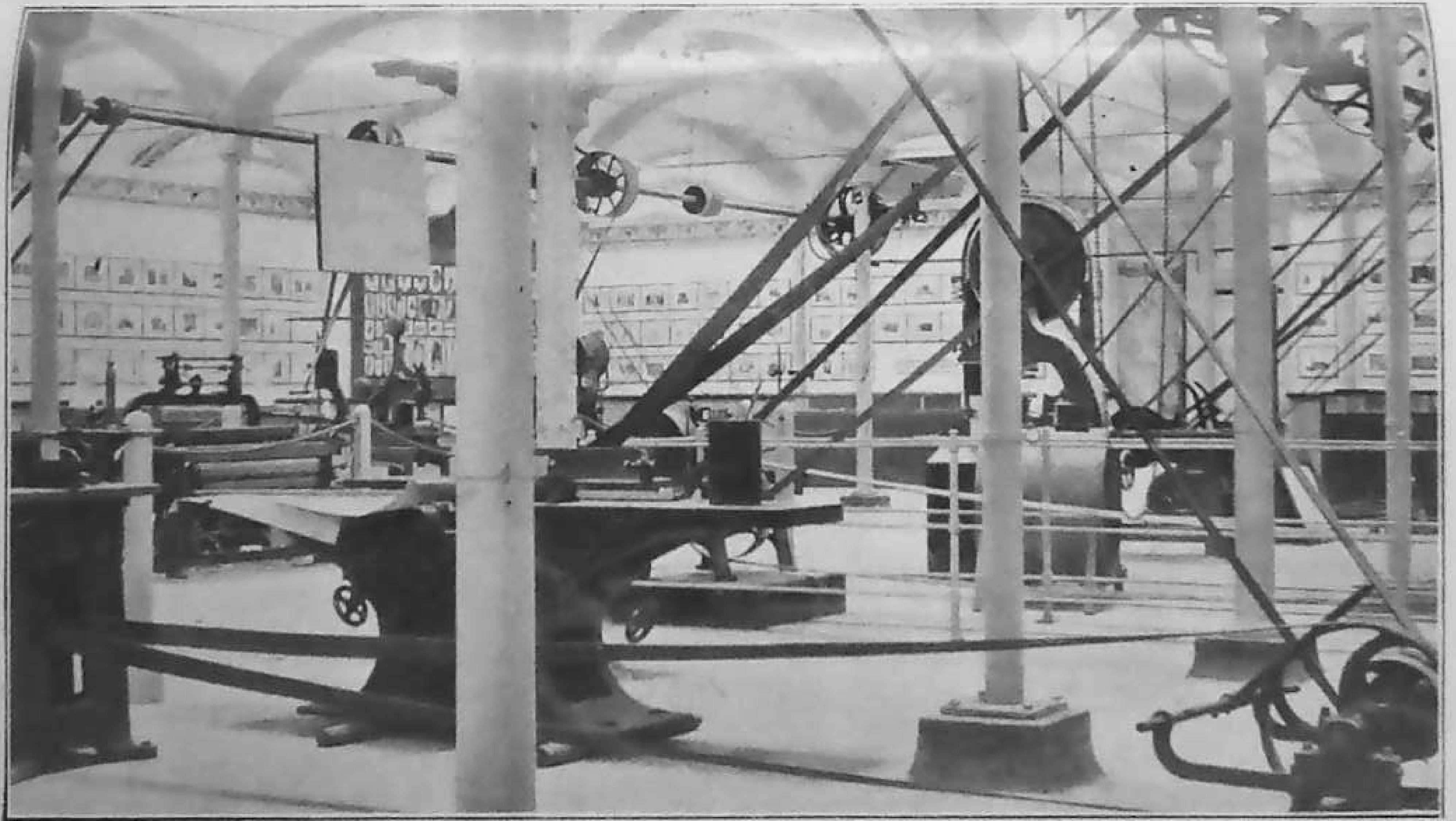

MUSEU SOCIAL.

MUSEU SOCIAL.

JUNTA DE GOVERN

PRESIDENT

Excm. Sr. D. Enric Prat de la Riba.
President de la Diputació provincial de Barcelona

VICEPRESIDENT

Excm. Sr. Alcalde constitucional de la ciutat de Barcelona.

SECRETARI PERPETU

Excm. Sr. D. Ramón Albó i Martí.

VOCALS

D. Francesc d'A. Bartrina
Diputat provincial

D. Albert Bastardas.
Diputat provincial

D. Santiago Valentí i Camp.
Diputat provincial

Iltre. Sr. D. Joàn Colominas i Maseras.
Regidor de l'Excm. Ajuntament de Barcelona

Iltre. Sr. D. Pere Muntañola.
Regidor de l'Excm. Ajuntament de Barcelona.

Iltre. Sr. D. Francesc Ripoll i Fortuño.
Regidor de l'Excm. Ajuntament de Barcelona

D. Joàn Salas i Antón.
D. Francesc Layret i Foix.

PERSONAL TÈCNIC

D. Josep M.ª Tallada
Director

D. Josep Ruiz i Castellà
Secretari

D. Cebrià de Montoliu i Togores
Bibliotecari

	Any 1910	Any 1911	Any 1912	Any 1913	Any 1914	Total
Institucions socials diverses. . . .	16	19	27	28	30	120
Asseguraments obrers.	8	5	5	4	3	25
Pedagogia i educació	8	18	—	—	—	26
Reglamentació i condicions del treball	10	16	6	3	5	40
Emigració	7	—	3	1	1	12
Mutualitat i estalvi.	9	38	—	—	—	47
Aprenentatges i Escoles professionals.	4	1	5	7	11	28
Cases higièniques per a obrers . . .	5	20	13	15	12	65
Congressos socials.	4	—	—	—	—	4
Cooperació	5	4	—	—	—	9
Sindicats.	4	30	5	4	3	46
Borses de treball i vaga forçosa . . .	1	—	9	8	10	28
Beneficencia	1	3	—	—	—	4
Consultes de caràcter civil i administratiu	6	23	16	13	11	69
Estatuts i reglaments.	13	11	25	20	21	90
Salaris i accidents del treball. . . .	—	15	—	—	—	15
Bibliografia.	—	11	14	17	19	61
Feminisme	—	13	—	—	—	13
Consultes sobre seguretat i higiene. .	—	10	16	15	17	58
Consultes sobre crèdits	—	—	3	—	—	3
Estadística	—	—	20	23	27	70
Altres serveis	39	19	27	39	40	164
TOTAL.	140	256	194	197	210	997

Manquen els serveis de l'any 1915, l'estadística del qual no estava encara completada al confeccionar-se aquesta GUIA.

ESTADÍSTICA DE VISITES

	1911		1912		1913		1914		1915	
	Individuals	Col·lectives	Individuals	Col·lectives	Individuals	Col·lectives	Individuals	Col·lectives	Individuals	Col·lectives
Gener	3101	5	1319		407		560	6	126	2
Febrer	11110	12	1007	2	529	2	355	2	137	1
Març	4040	4	1585	4	527	5	475		157	6
Abril	4950	7	904	1	528	2	464	3	115	2
Maig	5925	10	1008	5	340	1	431	1	148	4
Juny.	3585	2	665	2	222		276			
Juliol.	1560	1			}		{ 102	4		
Agost.					1	4	{ 197			
Setembre.					}		{ 118			
Octubre			1050	1	340		105			
Novembre	2255	2	697	3	422		85			
Desembre	1955	4	648	1	836	2	147	2		
Totals. . . .	38481	47	8883	19	4152	18	3305	18	683	15

BORSA DEL TREBALL DE BARCELONA

PALAU DE LA DIPUTACIÓ

Director: D. MANUEL M.ª MORAGAS I MANZANARES

LA BORSA DEL TREBALL DE BARCELONA, creada per iniciativa de la Junta Mixta del *Museu Social* d'aquesta ciutat, començà a funcionar el día 2 de gener de 1912.

Té per missió combatre el mal social de la vaga forçosa, satisfent, amb caràcter gratuït, les ofertes i demandes de treball dels patrons, obrers, empleats i servents dels dos sexes i facilitant la col·locació amb les menors molesties possibles per a uns i altres. Ultra aquest fi immediat, en té d'altres d'interès social: amb les seves classificacions professionals i estadístiques, l'arxiu d'aquesta institució és un element importantíssim per a l'estudi del mercat del treball i el coneixement de la situació econòmica del país. Aquestes institucions, com diu M. Molinari, «són per les transaccions dels treballadors ço que les Borses capitalistes per les operacions mercantils»; són, doncs, un mercat de contractació subjecte, en son funcionament interior, a regles determinades.

LA BORSA DEL TREBALL DE BARCELONA és regida i administrada per una Junta paritaria i autònoma composta de dos vocals obrers, dos vocals patrons i un President. Els dos primers són nomenats per les societats obreres i els dos segons per elecció de les Juntes de les Corporacions o Societats patronals que subvencionen la Borsa amb una quantitat anual no inferior a 500 pessetes. El president i el Director són nomenats per la Junta Mixta del *Museu Social*.

Per a demanar col·locació és precís estar previament inscrit. El demandant ha de presentar-se personalment a inscriure's exhibint un document acreditatiu de pertànyer a una societat obrera o d'empleats convinguda

amb la Borsa o un certificat de la seva darrera col·locació en el ram en el qual preté ésser inscrit o bé un títol professional adequat.

En molts països, les oficines de col·locació no dónen un resultat satisfactori, per no oferir prou garanties de neutralitat i d'imparcialitat.

La Borsa de Barcelona, que coneixía totes aquestes dificultats i les altres que es presenten en tot començament, curà de vèncer-les de bon principi, i en poc més de dos anys ha aconseguit assolir una considerable importancia.

L'han visitada innombrables corporacions culturals i obreres, ha estat en comunicació constant amb les entitats similars de tot Europa i concorregué, expresament convidada, a l'Exposició Internacional Urbana celebrada la primavera de l'any 1914 a Lió.

Per a estar al corrent en el moviment i estudi de la vaga forçosa, s'ha creat una Biblioteca especialisada. Amb idèntic objecte, s'inscrigué com a membre de l'*Association Internationale pour la lutte contre le chômage*, havent assistit el séu director a la Primera Assamblea Internacional contra la vaga forçosa, organisada per l'esmentada associació i celebrada a Gand l'any 1913.

Ha realisat una activa i intensa propaganda, publicant prospectes i circulars que s'han repartit a societats obreres i patronals i a particulars.

La més rigorosa imparcialitat ha presidit en tots els actes realisats per la Borsa. En els casos de vaga o *lock-out* s'han sospès les operacions afectades per una o altre. El president de la Junta de Govern, en representació de la institució, intervingué en la solució favorable de la vaga dels obrers de gèneres de punt de Calella, de l'any 1913, i en la dels picapedrers i en la del conflicte sorgit amb motiu de les obres de l'Hospital de Sant Pau, l'any 1914.

La Borsa del Treball de Barcelona ha anat corregint acuradament totes les deficiencies, millorant el

séu funcionament i la seva organisació, vencent totes les dificultats i posant-se en camí d'ésser, ben prompte, una institució mirada amb amor per totes les classes socials, i de poder donar íntegre compliment a la missió social que li és assignada.

JUNTA DE GOVERN

PRESIDENT

D. Narcís Verdaguer i Callís

VOCALS PATRONS

D. Josep M.ª Sabater i Julià
Representant de la «Cambra de Comerç i Navegació»

D. Ramón Trabal i Palet
Representant de la «Cambra Industrial»

VOCALS OBRERS

D. Vicents Viura
Representant de la Societat de Cambrers «La Alianza»

D. Angel Alvárez i González
Representant de la «Unión Obrera del Arte de Imprimir»

PERSONAL

DIRECTOR

D. Manuel M. Moragas i Manzanares

OFICIALS

D. Jaume Vilalta
D. Domènec Masriera
D. Enric Puig i Mas
D. Joàn Puig i Simó

AUXILIAR DE LA SECCIÓ FEMENINA

Srta. Elvira Casadevall

ESTADÍSTICA DE LES OPERACIONS

ANYS	Demandes de treball	Ofertes dels patrons	Col·locacions
1912.	5288	3902	1435
1913.	5135	3500	1863
1914.	5881	2375	1517
1915 (1.er semestre)	5404	2032	1612
Totals. . . .	21708	11809	6472

SECRETARIAT D'APRENENTATGE

PALAU DE LA DIPUTACIÓ

Secretari: D. JOSEP RUIZ I CASTELLA

Es proposa el SECRETARIAT D'APRENENTATGE orientar els joves en l'elecció d'una professió, exercir sobre els nois empleats en la industria una missió de patronat i fomentar el desenrotllament de l'ensenyament professional.

Potser la més pregona preocupació que sofreixen els pares és la de col·locar llurs fills quan surten de l'escola. Una equivocació pot ésser funestíssima. Desorientats, moltes vegades els empenyen vers oficis sense pervenir o pels quals no sent el noi cap afició. Es precís posar tota cura en l'elecció de professió. Per decidir-se a empendre'n una, cal una reflexió seriosa i un coneixement mesurat de circumstancies complexes, de fets i realitats que solament poden obtenir-se mitjançant l'estudi de dades precises respecte cada un dels oficis i l'observació de les aficions físiques, intel·lectuals i morals dels nois en cada cas particular.

Heu's-aquí la missió encarregada al SECRETARIAT D'APRENENTATGE, que, passat ja el període d'organisació, acaba d'obrir la seva secció d'informació al públic i que ha d'exercir indubtablement una saludable i profunda influencia quan entri en ple període d'acció pública i d'intervenció.

Fou creada aquesta institució com a dependencia del *Museu Social*, començant a funcionar el dia primer de gener de 1915. En el poc temps que porta d'existencia, ha aconseguit ja recollir dades concretes sobre les condicions en què actúen molts oficis i les necessitats de caràcter econòmic, físic i espiritual de

cada un d'ells, l'existencia o no d'aprenentatge marcat i la seva duració, els distins mitjans d'adquisició i perfeccionament dels coneixements professionals, l'estat actual i l'esdevenidor de totes les professions de Catalunya.

S'ha imprès, i s'ha repartit profusament, per a coneixement de la institució, un fascicle anunciant la finalitat que persegueix i els aventatges que als directament interessats i a tot el còs social pot reportar la seva utilisació. S'ha estudiat les lleis reguladores de l'aprenentatge i se les ha concretat en un model d'aprenentatge, imprès també, per ésser facilitat gratuïtament als que freqüentin la institució. S'han circulat uns minuciosos i detallats qüestionaris entre els patrons, mestres, oficials, societats patronals i obreres a fi de conèixer el veritable estat actual de l'aprenentatge en els oficis i arts més importants, les seves causes i les millores que cal procurar-li per assolir-ne la seva elevació. Ha confeccionat amb tota cura, publicant-la en un fascicle, l'estadística de tots els llocs, escoles o establiments de la provincia de Barcelona en els quals es dóna ensenyança professional i tècnica.

Com a recull de totes aquestes dades, té en projecte la publicació d'una *Guia de l'aprenent*, que serveixi de veritable «vademecum», amb tota la informació indispensable, i per assessorar els nois, els pares i els tutors en tot allò que es refereixi a l'aprenentatge.

El Secretariat d'Aprenentatge no ha d'ésser una simple oficina d'informació, sinó que en el séu servei de guiatge ha d'arribar fins a practicar la intervenció dels valers personals dels aspirants al treball, la determinació de les llurs qualitats mentals i de les llurs aptituts. Es compta ja amb la cooperació de persones competents per portar a cap aquests treballs d'investigació; la Corporació provincial ha habilitat espaiosos locals al Palau de

la Generalitat i es disposarà dels aparells de precisió necessaris.

El SECRETARIAT D'APRENENTATGE té oberta al públic la seva secció d'informació cada dia de 7 a 9 del vespre, menys els festius, que és oberta de 10 a 12 del matí. Els serveis que presta són gratuïts.

CONSELL DE PATRONAT

PRESIDENT

D. Albert Bastardas
De la Diputació provincial

VOCALS

D. Francesc Puig i Alfonso
De la Junta provincial de Protecció a la Infancia

D. Lluís Martí i Codolar
De la Casa Provincial de Caritat

D. Eugeni d'Ors
Del Consell d'Investigació Pedagògica

Dr. D. Jeroni Estrany
De la Lliga d'Higiene Escolar

D. Lluís Serra, Pvre.
Del Centre Vocacional d'Arts i Oficis

D. Emili Asencio
Del Deganat de Mestres Públics de Barcelona

D. Enric Tarragó
Professor de l'Escola Elemental del Treball

D. Joan Mañà
De la Federació Patronal del Ram de Construcció

SECRETARI

D. Josep Ruiz i Castellà
Del Museu Social

PERSONAL TÈCNIC

D. J. Ruiz i Castellà
Secretari

D. Agustí Granada i Pich
Auxiliar

El personal auxiliar del *Museu Social*, en cas necessari, coopera a les tasques del SECRETARIAT.

SERVEI DE CONSERVACIÓ I CATALOGACIÓ DE MONUMENTS

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Director: D. JERONI MARTORELL

Té per missió aquest Servei contribuir a la conservació i estudi del patrimoni artístic nacional utilisant els mètodes posats en pràctica als països més avançats.

Actúa d'acord amb la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans. Es troba totjust en període de constitució, puix va començar les seves tasques el mes de febrer de l'any 1915.

Malgrat d'això ha portat ja a cap importants treballs. A base de la divisió de Catalunya en comarques, ha ordenat els materials existents a l'Institut, ampliant, a més, el catàleg, amb un nombrós acopi de documents nous provinents de fonts diverses, i ha efectuat diverses excursions d'estudi.

El Servei contesta les consultes que, relacionades amb casos concrets, li són sol·licitades, indicant els mitjans més oportuns per la conservació de monuments i obres d'art o bé per impedir l'exportació.

Una de les tasques capitals que es proposa és la catalogació de monuments pel mitjà de documents gràfics, comprenent en l'inventari construccions i objectes artístics de tota naturalesa. Aquest catàleg o registre de les obres d'art amb què compta Catalunya, és indispensable perquè pugui ésser un fet, un dia o altre, a la nostra terra, la socialisació, en major o menor grau, de la propietat artística. Serà, aximateix, d'una gran utilitat per a la publicació de la Topografía artística i per a facilitar els estudis arqueològics.

El Servei ha començat a traçar plans d'urbanisació

relacionats amb la reforma i engrandiment de poblacions a fi d'evitar la destrucció d'edificis que tinguin una valor artística o arqueològica, i ha iniciat l'estudi de projectes d'obres a realisar, oferint-se a dirigir els treballs de reparació que s'encomanin. I, finalment, gestionarà prop de les corporacions oficials i dels particulars la conservació de monuments i antiguitats, aplicant les escasses disposicions legals que, referents al particular, existeixen, i curant de promoure l'ampliació de la Legislació protectora.

PERSONAL

D. Jeroni Martorell
Arquitecte

D. Joàn Carrera
Delineant-auxiliar

SERVEI GEOGRÀFIC DE CATALUNYA

INTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Director: D. JOSEP RIBERA.

Aquest SERVEI té per objecte la realisació dels treballs preparatoris de la confecció del Mapa Geogràfic de Catalunya, formant-ne un de *provisori* a escala de 1 : 100.000 valent-se de totes les publicacions, treballs cartogràfics i altres similars referents a la nostra terra que es puguin recollir dels executats fins avui pels diferents organismes tècnics de l'Estat, de les Diputacions i dels Municipis i pels particulars.

La creació del SERVEI GEOGRAFIC DE CATALUNYA va ésser acordada per la Diputació de Barcelona a proposta de l'*Institut de Ciencies,* al qual fou confiada la seva organisació. Funciona des del començ de 1915.

El SERVEI disposa del material indispensable per a la realisació de la seva tasca: un taulell giratori, instruments pel dibuix, regles, tiralinies, compassos, textos de cartografía i topografía, mapes i cartes catalanes i alguns exemplars de l'estranger.

El SERVEI ha començat la seva tasca prenent per primera base els treballs ja executats, la majoría dels quals es troben en els centres tècnics i arxius de l'Estat, per la qual cosa es precisa, i s'ha demanat, autorisació per treure les copies necessaries, i té en estudi el projecte del nou Mapa que es proposa dur a terme valent-se dels procediments tècnics més avançats.

TREBALLS QUE ACTUALMENT REALISA EL SERVEI

Estudi del projecte del Mapa geogràfic de Catalunya

a) Caràcter

b) Denominació

c) Sistema de projecció geogràfica pel traçat de meridians i paral·lels

d) Graduació centesimal o sexagesimal

e) Format i nombre de fulles

f) Representació i coloració dels terrenys

g) Detalls planimètrics

h) Sistema de reproducció i publicació

PERSONAL

D. Josep Ribera
Enginyer cartògraf

D. Baldomer Pérez i Mayol
Delineant

SERVEI DEL MAPA GEOLÒGIC I TOPOGRÀFIC

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Director: DR. D. MARIAN FAURA

L'any 1869, la Diputació de Barcelona, fent-se ressò de la petició formulada en distintes ocasions pel naturalista Cebrià Costa, aleshores diputat provincial, perquè es fes un mapa geològic detallat de la provincia de Barcelona, encarregà la realisació dels primers treballs al naturalista H. Moulin qui, fugitiu de la revolució francesa, es trobava a Catalunya.

Inaugurà la campanya el més de març, recorrent tota la costa de llevant, i una bona part del Vallès l'any 1870. D'aquests primers treballs, oblidats per causes que s'ignoren, en resten solament les notes dels itineraris seguits i un mapa borrador a l'escala de $^1/_{100.000}$.

Reconeguda la utilitat d'un mapa geològic pels beneficis pràctics que havía de proporcionar a l'Agricultura i a la Minería, la Corporació Provincial decidí rependre, l'any 1886, els treballs interromputs, designant, per a portar-los a terme, el Dr. D. Jaume Almera i D. Artur Bofill, auxiliats per delineants de la Diputació. Com a resultat d'aquesta tasca, va publicar-se l'any 1887 una fulla amb el títol de *Mapa geológico y topográfico de la provincia de Barcelona y Contornos de la Capital*, la qual, junt amb altres treballs monogràfics, fou presentada pels séus autors al Congrés Internacional de Geología celebrat a Londres el 1888.

D'aleshores ençà, s'ha donat als treballs una gran amplitut, adoptant-se l'escala de $^1/_{40.000}$, en lloc de la de $^1/_{100.000}$, que s'havía escollit primerament, més apropiada

pel mapa d'un terreny de tan variada constitució com el nostre.

S'han publicat cinc fulles: dels contorns de la capital la primera; del riu Noia al mar la segona; del riu Foix a la Llacuna la tercera; del riu Tordera la quarta i del Montseny, Vallès i Litoral la quinta.

Ultra aquests mapes, han estat publicades més d'un centenar de memories, monografíes i notes científiques en les quals es dóna compte de les innombrables troballes paleontològiques, minerals i petrogràfiques efectuades.

En anar a començar la fulla sisena, el Dr. Almera, qui havía dirigit els treballs prop d'una trentena d'anys, pregà d'ésser rellevat. La Diputació hi accedí, encarregant a l'*Institut d'Estudis Catalans* la formació d'un plan per a la continuació de l'obra del mapa.

El 28 de juny començaren treballs de campanya per a la fulla immediata, o sigui la regió sisena, o del Vallès i Sant Llorenç de Munt. S'ha fet la limitació d'aquesta fulla i la xarxa de triangulació per començar a detallar el relleu, i s'ha recorregut l'extrem N. E., recollint-se bon nombre de fòssils, que estàn en estudi pendents de classificació.

S'està estudiant, aiximateix, la formació del Museu Geològic de Catalunya, en el qual han de col·leccionar-se els tresors naturals, minerals, roques i fòssils que es recullin en les campanyes per a l'estudi del Mapa.

PERSONAL

D. Mariàn Faura i Sans
Director

D. Eduard Brossa
Dibuixant topògraf

D. Ramón Bataller
Ajudant recol·lector

COMISSIÓ PROVINCIAL DE MONUMENTS HISTÒRICS I ARTÍSTICS

PLAÇA DEL REI

President: Excm. Sr. Governador Civil
Secretari: D. Manuel Rodríguez i Codola

Aquest organisme va ésser fundat per R. O. de 24 de novembre de 1865.

Té com a principal missió conservar i restaurar els monuments històrics i artístics propietat de l'Estat i crear museus d'antiguitats.

Ultra aquest objecte primordial de la seva activitat, intervé la Comissió en un gran nombre de qüestions d'ordre artístic o arqueològic.

Dirigeix excavacions; s'encarrega de l'adquisició dels quadres, estatues, medalles, làpides, relleus, etc., que considera dignes de figurar en els Museus, i dels diplomes, índexs, manuscrits i altres documents que puguin contribuir a l'esclariment de la veritat històrica; examina els arxius existents a les oficines de la Hisenda pública amb el propòsit d'assenyalar els documents que hagin de passar a l'arxiu format per la Reial Academia de la Historia; té al séu càrrec el reconeixement facultatiu i arqueològic dels monuments públics a fi de salvar-los de la ruïna i d'evitar, a l'ensems, que s'hi facin restauracions impropies del caràcter llur; cura de la conservació dels sepulcres dels Reis, Prínceps i homes il·lutres i del llur trasllat o restauració quan, per causes distintes, és precís fer-ho; i, finalment, intervé en les obres públiques que es fan en despoblats antics, en les immediacions de les grans vies romanes o en qualsevol indret on s'hi trobin indicis de construccions respectables, a fi d'evitar la

perdua dels objectes de valor arqueològica o artística que s'hi puguin descobrir.

Una finalitat tan vasta comporta necessariament una serie de complexes intervencions, l'enumeració de les quals, d'aleshores que va fundar-se la COMISSIÓ PROVINCIAL DE MONUMENTS HISTORICS I ARTÍSTICS fins a l'actualitat, es faría interminable.

El Museu Arqueològic provincial, instal·lat a la plaça del Rei, a la capella de Santa Agueda, depèn directament d'aquest organisme. Es obert al públic cada dia d'onze a una del matí.

PERSONAL

PRESIDENT

Excm. Sr. Governador civil

VICEPRESIDENT

D. Josep Pella i Forgas

SECRETARI

D. Manuel Rodriguez i Codolà

VOCALS ACADEMICS

D. August Font
D. Francesc de P. del Villar
D. Lluís Domènech i Montaner
D. Eduard González i Hurtebise
D. Antoni Rubió i Lluch
D. Francesc de Bofarull i Sans

VOCALS NATS

Excm. Sr. President de la Diputació
Excm. Sr. Alcalde Constitucional
Excm. Sr. Rector de la Universitat
Ilm. Sr. Director de l'Institut General i Tècnic
Sr. Director de la Biblioteca provincial i Universitaria
Sr. Arquitecte provincial
Sr. Director del Museu Arqueològic provincial
Sr. Director de l'Arxiu de la Corona d'Aragó

VEI TÈCNIC DEL PALUDISME

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Director: D. Gustau Pittaluga

Aquest Servei és sostingut per la Mancomunitat de Catalunya, comptant amb altres auxilis de la Diputació de Barcelona. Fou organisat per la Secció de Ciencies de l'Institut d'Estudis Catalans i funciona des del començament de 1915.

El Servei, considerant imprescindible el concurs de tots els doctors de Catalunya per la consecució de la seva finalitat, en carta-circular datada el primer de febrer els notificà sa constitució, i, totseguit, els exposà el séu pla de treball sol·licitant-los, per la seva perfecta realisació, la llur col·laboració activa i demanant-los indicacions respecte l'existencia del paludisme a les regions respectives, les publicacions que els fossin conegudes referents a la patología local i en especial a les febres palúdiques ja en son aspecte clínic, ja epidemiològic, profilàctic, social, demogràfic, etc.

Els doctors catalans, i en especial els de les regions més palúdiques, els quals han ofert espontaniament, ultra la llur personal ajuda, laboratoris i altres mitjans de treball, han secundat, amb un zel digne de lloança, la tasca del Servei, remetent un bon nombre de contestes ben precises i útils que han facilitat la formació, ja començada, del mapa de la distribució del paludisme a Catalunya, que es porta a cap amb acurada exactitut.

Necessitant la institució estar en relació directa amb els doctors de les regions més afectades per la infecció palúdica, delegà sa representació en els que reunissin més condicions per llur pericia i llurs coneixements especials.

Compta amb col·laboradors efectius a Tortosa, Tarragona, Girona, Lleida, Bisbal del Penadès, etc., els quals preparen les tasques pràctiques de profilaxis que desseguida s'empendràn. El juny de 1915, coincidint amb l'època de l'any que la malaltía és més intensa, començaren de verificar-se assaigs pels encontorns de Tortosa, on el paludisme és un veritable flagell.

Estimant aiximateix eficient la col·laboració dels agricultors, el SERVEI reserva la propaganda activa entre aquests per quan pugui oferir l'exemple d'una regió que hagi sanejat, i, mentre les seves forces ho comportin, recompensarà els que amb més promptitut i perfecció apliquin a llurs terres les mides profilàctiques.

El SERVEI, per a les pràctiques de profilaxis, disposa de tot el material necessari (xarxes metàl·liques, sals de quinina, etc.)

Està treballant en la formació d'un índex bibliogràfic complet de totes les publicacions catalanes relacionades amb aquesta qüestió a l'objecte de poder oferir, a qui ho sol·liciti, a l'ensems que les obres estrangeres, la notable serie de treballs que han aparegut a Catalunya des del començament del segle passat fins avui.

TREBALLS QUE ACTUALMENT REALISA EL SERVEI

Assaigs de profilaxis en regions palúdiques.

Formació del mapa de la distribució del paludisme a Catalunya.

Creació d'una biblioteca de publicacions catalanes sobre paludisme.

Estudi de les febres palúdiques en tots llurs aspectes.

PERSONAL

D. Gustau Pittaluga
Director

D. Lluís Sayé
Secretari auxiliar tècnic

JUNTA DE MUSEUS DE BARCELONA

PALAU DE BELLES ARTS

President: D. Manuel Fuxá
Secretari: D. Carles Pirozzini

L'any 1902 l'Ajuntament de Barcelona va crear un organisme denominat *Junta Municipal de Museos y Bellas Artes*. Aquesta Junta estava exclusivament integrada per regidors i persones tècniques que la mateixa Corporació municipal designava.

Amb el desig d'acoblar tots els diversos elements artístics que podíen contribuir a la constitució dels Museus d'Art de la ciutat, l'Ajuntament, d'acord amb la Diputació i l'Academia provincial de Belles Arts, aprovà, pel mes de juliol de 1907, les bases per a la creació de l'actual Junta de Museus de Barcelona, en la qual tenen les corporacions esmentades la deguda representació oficial i tècnica.

Té establertes les oficines de treball i d'administració al Palau de Belles Arts, on celebra també les seves reunions habituals.

La Junta té al seu càrrec els Museus d'Art Decoratiu i Arqueològic i de Belles Arts antigues i modernes.

Des que va constituir-se aquest organisme, no s'ha plantejat cap qüestió, directament relacionada amb la finalitat que primordialment persegueix, sense que hagi deixat d'exposar solucions i de contribuir a posar-les en pràctica.

Entre les intervencions de la Junta de Museus de Barcelona cal enumerar la que tingué en l'adquisició de la valiosíssima col·lecció Pascó, de

teixits, i en la organisació i realisació de les Exposicions Internacionals d'Art que van celebrar-se en aquesta ciutat l'any 1907 i l'any 1911.

El que ha constituit l'acció central de la Júnta, en aquests darrers temps, ha estat l'organisació definitiva dels Museus artístics. Moltes i excel·lents obres romaníen arreconades per insuficiencia del local que ocupava l'antic Museu; calía fer una acurada selecció; donar a les col·leccions una unitat que no teníen. Aquesta labor ha ocupat preferentment l'atenció de la Junta.

Recentment, i mercès als seus esforços, ha pogut inaugurar-se a Barcelona un Museu artístic digne d'ella. Es instal·lat al Palau Reial del Parc i pot visitar-se cada día de les nou del matí a la una de la tarda i de les tres fins a posta de sol. A fi d'orientar el públic i de fer més profitosa la visita, la Junta va publicar una *Gíua dels Museus*, la primera edició de la qual va agotar-se de seguida.

En el mateix local hi ha instal·lada una Biblioteca especial d'Art, que és oberta de les nou del matí a la una de la tarda.

CONSTITUCIÓ DE LA JUNTA

PRESIDENTS D'HONOR, VOCALS NATS

Excm. Sr. President de la Diputació.
Excm. Sr. Alcalde President de l'Ajuntament.

PRESIDENT EFECTIU

D. Manuel Fuxà.
Vocal tècnic.

VICE-PRESIDENTS

D. Pere Muntañola.
Tinent d'Alcalde.

D. Emili Cabot.
Vocal tècnic.

TRESORER

D. Josep Rogent i Pedrosa.
Vocal tècnic.

COMPTADOR

D. Joan Dessy i Martos.
Regidor.

VOCALS

Sr. President de l'Academia Provincial de Belles Arts.

D. Lluís Ferrer i Bàrbara.
Diputat provincial.

D. Josep A. Mir i Miró.
Diputat provincial.

D. Josep M.ª Bassols i Iglesias.
Diputat provincial.

D. Josep Puig i Cadafalch.
Vocal tècnic.

D. Antoni Sansalvador.
Diputat provincial.

D. Manuel Vega i March.
Regidor.

D. Jaume Bofill i Matas.
Regidor.

D. Jeroni Martorell.
Vocal tècnic.

D. Pere Corominas i Montaña.
Vocal tècnic.

D. Dionis Baixeras.
Vocal tècnic.

D. Manuel Rodríguez i Codolà.
Vocal tècnic.

D. Ramir Lorenzale.
Vocal tècnic.

SECRETARI

D. Carles Pirozzini i Martí.
Cap del Negociat de Museus i Belles Arts.

PERSONAL FACÚLTATIU

DIRECTOR

D. Carles de Bofarull i Sans.

AJUDANTS TÉCNICS

D. Francesc Guasch i Homs.
D. Josep Goday i Casals.

BIBLIOTECARI

D. Joaquim Folch i Torres.

ESCRIVENT FOTÓGRAF

D. Josep Serra i Vinyas.

CONSERVADOR

del Palau Reial i Museu d'Art decoratiu i Arqueològic.
D. Emili Gandia i Ortega.

DIRECTOR

D. Carles Pirozzini i Martí.

AUXILIAR

D. Pau Graupera i Puig.

ESCRIVENT

D. Pau Olivella i Vidal.

CONSERVADOR DEL PALAU DE BELLES ARTS

D. Fèlix Rich i Ardèvol.

MUSEU ARQUEOLÒGIC I D'ART DECORATIU — SECCIÓ D'ESCULPTURA.

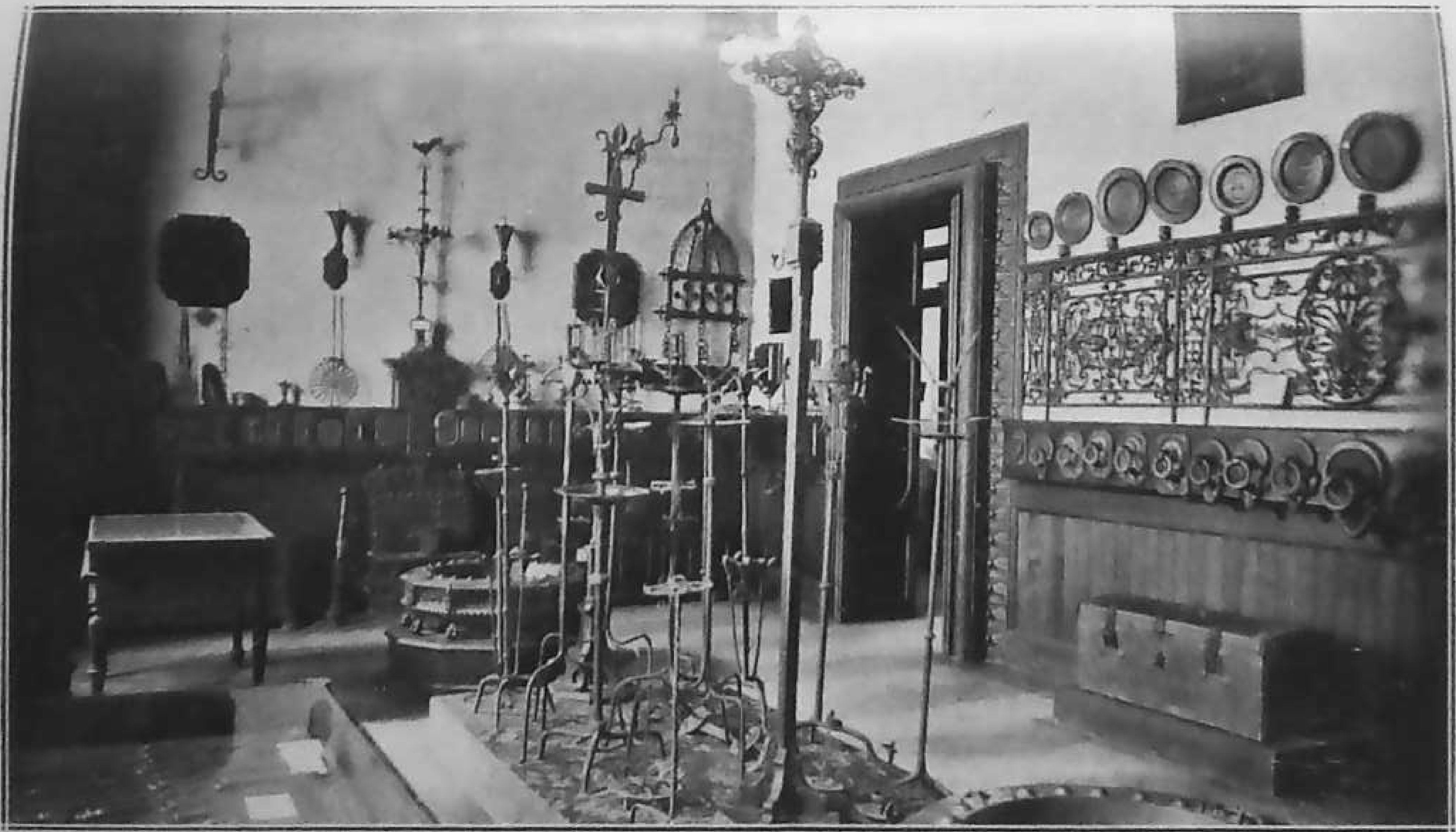

MUSEU ARQUEOLÒGIC I D'ART DECORATIU. — FERROS.

I

INSTITUCIONS D'ENSENYANÇA

INSTITUCIONS D'ENSENYANÇA SUPERIOR

CURSOS MONOGRÀFICS I D'INTERÇANVI

L'assaig dels Cursos Monogràfics i d'intercanvi ha començat el 1915 com a conseqüencia d'una iniciativa de la Diputació i d'una circular dirigida pel *Consell de Pedagogía* als diversos establiments docents de Barcelona perquè fessin propostes d'ampliació d'ensenyança per medi de cursets breus encomenats quan fos possible a professors forasters a canvi de professors nostres i així s'establís, la reciprocitat d'intercanvi.

Una part de les iniciatives exposades en aquest punt s'ha dificultat o s'ha fet d'impossible realisació a conseqüencia de la guerra europea. Però ha pogut iniciar-se l'altra part substituint els mestres estrangers que s'havía demanat, amb alguns professors compatriotes nostres que n'havíen rebut directament l'ensenyança i que repetíen els punts cabdals de les doctrines d'aquells o els principis dels llurs mètodes.

La mena d'ensenyança que es dóna en aquets cursets obeeix a la doble necessitat de completar l'ensenyança *d'assignatura* que es sol donar en els centres universitaris amb altre tipus d'ensenyança que inicii l'alumne en els treballs personals o que el posi al corrent d'algún aspecte novíssim de la ciencia o d'una recerca monogràfica original del professor. Aquesta és la raó per la qual el nombre de places d'alumnes admesos a cada curs és limitadíssim. En el semestre de primavera de 1915, que ha estat el primer en què s'han donat aquets cursos, s'havía fixat en 10 el nombre d'assistents; excepcionalment s'ha ampliat aquest límit en algún dels cursos en vista de l'afluencia de les sol·licituts. Les matrícules són pagades

amb quantitats que han variat desde 5 pessetes per a un curs teòric de 2 a 10 lliçons fins a 30 pessetes en cursos que importaven ús de material. Alguna plaça gratuïta és concedida dins cada curs a estudiants de categories determinades que en facin la sol·licitut corresponent.

Els cursos celebrats la primavera de 1915 es dividiren en tres series. Dins la serie de Filosofía, Psicología i Pedagogía, es donaren els següents: *La sistematisació filosòfica de la Pedagogía*, per D. Eugeni d'Ors; *La Psicología dels sentits dins el mètode Montessori*, per la senyoreta Agna Maccheroni, i *L'ensenyança elemental de l'estructura i de l'activitat socials*, per D. Eladi Homs. Dins la de Ciencies fisico-matemàtiques: *Anàlisi de la noció de discontinuitat en les teories de la materia i de la radiació*, per D. Esteve Terrades, i *Representació conforme i uniformació de funcions analítiques*, per D. Juli Rey Pastor. Dins la de Ciencies biològiques: *El mecanicisme en Biología i el fet biològic pur (Introducció a les pràctiques de Físico-Química i de Química Biològica)*, per D. August Pi i Suñer; *Pràctiques de Química Biològica*, per D. Manuel Dalmau; *Pràctiques de mesures físico-químiques*, per D. Jesús M.ª Bellido i D. Pau Agustí, i *Tècnica de la Vivisecció*, per D. Leandre Cervera.

Els cursos són donats en diferents locals, triant-se en cada cas el més adequat a la materia d'estudi. El semestre de primavera de 1915, els cursos de la serie filosòfica i els de la serie matemàtica han estat donats a la Sala de Ciencies de l'*Institut d'Estudis Catalans* i els de la serie Biològica, al Laboratori de Fisiología de la Facultat de Medicina de Barcelona.

El projecte és de continuar organisant aquests cursos en dues estacions anyals corresponents als semestres de primavera i d'hivern.

ESTUDIS UNIVERSITARIS CATALANS

BISBE, 5

President: D. RAIMOND D'ABADAL
Secretari: D. JOSEP PUIG i CADAFALCH
Tresorer: D. JOSEP BERTRÁN i MUSITU

Els ESTUDIS UNIVERSITARIS CATALÁNS foren un resultat del Congrés Universitari Català que se celebrà a Barcelona al principi de l'any 1902 i en el qual el Señor Francisco i Maimó proposá (sessió del dos de febrer), amb general asentimentà la creació de Càtedres de *Dret civil català*, *Historia de Catalunya* i *Literatura catalana* amb l'objecte de fonamentar una ensenyança universitaria viva i vinculada amb l'esperit de la nostra renaixença. La nova institució va adquirir la plena personalitat legal el dia 25 de maig del ma teix any.

Al cap de pocs mesos, el dia 16 d'octubre, s'inauguraren ja les càtedres de *Dret civil Català* i d'*Historia de Catalunya*. La primera fou confiada al Dr. Joàn de D. Trias i Giró, al qual succeí més tard el profesor D. Antoni Borrell, qui avui la regenta encara; la segona fou encomenada a D. Francesc Carreras Candi, encarregant-se'n després D. Lluís B. Nadal i a la mort d'aquest, l'actual professor. En la primavera de l'any 1904 foren donades per don Antoni Rubió i Lluch unes conferencies sobre la nostra historia literaria que van ser el preludi de la càtedra de *Literatura catalana* que en octubre del mateix any començà a funcionar sota la direcció de l'esmentat professor, qui encara avui, amb la colaboració de son fill Jordi Rubió Balaguer, continúa donant aquesta ensenyança, que tant excel-lents fruits ha produit. També en 1904, pel gener, s'inaugurà la càtedra d'*Economia social i política aranzelaria* a càrrec de D. Guillem

Graell; aquesta ensenyança fou sostinguda pels Estudis durant cinc cursos, car en 1909 adquirí ja vida independent dins la nova Societat d'Estudis Econòmics que n'havía estat fruit.

Durant el curs 1904-05 el Sr. Pella i Forgas donà, per encàrrec dels Estudis, una tanda de conferencies sobre *Dret pùblic català*, les quals han estat publicades en un volum. En la tardor de 1905 se fundaren encara noves càtedres. La d'*Historia de l'Art català* (que fou prologada amb una lliçó sobre *La Llei de l'Art* per l'eminent Dr. Torras i Bages) fou encomenada al Sr. Puig i Cadafalch per a l'estudi de la *Historia de la Arquitectura catalana*, que va ser desenrotllat en tres cursos, durant els dos primers dels quals D. Pere Carbonell s'encarregà de donar simultaniament una serie d'explicacions sobre *Escultura catalana*. Mes endavant en la primavera de 1912, Mn. Josep Gudiol va fer una serie de lliçons sobre *Historia de la Pintura Catalana*; i darrerament, en el present curs de 1915-16 s'ha iniciat l'ensenyança d'*Arqueologia catalana* (*Prehistoria i primitives colonisacions*) a càrrec del Dr. Pere Bosch Gimpera. La càtedra de *Geologia catalana*, confiada al Dr. Font i Sagué havía estat establerta també en la tardor de 1905 i terminà dolorosament en la primavera de 1910 amb la mort de l'inoblidable professor. Encara en el curs de 1905-06 començà l'ensenyança de *Tècnica d'anàlisi químic* amb especial aplicació a les ciencias i a la industria, donant-la el professor D. Francesc Novellas, fins a 1912; en la primavera de 1906, mercès a la munificencia de D. Pere G. Maristany, se fundà una *Càtedra Agrícola* de lliçons ambulants, sota la direcció de D. Jaume Maspons i Camarasa, la qual se sostingué a més amb subvencions de la Diputació, fins que la volada presa per l'Escola Superior d'Agricultura ha absorbit amb aventatge les funcions que havía començat a omplir aquesta càtedra.

Altres dugues càtedres han tingut lloc també amb caràcter d'estudis superiors: la de *Filosofía* en la qual D. Eugeni d'Ors, donà dugues series de lliçons sobre *Lògica i Metodología de les ciencies*, parlant en el mes d'abril de 1909 de la *Lògica com a fenomen diastàsic* i donant a conèixer en el Desembre del mateix any el seu *Estudi sobre l'Atenció;* i la de *Filología romànica* que explicà D. Manuel de Montoliu en el curs de 1911-12. Amés en diferents èpoques foren donats cursos circunstancials d' *Estudis Portuguesos* i de *Pedagogía nacional;* i encara en 1909 el mestre Pedrell donà una serie de Conferencies sobre *Historia musical i ètnica de la cançó popular*. Els ESTUDIS publiquen des de 1907 (amb la sola interrupció de 1911) una revista en la qual apart de diversos articles d'Historia, Dret, Literatura i Arqueología s'hi dóna compte de l'actuació d'aquesta entitat.

ENSENYANCES

Dret Civil Català
Classe diaria

Literatura Catalana
Classe alterna

Historia de Catalunyna
Classe alterna

Arqueología Catalana
Classe alterna

PROFESSORAT

D. A. Borrell i Soler
Dret Civil Català

Dr. A. Rubió i Lluch
Literatura Catalana

Dr. F. Valls Taberner
Historia de Catalunya

Dr. P. Bosch Gimpera
Arqueologia Catalana

LABORATORI D'ESTUDIS SUPERIORS DE QUÍMICA

URGELL, 187

Director: D. Josep Agell i Agell
Secretari: D. Eudald Quintana.

Apart de les escoles tècniques, i deslligat del pla general, el Patronat de *l'Escola Industrial* té establert aquest Laboratori. El seu principal objectiu és el de proporcionar als que es dediquen al cultiu de les ciencies químiques i ses aplicacions un laboratori amb totes les condicions exigibles on puguin efectuar totes les pràctiques i experimentacions necessaries per al llur perfeccionament, sense que es vegin en la necessitat d'haver-se'n d'anar als laboratoris de l'estranger.

El Laboratori d'Estudis Superiors de Química funciona ja fa més de tres anys. Es instal·lat en la que fou gran sala de telers de l'antiga fàbrica Batlló. Té seccions d'anàlisi qualitatiu, anàlisi quantitatiu i anàlisi volumètric, i departaments especials per als aparells i instruments més importants. A més dispos de seccions per a les classes d'anàlisi més generals.

El caràcter de l'ensenyança que es dóna en el Laboratori és absolutament pràctic, de manera que els alumnes que hi ingressen han de posseir ja coneixements teòrics elementals de Química a fi de poder ampliar pel mitjà d'exercicis i treballs pràctics que executen ells mateixos sota la direcció del professor, cada una de les especialitats a què volen dedicar-se.

Els cursos duren un semestre: comencen el 1.er d'octubre i terminen el 31 de març.

S'admet solament un nombre limitat d'alumnes en cada curs. Per al d'anàlisi qualitatiu el màxim és de 16; per al d'anàlisi qualitatiu per procediments gravimètrics, de 15 i per al d'anàlisi quantitatiu per procediments volumètrics, de 20.

Ultra aquests tres cursos fonamentals, en qualsevol època de l'any es donen cursets especials de nombre variable de lliçons segons les materies.

LABORATORI D'ESTUDIS SUPERIORS DE QUÍMICA.

Amp

Aná

Aná

Mar

Aná

Cos

ENSENYANCES

Ampliació d'Análisi Químic qualitatiu elemental o d'ions.
Dues hores diaries

Análisi quantitatiu per procediments gravimètrics.
Tres hores diaries.

Análisi quantitatiu per procediments volumétrics.
Tres hores alternes.

CURSETS ESPECIALS

Maneig del micoscopi, refractòmetre, polarímetre colorímetre.

Análisi electrolític, quantitatiu elemental de les materies orgániques.

Cossos industrials, combustibles, aleacions i metal·lografía microscòpica, aigües industrials, adobs, terres de cultiu, etc.

INSTITUCIONS D'ENSENYANÇA NORMAL

ESCOLA D'ISTIU

CONSELL DE PEDAGOGÍA

URGELL, 187

El *Consell de Pedagogía*, inspirant-se en el programa de tasques que, en constituir-lo, va asenyalar-li la Diputació provincial de Barcelona, va assajar, l'any 1914, l'establiment d'una ESCOLA D'ISTIU per a mestres d'ambdós sexes, professors especials, institutrius, sacerdots dedicats a obres pedagògiques, religioses de l'ensenyança, estudiants del magisteri i mares de familia.

Imitant les institucions similars d'altres països, l'ESCOLA D'ISTIU es proposava reunir a la ciutat els mestres que exerceixen en pobles petits, allunyats de la vida intensa de la cultura, per posar en contacte el séu esperit amb les noves idees i procediments d'ensenyança.

Funcionà del 27 de juliol al 22 d'agost i s'hi van donar tres cursets: un del *Mètode Montessori*, un altre de *Treball Manual Educatiu* i un altre de *Dibuix directament d'objectes* a càrrec de D. Joàn Palau i Vera, amb la cooperació de les senyores i senyoretes D.ª Leonor Serrano, D.ª Celestina Vigneaux de Corominas, D.ª Mercè Climent de Padilla, D.ª Josefa Roig de Pujol, D.ª Dolors Canals i D.ª María Villuendas, el primer; de D. Pere Blanch i Blanch el segón, i de D. Francesc de P. Nebot el tercer. A més, van organisar-se conferencies complementaries i a les tardes s'efectuaren visites a nombroses institucions culturals i artístiques.

Aquest assaig va assolir un èxit inesperat. Es pensà, en un principi, en una assistencia de trenta o quaranta alumnes, mes aquests anaren afluint de tot arreu de Catalunya i fins de Mallorca, tancant-se la matrícula a l'assolir el nombre de 197 inscrits.

L'èxit obtingut en aquest primer assaig, encoratjà el

Consell de Pedagogía, el qual decidí donar a la segona Escola una major amplitut i una organisació distinta.

L'Escola d'Istiu de 1915, va ser organisada sota els auspicis de la Mancomunitat de Catalunya. Va compendre vintiquatre dies de treball, del 26 de juliol al 21 d'agost. Les primeres classes del matí es dedicaven a lliçons de caràcter intel·lectual i a treball de laboratori; les hores restants, a treballs més lleugers i a conferencies generals per a tots els matriculats. Les tardes eren ocupades per visites a escoles i centres de cultura.

Els cursets donats foren els següents; *Ortografía Catalana*, per D. Pompeu Fabra; *Literatura Catalana Moderna*, per D. Carles Riba; *L'ensenyança de la Gramàtica*, per D. Manuel de Montoliu; *Economía Domèstica*, per Mlle. Antonia Truyts; *Historia elemental de l'Art*, per D. Joaquim Folch i Torres; *Pràctiques de Fisiología botànica*, pel Rvnd. P. Joaquim de Barnola, jesuïta; *Pràctiques de Química elemental*, per la senyoreta D.ª Concepció Farràn; *Pràctiques de Zoología elemental*, pel Rvnd. P. D. Manuel Bordàs, escolapi; *Dicció i Expressió*, per D. Adrià Gual; *Estudis musicals (Solfeig, Gimnàstica rítmica, Cançons i Jocs d'infants)*, per D. Joàn Llongueras i D. Joàn Gibert; *Psicología escolar*, pel Rvnd. P. D. Francesc de Barbens, Caputxí; *Ampliació de Dibuix*, per D. Francesc d'A. Galí: *Dibuix de croquis i d'estilisació*, per D. Francesc de P. Nebot; *Dibuix lineal i de perspectiva*, per D. Ramón Puig i Gairalt; *Treball manual educatiu*, per D. Benedetto Colarossi: *Modelat*, per D. Esteve Monegal; *Cistellería*, per diversos operaris de la Cása Campmany; *Educació física elemental*, per M. Victor Langlois du Feu. i *Ballets populars catalans*, per D. Aureli Campmany.

Van donar-se vintiquatre conferencies, s'organisaren festes d'art i, en finalisar els cursos es verificaren dugues excursions simultanies.

ESCOLA D'ISTIU DE 1914. — CLASSE DE DIBUIX.

ESCOLA D'ESTIU DE 1915. — CURS DE FISIOLOGÍA VEGETAL.

CURSOS DE VESPRE

CONSELL DE PEDAGOGIA

URGELL, 187

Aquesta organització es filla de la Escola d'Istiu de 1915. Vist el resultat dels cursets que's donaren en la mateixa i coneguda la necessitat de proporcionar als mestres un mitjà normal de reposició de coneixements i d'entrenament en l'estudi i en l'investigació, el *Consell de Pedagogia* va resoldre la continuació de dits cursos durant els vespres d'hivern, assajant una mena de privat-docentisme que s'adigués al tipus d'ensenyament que's proposava i a les circumstancies especials dels alumnes i pogués servir de base a posteriors ampliacions.

Les lliçons es donen continuadament tots els vespres d'hivern en el recinte de la *Universitat Industrial* i la tria de cursos és regulada per l'avinença de professors que proposin assumptes d'interès i d'alumnes que'ls acceptin.

Els cursos solen ser intensius. La durada màxima és de trenta lliçons diaries o alternes.

L'època dels mateixos és assenyalada pel *Consell de Pedagogía* d'acord amb els Professors i atenent les circumstancies dels alumnes.

ENSENYANCES DEL CURS DE 1915-1916

Pràctiques de Química Elemental.
Desembre - Gener.

Geologia aplicada a Catalunya.
Febrer - Març.

Pràctiques de Fisiología vegetal.
Abril - Maig.

Literatura Grega i Llatina.
Desembre.

Historia de l'Art.
Gener - Febrer.

PROFESSORS

Concepció Farràn
Pràctiques de Química Elemental

Dr. Marian Faura Pvre.
Geología aplicada a Catalunya

Rvd. P. Joaquim de Barnola S. J.
Pràctiques de Fisiología vegetal

D. Carles Riba
Literatura Grega i Llatina

D. Joaquim Folch i Torres
Historia de l'Art

BIBLIOTECA DEL CONSELL DE PEDAGOGÍA

URGELL, 187

Un dels problemes a la solució del qual dedicà primordialment la seva atenció el *Consell de Pedagogía*, en ésser fundat, fou el de organisar un servei d'informació que permetés als mestres de conéixer tota mena d'avenços pedagògics. Així va néixer la BIBLIOTECA DEL CONSELL DE PEDAGOGÍA primer pas vers l'acompliment perfecte de la funció de Museu Pedagògic que el Consell s'imposava en les Bases de Fundació.

S'han aplegat fins ara en la BIBLIOTECA DEL CONCELL DE PEDAGOGÍA més de tres mil volums d'obres de pedagogía i ciencies afins en sa immensa majoría; més de setanta revistes pedagògiques les més importants que's publiquen a tot el món, altres tantes revistes científiques auxiliars dels mestres, uns dos cents Raports anuals degudament catalogats per materies, de les principals institucions d'ensenyança d'Europa i Amèrica havent-se ordenat a més un registre on s'arxiva la documentació de mes de quatre centes entitats culturals de Catalunya i de tot Espanya.

La BIBLIOTECA és instal·lada al mateix local del Consell de Pedagogía on disposa d'un departament especial per a la lectura si bé el principal servei és el de préstec a domicili.

Per llegir en la BIBLIOTECA el lector pot escollir de les estanteríes, sempre obertes, els llibres que més li plaguin. No s'ha de complir amb cap més requisit que el de firmar en un lllbre registre destinat a l'efecte.

El servei d'informació el realisa especialment el Secretariat del Consell on se custodía la documentació més delicada i d'ús més especialiat. El servei de prés-

tec ès absolutament gratuït. Per ser inscrit i beneficiar d'aquest aventatge n'hi ha prou amb èsser presentat per dugues persones de responsabilitat que garanteixin l'import dels llibres en cas de perdua o de desperfecte.

El lector inscrit pot emportar se fins a tres volums, que han d'èsser retornats als vuit dies. Aquest terme ès prorrogable mentres els llibres no hagin estat sol·licitats per un altre lector. Per cada dia que es retrassa el retorn d'un llibre, el lector es veu obligat a satisfer una multa de dèu cntims.

La BIBLIOTECA ès oberta al pùblic de 9 a 1 del matí i de 3 a 7 de la tarda.

El moviment de la BIBLIOTECA de sa fundació ençà és com segueix:

	1914	1915
Lectors inscrits	226	488
Assistencies a la biblioteca . . .	1954	4915
Llibres deixats	2511	6016

BIBLIOTECA DEL CONSELL DE PEDAGOGÍA

de
qu
me
ale
la
list
sin
fes
que
pre
l'ir
d'a
ció
nar
cat
aqu
esc
sup

ago
gra
el g
fins
mín
un

ESCUELA NORMAL SUPERIOR DE MAESTROS

CARME, 45

Director: D. AGAPIT GÓMEZ GÓMEZ
Secretari: D. IGNASI FERNÁNDEZ JIMÉNEZ

Va ser fundada oficialment el dia 1.er de setembre de 1846, d'acord amb el pla de 15 d'octubre de 1843 que va dictar el ministre Gil de Zárate i essent el primer Director l'Exm. Sr. D. Laureà Figuerola. Tenía aleshores només el grau elemental, però l'any 1849 en la decreixença del primer impuls de fundacions normalistes, l'escola de Barcelona no sols va mantenir-se sinó que va passar a *superior* entrant en ella un professor més. Des de 1849 la ESCOLA va seguir els canvis que les legislacions anaven impossant: reformes i supressions d'internats, trasllats de jurisdicció i àdhuc l'intent de supressió de 1864 fins que el 14 d'octubre d'aquest any, al restablir-se en essencia l'organitsació de 1849 l' Exma. Diputació de Barcelona va gestionar la implantació del grau Normal i amb ell guanyà la categoría de Central i un professor més, conservant aquesta facultat fins a l'any 1899 en què fou traslladat a la escola de Madrid el previlegi exclusiu d'aquest grau suprimit poc després.

Del 1901 al 1903, en virtut del Reial Decret de 17 de agost de 1901 que traslladava a l'Institut els estudis de grau Elemental, la ESCOLA va quedar-se només amb el grau Superior i l'any 1903 va rependre els dos graus fins a 30 d'agost de 1904 en què en virtut de la llei Bergamín, vigent encara, han quedat refosos els dos graus en un sol.

Cal esmentar la llei de 20 de juny de 1887 que passava a l'Estat les despeses de les Escoles Normals i de les Inspeccions mitjançant, però, el reintegrament de les Diputacións i aixímateix cal recordar el canvi de local que tingué lloc l'istiu de 1908, passant l'Escola, del darrer pis de l'Universitat a l'antic edifici de la Facultat de Medicina que actualment ocupa.

Entre 'ls Directors notàbles que ha tingut la ESCOLA, cal recordar el conegut pedagog D. Mariàn Carderera i Potó que va exercir el càrrec en la Normal de Barcelona des de 1847 a 1849.

ENSENYANCES

PRIMER CURS

Tres lliçons setmanals.

Nocions generals d'Historia i Historia de l'Edat Antiga.

Teoría i pràctica de la Lectura.

Nocions i exercicis d'Aritmètica i Geometría.

Nocions generals de Geografía i Geografía regional.

Religió i Historia Sagrada.

Caligrafía.

Educació física.

Dugues lliçons setmanals.

Dibuix.

Música.

SEGÓN CURS

Tres lliçons setmanals.

Historia de l'Edat Mitjana.

Pedagogía (primer curs).

Geografía d'Espanya

Caligrafía.

Gramàtica castellana (primer curs).

Educació física.

Aritmètica i Geometría.

Religió i Moral.

Dugues lliçons setmanals.

Dibuix

Música.

TERCER CURS

Tres lliçons setmanals

Historia Natural.

Gramàtica Castellana (segon curs).

Algebra.

Historia de l'Edat Moderna.

Pedagogia (segón curs).

Fisica.

Geografia Universal.

Pràctiques d'ensenyança.

Dugues lliçons setmanals

Francès (primer curs).

QUART CURS

Tres lliçons setmanals

Quimica.

Historia de la Pedagogia,

Fisiologia i Higiene.

Rudiments de Dret i Legislació Escolar.

Historia Contemporania.

Ampliació de la Geografia d'Espanya.

Agricultura.

Pràctiques d'ensenyança.

Dugues lliçons setmanals

Música.

Elements de Literatura espanyola.

Francès (segón curs),

PROFESSORAT

D. *Agapit Gómez Gómez.*
Matemàtiques

D. *Alexandre de Tudela i Pérez.*
Pedagogia i sa Historia, Rudiments de Dret i Legislació escolar.

D. *Josep Juncal Verdulla.*
Gramàtica i Literatura castellanes amb exercicis de lectura.

D. *Fèlix de Rueda i Ibáñez.*
Física, Química, Historia Natural i Agricultura.

D. *Ignasi Fernández Jiménez.*
Geografia.

D. *Rogeli Francés Gutierrez.*
Historia.

Dr. *Josep M.ª Baranera Pasqués, Pvre.*
Religió i Moral.

D. *Andreu A. Abreu.*
Música.

D. *Francesc Rafel Segura Monforte.*
Dibuix.

D. *Josep Pou Godori.*
Educació física

D. Eduard Tolosà Alsina.
Caligrafría

D. Nàtali de Auta i Asís.
Francès

D. Isaàc Rodríguez López.
Fisiología i Higiene

PROFESSORS AUXILIARS

D. Joàn A. Gàspar i Minaya.
Auxiliar de lletres

D. Francesc d'A. Vigas i Rigau.
Auxiliar de Ciencies

REGENT DE L'ESCOLA GRADUADA

D. Julià Cuadra Orriete.

ESTADÍSTICA D'EXÀMENS I MATRÍCULES I DE TÍTOLS EXPEDITS

GRAU ELEMENTAL

CURSOS	Ingrés		Ensenyança Oficial			Ensenyança no Oficial			Revàlides	
	Alumnes	Aprovats	Alumnes	Inscripcions	Assignatures aprovades	Alumnes	Inscripcions	Assignatures aprovades	Alumnes	Aprovats
1909 - 10	76	75	55	448	421	119	1071	978	61	52
1910 - 11	76	75	47	456	393	121	823	573	59	36
1911 - 12	67	63	56	488	450	103	733	528	76	34
1912 - 13	61	50	59	503	455	77	513	383	103	50
1913 - 14	51	50	48	482	397	87	781	411	69	44

ESTADÍSTICA D'EXÀMENS I MATRÍCULES I DE TÍTOLS EXPEDITS

GRAU SUPERIOR

	Alumnes	Aprovats	Alumnes	Inscripcions	Assignatures aprovades	Enseyança no Oficial			Revàlides	
						Alumnes	Inscripcions	Assignatures aprovades	Alumnes	Aprovats
1909 - 10			41	369	362	118	1056	978	60	60
1910 - 11			58	517	466	136	754	577	59	36
1911 - 12			59	537	490	119	864	546	72	40
1912 - 13			68	603	518	104	770	573	49	35
1913 - 14			68	610	520	90	878	540	56	44
Grau ùnic										
1914 - 1915	35	33	111	907	760	138	985	751	69	51

«ESCUELA NORMAL SUPERIOR DE MAESTRAS»

FORTUNY, 1, PRAL.

Directora: D.ª MARÍA ANTONIETA GÜEROULT.
Secretaria: D.ª HIPÓLITA FERNÁNDEZ FORT.

Va ser creada per la Diputació de Barcelona el día 11 de desembre de 1860 i inaugurada oficialment el día 18 de desembre de 1861.

Primerament fou instal·lada al carrer de St. Rafel i d'allí es va traslladar a la Ronda de St. Antoni, 49, on va romandre fins l'any 1909, en què per insuficiencia de local tingué de traslladar-se al que ocupa actualment.

En la organització pedagògica posterior ha seguit la Normal de Mestresses les vicissituts i canvis que les legislatures han anat imposant a tota la ensenyança normal i que en ratlles generals s'indiquen en el capítol referent a la Normal de Mestres. Cal fer notar que la Normal de Mestresses de Barcelona es la més concorreguda de totes les similars d'Espanya.

Tenía aleshores ensenyança elemental i superior, constant la primera d'un any d'estudis i la segona de dos. La Direcció pedagògica era encomenada al Director o a un professor de la Normal de nois, si bé tenía la Escola uña Directora que regía l'organització i la disciplina de la casa. A més de la Directora hi havía dugues Professores i un Sacerdot, mestre de Religió i Moral.

ENSENYANCES

PRIMER CURS

Tres lliçons setmanals.

Nocions generals d'Historia i Historia de l'Etat Antic.
Teoría i pràctica de la Lectura.
Nocions i exercicis d'Aritmètica i Geometría.
Nocions generals de Geografia i Geografia general.
Religió i Historia Sagrada.
Caligrafia.
Educació física.
Costura.

Dugues lliçons setmanals.

Música.
Dibuix.

SEGÓN CURS

Tres lliçons setmanals.

Historia de l'Etat Mitjana.
Pedagogía (primer curs).
Geografia d'Espanya.
Caligrafia.
Gramàtica Castellana (primer curs).
Educació física.
Aritmètica i Geometría.
Religió i Moral.
Brodat en blanc i tall de roba blanca.

Dugues lliçons setmanals.

Dibuix.
Música.

TERCER CURS

Tres lliçons setmanals.

Historia Natural.
Gramàtica castellana (segón curs).
Algebra.
Historia de l'Etat Moderna.
Pedagogía (segón curs).
Física.
Geografía Universal.
Pràctiques d'ensenyança.
Tall de vestits i labors artístiques.

Dugues lliçons setmanals.

Francès (primer curs).

QUART CURS

Tres lliçons setmanals.

Química.
Historia de la Pedagogía.
Fisiología i Higiene.
Rudiments de Dret i Legislació Escolar.
Historia contemporania.
Ampliació de la Geografía d'Espanya.
Economía domèstica.
Pràctiques d'ensenyança.

Dugues lliçons setmanals.

Música.
Elements de Literatura espanyola.
Francès (segón curs).

PROFESSORAT

PROFESSORES NUMERARIES

D.ª María Antonieta Gueroult.
Pedagogía, Historia de la Pedagogía i Rudiments de Dret i Legislació escolar.

D.ª Angela Vallès Torrentbò.
Física, Química i Historia Natural.

D.ª Llüisa Prunés Torras.
Geografia regional, Geografia d'Espanya, Geografia universal i Geografía ampliada d'Espanya.

D.ª Leonor Canalejas Fustegueras.
Historia.

D.ª María Rosa Laguna.
Labors.

D.ª Carme Raposo González.
Gramàtica castellana i Literatura espanyola.

D.ª Encarnació Cuscurita Meseguer.
Aritmètica, Gemetría i Algebra.

PROFESSORAT ESPECIAL

D.ª Antonia Noguera Berbois.
Música.

Dr. Josep M.ª Baranera.
Religio i Historia Sagrada i Religio i Moral.

D. Manuel Baltasar Llanas Español.
Francès.

D. Eduard Tolosa i Alsina.
Caligrafia.

D. Rafel Monforte Segura.
Dibuix

D. Mariàn Bellogín.
Fisiologia i Higiene.

D. Josep Pou Godori.
Educació física.

PROFESSORES AUXILIARS

D.ª Hipòlita Fernández Fort.
En comissió

D.ª Mariana Solà Ferrer.

D.ª Rosa Coronas Riberas.
Interina.

ESTADÍSTICA D'EXÁMENS, MATRÍCULES I TÍTOLS EXPEDITS

CURSOS	Ingrés		Ensenyança oficial			Ensenyança no oficial			Revàlides
	Alumnes	Aprovades	Alumnes	Inscripcions	Assignatures aprovades	Alumnes	Inscripcions	Assignatures aprovades	
1909 - 1910	217	163	282	2131	1703	281	1105	819	28
1910 - 1911	210	174	352	3670	2026	379	1554	1084	49
1911 - 1912	264	217	492	3055	2480	312	1711	1357	41
1912 - 1913	248	208	390	3209	3065	356	1797	1256	61
1913 - 1914	254	210	419	4162	3119	314	3597	1506	64

INSTITUCIONS D'ENSENYANÇA TÉCNICO-ARTÍSTICA

ESCOLA INDUSTRIAL

URGELL, 187

President del Patronat: D. ENRIC PRAT DE LA RIBA
Vocal Secretari: D. AUGUST DE RULL I ARTÓS
Cap de Secretaría: D. FRANCISCO LLABERÍA

L'objecte de l'ESCOLA INDUSTRIAL de Barcelona és l'ensenyament industrial, gradual i intensiu, des dels estudis elementals per a obrers fins als superiors per obtenir el títol d'Enginyer Industrial. Segons el pla dels séus fundadors, l'ESCOLA ha de compendre l'ensenyament de la industria fabril i manufacturera, la de les industries de construcció mecànica i metàl·lica, la de transports, la química, les elèctriques, les de fermentacions i totes aquelles que entren dins la Tecnología en els séus ordres mecànic, químic i elèctric.

Va ésser creada aquesta institució en virtut d'haver-se disposat, per R. O. de 30 de març de 1904, la modificació de les Ensenyances Industrials de Barcelona.

Es constituí immediatament un Patronat, el qual, per a portar a cap els séus propòsits, obrí un concurs a l'objecte d'adquirir l'immoble més apropiat per a l'establiment de l'Escola.

Com a resultat d'aquest concurs, fou adquirida, el novembre de 1906, la grandiosa finca on havía estat instal·lada la fàbrica Batlló, que comprèn quatre illes limitades pels carrers d'Urgell, Industria, Viladomat i Borrell, i que té una superficie de sis hectàrees.

El primer ensenyament que s'establí fou la *Secció o Escola d'Industries Textils*, amb les subseccions de Filatura i Teixits. Va començar-se amb aquesta secció per tractar-se de là industria més important de Catalunya.

La segona secció organitzada fou l'*Escola de Blan-*

queig, Tintoreria, Estampació i Aprestos, que començà a funcionar el curs de 1913-1914. La seguí l'*Escola de Teneria*, creada el mateix any amb el concurs del Sindicat de Blanquers de Catalunya.

A més, obeint a requeriments de particulars i d'entitats, s'establí i funciona, des de fa més de tres anys, un *Laboratori d'Estudis Superiors de Química*, dedicat a l'ampliació per als estudis d'aquesta ciencia i a les pràctiques i experimentacions.

El pla general d'organització completa de l'Escola Industrial, que va portant-se a la pràctica, comprèn quatre ordres d'ensenyament: 1.er Ensenyament elemental dels obrers *(Escola Elemental del Treball: Escoles d'Arts i Oficis*, classes nocturnes per a obrers); 2.on Ensenyament secundari especial *(Escola d'Industries textils, Escola de Blanqueig, Escola de Teneria)*; 3.er Ensenyament superior *(Escola d'Enginyers Industrials, Escola d'Arquitectura)*; 4.art Estudis superiors, investigacions i estudis especials.

Per a cursar qualsevol dels ensenyaments que es donen a l'Escola Industrial és precís haver complert quinze anys, i tenir aprovats diversos estudis que's puntualitzen diferentment a cada escola de les que componen l'Escole Industrial. Posat cas que l'alumne hagués cursat els esmentats estudis en un centre d'ensenyament privat, pot ésser subjectat al corresponent examen per a l'admissió.

Els cursos solen començar el 1.er d'octubre i terminar el 30 de juny. Els ensenyaments tenen el triple aspecte de teòrics, d'investigació i pràctics i així en cada Escola o Secció, al costat de l'aula oral, hi sol haver sempre el Laboratori i el Taller.

La direcció de l'Escola Industrial de Barcelona és confiada a un Patronat, constituit pel president de la Diputació Provincial, l'alcalde constitucional, els presidents del Foment del Treball Nacional, Cambra de Co-

ESCOLA INDUSTRIAL DE BARCELONA. — EDIFICI GRAN.

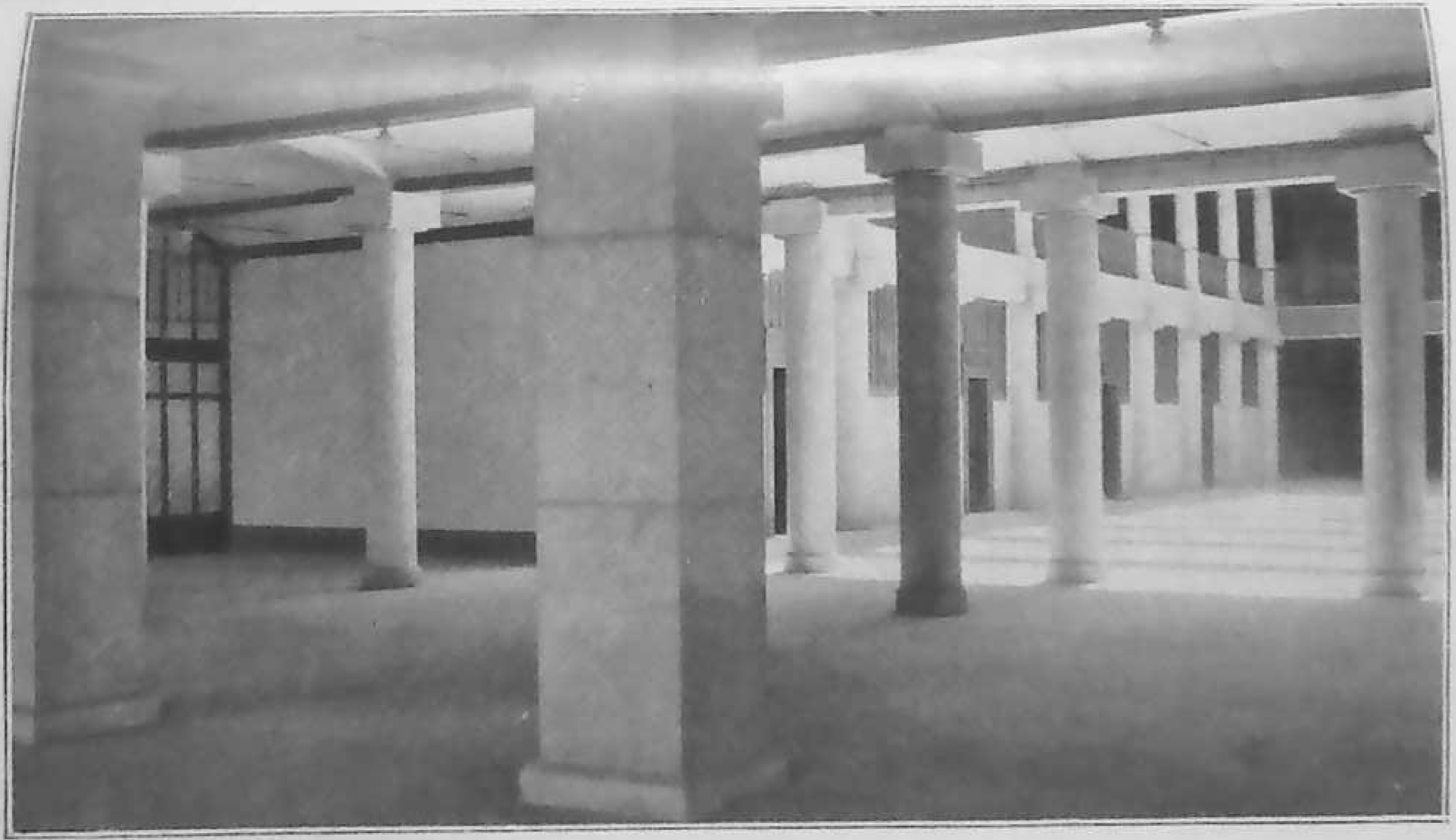

ESCOLA INDUSTRIAL. — PATI DE L'EDIFICI GRAN.

men
nes
s'E
nye
sent
prin
el d
tua
cint
són
E
E

E
E
que
L
que
Sup
de l
ta *G*

merç, Cambra Industrial, Societat Económica Barcelonesa d'Amics del País, Sindicat d'Exportadors, Associació d'Enginyers Industrials, el Director de l'Escola d'Enginyers Industrials, i altres nomenats pel govern. Representa al Patronat una Junta, de la qual s'acordà, en la primera sessió celebrada per aquell, que en fos president el de la Diputació Provincial. No obstant el Patronat actualment no regeix totes les Escoles instal·lades en el recinte de l'ESCOLA INDUSTRIAL. Les que té al séu càrrec són:

Escola d'Industries Textils.

Escola de Blanqueig, Tintorería, Estampació i Aprestos,

Escola de Tenería,

Ensenyança de Directors d'Industries Químiques

que's detallen a continuació, i el

Laboratori d'Estudis Superiors de Química

que ha estat inclòs entre les institucions d'Ensenyança Superior. Els altres establiments instal·lats en el recinte de l'*Escola Industrial* i explicats en altres llocs d'aquesta *Guia* tenen Direcció propia.

JUNTA DEL PATRONAT

PRESIDENT

Excm. Sr. D. Enric Prat de la Riba

VICEPRESIDENT PRIMER

Excm. Sr. D. Lluis Ferrer-Vidal i Soler

VICEPRESIDENT SEGÓN

Excm. Sr. D. Lluis G. Pons i Enric

VOCAL-COMPTADOR

D. Joàn Girona i Vilanova

VOCAL-SECRETARI

D. August de Rull i Artós

VICESECRETARI

Excm. Sr. Vescomte de Güell

DELEGAT REGI

Excm. Sr. Comte de Güell

ESCOLA D'INDUSTRIES TEXTILS

URGELL, 187

Té per objecte aquesta Escola preparar teòricament i pràcticament els séus alumnes a fi de capacitar-los per a la direcció tècnica dels establiments de la industria textil.

Es la primera secció que va inaugurar el Patronat de l'*Escola Industrial* i entra ara en el curs quint del séu funcionament.

L'ingrés a l'Escola s'efectúa com en les altres seccions, i els estudis es fan en tres anys.

L'ensenyança es divideix en dues seccions: Filatura i Teixits. La de la secció especial de Filatura comprèn totes les materies del pla de l'Escola, excepte les de Teoría i pràctica de Teixits, Fabricació de teixit mecànic, Dibuix en quadrícula i Art aplicat al teixit. En la secció de Teixits s'efectúen la filatura del cotó i les pràctiques de la mateixa.

Tot i essent essencialment pràctica l'ensenyança, es dóna especial importancia no solament al repàs i ampliació de les ciencies naturals que serveixen de fonament a les aplicacions, sinó també al dibuix industrial i particularment a l'artístic, element indispensable del bon gust en la fabricació, la influencia del qual en el mercat és reconeguda en tots els centres industrials.

A més, l'Escola completa la preparació dels alumnes amb un curs d'ampliació de Matemàtiques.

Aprovades totes les materies que constitueixen la Secció completa d'Industries Textils, verifica l'alumne uns exercicis de conjunt, que serveixen de complement als séus estudis, consistents en el desenrotllament d'un tema de caràcter pràctic i general. Una vegada aprovats dits exercicis, s'expedeix el títol de Director d'Industries Textils. Als alumnes que han fet el mateix respecte la

Secció de Filatura o la de Teixits, mitjançant també els corresponents exercicis, se'ls confereix el títol de Director de Filatura o de Teixits respectivament.

Cursant els estudis de l'*Escola de Blanqueig, Tintoreria, Estampació i Aprestos*, que és com un complement i una continuació de la d'Industries Textils, pot obtenir-se en un any més, el títol de Director d'Industries Tintories.

Les ensenyances són donades en grans locals, i per a les classes pràctiques es compta amb laboratoris, sales de màquines i tallers, dotat tot d'abundant i modern material, del qual és especialment remarcable un tren complet de maquinaria de Filatura, expressament fabricat per a l'ESCOLA D'INDUSTRIES TEXTILS i una serie de telers de tots els sistemes. Disposa també aquesta Escola d'una Biblioteca especial de Química.

Redactada pels alumnes d'aquesta Escola es publica una revista de caràcter tècnic titulada *Joventut Textil.*

ENSENYANCES

PRIMER CURS

Matemàtiques.
Física i Mecànica generals aplicades a les Industries textils.
Química general i aplicada a les Industries Textils.
Teoría i pràctica de teixits.
Tecnología Textil.
Dibuix linial i de màquines.
Dibuix artístic aplicat al teixit.
Pràctiques de filat i teixit i laboratori.

SEGÓN CURS

Física i Mecànica generals, aplicades a les Industries Textils.
Teoría i pràctica de teixits.
Tecnología textil.
Fabricació del Teixit mecànic.
Filatura del cotó.
Dibuix linial i de màquines.
Dibuix artístic aplicat al teixit.
Dibuix en quadrícula per a teixits.
Química general i aplicada a les Industries textils.
Practiques de filats, teixits i laboratori.
Conferencies d'Historia de l'Art.

TERCER CURS

Física i Mecànica generals aplicades a les Industries Textils
Teoría i pràctica de teixits.
Tecnología textil.

Fabricaciò del teixit mecànic.
Dibuix linial i de màquines.
Dibuix artistic aplicat al teixit.
Dibuix en quadricula per a teixits.
Filatura del cotó.
Pràctiques de filats, teixits i laboratori.
Conferencies d'Historia de l'Art.

ESCOLA D'INDUSTRIES TEXTILS. — SECCIÓ DE TEIXITS.

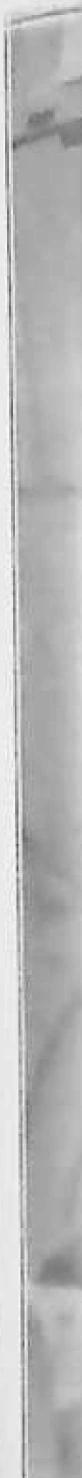

ESCOLA D'INDUSTRIES TEXTILS. — DIBUIX APLICAT AL TEIXIT.

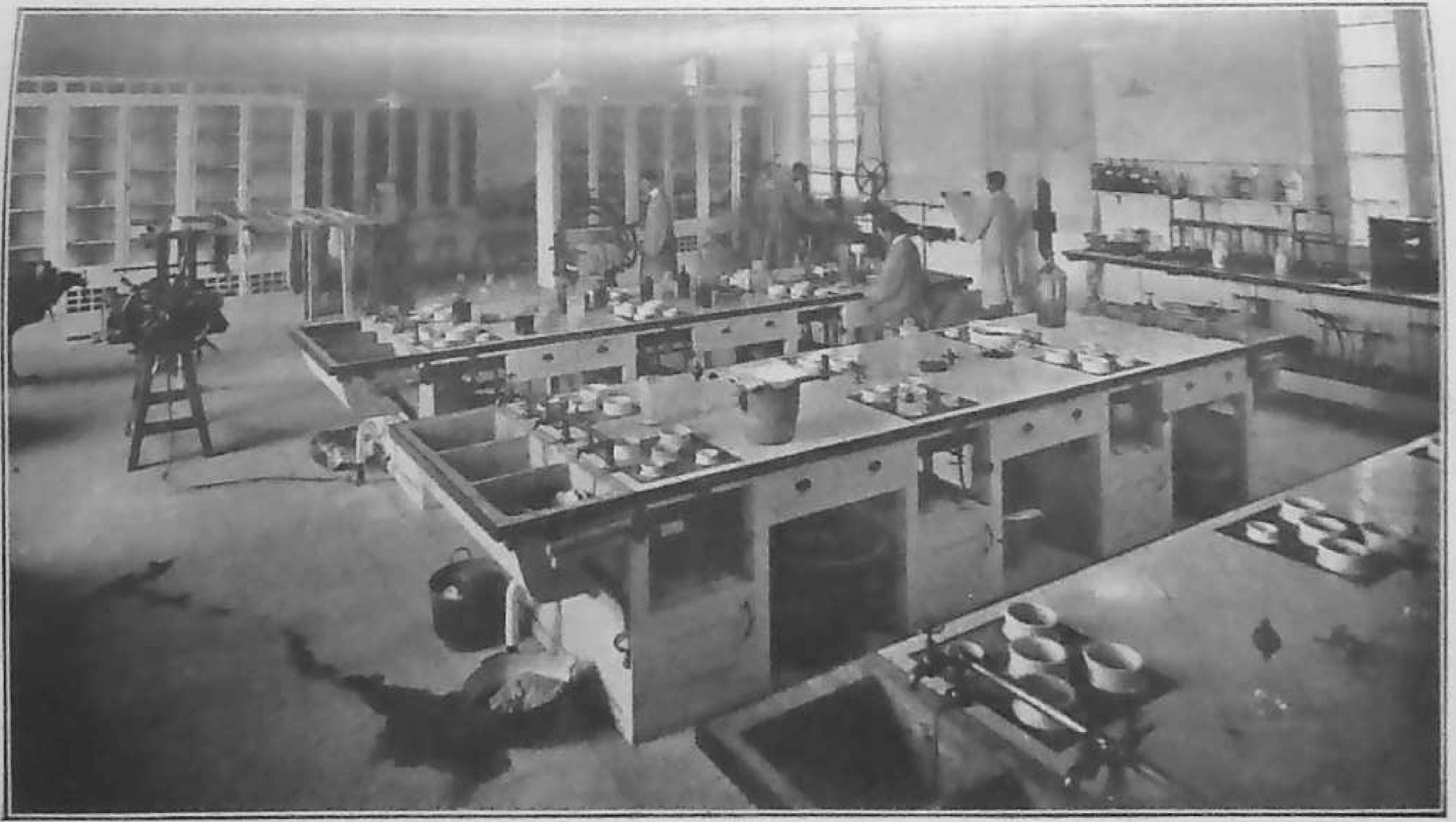

ESCOLA DE BLANQUEIG, TINTORERÍA, ESTAMPACIÓ I APRESTOS. — LABORATORI.

PROFESSORAT

D. *Jeroni Oller.*
Teoria i pràctica de teixits.

D. *Manuel Massó i Llorens.*
Tecnología textil.

D. *Josep Salas.*
Fabricació del teixit mecànic.

D. *Alfred Ramoneda.*
Filatura de cotó

D. *Ramón Roca (Auxiliar pràctic).*
Filatura de cotó

D. *Eveli Doria i Bonaplata.*
Química mineral i del carboni i Química textil.

D. *Manuel Martínez i Marqués (Auxiliar tècnic).*
Química mineral i del carboni

D. *Francesc Canyellas i Balagueró.*
Art aplicat al teixit.

D. *Camil Cots.*
Dibuix en quadrícula per a teixits.

D. *Francesc de P. Cervetó.*
Matemàtiques i Dibuix linial i de màquines.

D. *Tomàs Flaquer.*
Física i Mecànica generals, i aplicades a les industries textils.

ESCOLA DE BLANQUEIG, TINTORERÍA ESTAMPACIÓ I APRESTOS

URGELL, 187

Es proposa aquesta secció de l'*Escola Industrial* difondre els coneixements teòrico-pràctics relatius a les industries de blanqueig, tintorería, estampació i aprestos, a l'objecte que els alumnes que reben aquests ensenyaments, en terminar els séus estudis, puguin encarregar-se, amb veritable competencia, de la direcció de qualsevol establiment industrial que entri dins la seva especialitat.

La necessitat que, en benefici del desplegament de la nostra industria, els procediments empírics practicats en la coloració i preparació de les fibres textils fossin substituits per l'empleu racional i científic de les materies colorants, l'extraordinari desenrotllament que han adquirit les industries tintories, i l'exemple de les principals escoles tècniques d'Europa i Amèrica que tanta importancia concedeixen a aquests ensenyaments, decidiren el Patronat de l'*Escola Industrial* a establir-los a Barcelona.

L'Escola de Blanqueig, tintorería, estampació i aprestos va començar a funcionar el curs de 1913 a 1914. Amb l'objecte de facilitar la seva implantació es procurà amotllar les seves ensenyances al pla adoptat per a l'*Escola d'industries textils*.

Els estudis teòrics es completen amb les pràctiques corresponents, per a les quals se disposa d'un laboratori-taller dotat d'un bon nombre de màquines experimentals, i amb visites a fàbriques i tallers. Com a complement de la cultura artística, es donen, durant el curs, conferencies d'historia de l'art en general i particularment del textil, brodat, blonda i tapiç. En els dos últims

cursos, aquestes conferencies han anat a càrrec de don Joaquim Folch i Torres.

Per a ingressar a l'Escola és necessari sotmetre's a les condicions generals establertes per a totes les ensenyances que es donen a l'*Escola Industrial*.

El curs es descompòn en dos semestres. El primer, comença el 1.er d'octubre i termina el 28 de febrer, i el segón comença el 10 de març i termina el 30 de juny.

Terminats els estudis, es confereix a l'alumne el títol de *Director de les Industries Tintories*.

ENSENYANCES

PRIMER ANY

Química mineral i del carboni
Quatre hores i mitja setmanals de teoría i dèu de pràctica.

Física i Mecànica generals i aplicades (primer curs)
Matemàtiques.
Dibuix linial de màquines (primer curs).
Dibuix artístic (primer curs).

SEGON ANY

Tecnología química del blanqueig i coloració de les fibres textils.
Tretze hores i mitja setmanals.

Química de les materies colorants.
Tres hores setmanals.

Física i Mecànica generals i aplicades (segón curs).
Tecnología textil (primer curs).
Dibuix linial i de màquines (segón curs).
Dibuix artístic (segón curs).

TERCER ANY

Tecnología mecànica del blanqueig i coloració de les fibres textils.
Nou hores setmanals.

Aprestos.
Física i Mecànica generals i aplicades (tercer curs).
Tecnología textil (segón curs).
Dibuix linial i de màquines (tercer curs).
Dibuix artístic (tercer curs).

ESCOLA DE BLANQUEIG, TINTORERÍA, ESTAMPACIÓ I APRESTOS. — TALLER-FÁBRICA.

PROFESSORAT

D. *Eveli Doria i Bonaplata.*
Química mineral i del carboni, Química de les materies colorants, Tecnología Química de blanqueig i Coloració de les fibres textils, Tecnología Mecànica del blanqueig i de la Coloració de fibres textils.

D. *Manuel Martínez (Auxiliar tècnic).*
Química mineral i del carboni

D. *Tomàs Flaquer.*
Física i mecànica general i aplicades.

D. *Manuel Massó i Llorens.*
Tecnología textil.

D. *Francesc de P. Cerveto.*
Matemàtiques i Dibuix linial i de màquines.

D. *Francesc Canyellas i Balagueró.*
Dibuix artistic.

ESCOLA DE TENERÍA

URGELL, 187

Director: D. Ettore Giusiana

El Patronat de l'Escola Industrial, que, en la implantació de les ensenyances, ha curat d'omplir els buits que les necessitats de les diverses industries assenyalaven, no podía fer el sord als requeriments dels industrials curtidors perquè s'establís un centre dedicat a l'ensenyament teòric i pràctic de la fabricació de curtits, a semblança dels que existeixen a Liòn, Leeds, Londres, Turín, Nàpols, Lieja, Viena, Xicago, Nova-York, etc., etc.

La importancia d'aquesta industria i el perill que per la manca de preparació tècnica dels séus directors s'acelerés la seva decadencia, ja iniciada, ho exigíen d'una faiçó inajornable. El prec del Sindicat de Fabricants de Curtits de Catalunya, no fou desatès, i el primer d'octubre de 1913 obría les seves classes l'Escola de Tenería, la primera fundada a Espanya. El mateix Sindicat per suscripció oberta entre els séus membres va pagar l'edifici i l'instal·lació quedant el sosteniment a càrrec del Patronat de l'Escola Industrial.

L'Escola de Tenería és instal·lada en un edifici que té una superficie aproximada de 500 metres quadrats, bastit expressament sota la direcció de l'arquitecte don Jeroni Martorell. Hi ha en projecte la construcció d'una gran nau, que tindrà les mateixes dimensions, en la qual s'instal·laràn almenys 25 o 30 màquines, ofertes, algunes com a donatiu i altres en concepte de dipòsit, per les principals cases constructores d'Europa i Amèrica.

Pel fet d'estar instal·lada a l'Escola Industrial, no cal dir que l'Escola de Tenería té a la seva disposició

tots els importants elements d'ensenyança amb què compta aquella. Així, els alumnes de l'ESCOLA DE TENERÍA concorren a les mateixes classes de Química general, Física i Dibuix industrial que serveixen també per als que cursen els estudis de filats i teixits, i tenen a llur disposició les aules, laboratoris i altres dependencies que els són necessaries.

Per ingressar a l'Escola, és precís haver complert 15 anys i tenir aprovades en qualsevol centre docent les materies següents: Gramàtica, Aritmètica, Algebra, Geometría, Historia, Física, Química generals, Francès o Anglès i dibuix linial.

Terminats els estudis, que duren dos anys, s'expedeix als alumnes un títol de Director de Tenería.

L'edifici de l'ESCOLA és dividit en els següents departaments: un laboratori químic suplementari per a la preparació d'aprestos, tints, etc.; una aula d'ensenyança, una biblioteca i museu; una secció per a la curtició al taní; una secció de ribera i una sala de remat. Totes aquestes seccions compten amb el material necessari.

L'ESCOLA DE TENERÍA té, a més, obert per al públic la Secció d'Anàlisis per a l'examen i reconeixement de qualsevol producte que hagi d'ésser objecte d'alguna comprovació. Els anàlisis verificats per l'Escola tenen caràcter oficial, i en determinats casos, per tal d'evitar litigis o ulteriors reclamacions, es cura que el séu dictamen constitueixi un veredicte inapel·lable.

ENSENYANCES

PRIMER ANY

Física.
Química general mineral i del carboni.
Tecnología química del curtit.
Dibuix industrial.
Exercicis pràctics de laboratori.
Exercicis pràctics de curtició.

SEGON ANY

Física.
Química analítica aplicada a la tenería.
Tecnología química del curtit.
Exercicis pràctics de curtició.
Dibuix industrial.

PROFESSORAT

D. Ettore Giusiana.
Tecnología química del curtit, Química Analítica aplicada a la Tenería i Pràctiques de laboratori i de curtició.

D. Tomàs Flaquer i Barraquer.
Física.

D. Eveli Doria i Bonaplata.
Química general i del carboni.

D. Francesc de P. Cerveto.
Dibuix industrial.

D. Francesc Canyellas i Balagueró.
Dibuix artístic.

ESCOLA DE TENERÍA

E

el
de
ny
ex

pr
Qu
ció
en

de
sa
za
pa
tr

es
de
pr
i a
cu
A
sol
an
gr
de

ENSENYANÇA DE DIRECTORS D'INDUSTRIES QUÍMIQUES

LABORATORI D'ESTUDIS SUPERIORS DE QUÍMICA

Director: D. JOSEP AGELL I AGELL.
Secretari: EUDALD QUINTANA.

Aquestes ensenyances tenen per objecte, com indica el títol, la formació de personal apte per a l'implantació i desplegament de noves industries químiques a Catalunya, així com per al desentrotllament de les que ara existeixen.

El pla de les materies és concebut amb l'objecte de preparar integralment els futurs Directors d'Industries Químiques, i així hi són ateses amb igual cura la formació tècnica dels deixebles i la educació industrial entesa en el sentit més complert.

En els primers cursos se dóna als alumnes, a més dels coneixements indispensables, una preparació intensa de química que pugui servir de base a les especialitzacions que constitueixen el darrer curs. Aquesta preparació és sobretot de laboratori on els alumnes han de treballar almenys quatre hores diaries.

Per la formació i educació industrial dels deixebles es compta amb l'intervenció i la col·laboració personal dels nostres industrials i dels Directors Tècnics de les principals industries químiques establertes a Catalunya, i així mateixa es crea entorn de l'obra un ambient de cultura cívica encarrilada a la educació del caràcter. A aquest objecte se donen setmanalment conferencies sobre temes educatius que tenen per objecte l'infiltrar anhels de perfecció i avençament i un sentit espiritual de grandesa, patriotisme i generositat als treballs i estudis dels deixebles.

Foren inaugurades les classes el dia dèu de gener d'aquest any amb trenta alumnes de primer curs, bon nombre dels quals són patrocinats pels principals fabricants i comerciants de productes químics de Catalunya.

Les ensenyances duraràn quatre cursos, al terme dels quals se lliurarà certificat d' aptitut per ésser *Director d'Industries Químiques.*

ENSENYANCES

PRIMER CURS

Assignatures teòriques

Nocions de Matemàtiques (*Algebra, Geometría i Trigonometría*).
Física general.
Química teòrica.
Nocions de ciencies naturals.

Assignatures pràctiques

Preparació de cossos orgànics.
Preparació de cossos inorgànics.

SEGÓN CURS

Ampliació de matemàtiques (*Nocions de Càlcul infinitesimal i Mecànica racional*).
Tècnica física.
Síntesi química.

Assignatures pràctiques

Anàlisi qualitatiu.
Pràctiques de Síntesi química.
Dibuix industrial.

TERCER CURS

Assignatures teòriques

Nocions de Motors tèrmics elèctrics i hidràulics.
Instal·lacions industrials, Bacteriología i fermentacions.
Electroquímica.
Química biològica.
Físico-Química.

Assignatures pràctiques

Anàlisi quantitatiu general.
Pràctiques de Bacteriología.

Pràctiques d'Electroquímica i Físico-Química.
Dibuix industrial.

QUART CURS

Els alumnes triaràn una especialitat i treballaràn al laboratori sobre d'ella almenys sis hores diaries sota la direcció d'un Professor. A més tindràn conferencies de Higiene Industrial, Economía política, Administració i Direcció d'empreses, etc.

PROFESSORS

PRIMER CURS

D. Josep Agell i Agell.
Química teòrica.
Preparació de cossos inorgànics.
Preparació de cossos orgànics.

D. Manuel M.ª Balaguer.
Preparació de cossos inorgànics

D. Enric Calvet.
Nocions de Ciencies naturals.
Preparació de cossos orgànics.

D. Josep María Tallada.
Matemàtiques.

LABORATORI D'ESTUDIS SUPERIORS DE QUIMICA. — ENSENYANÇA DE DIRECTORS D'INDUSTRIES QUÍMIQUES.

en
via
juli
RIO
d'u
del
l'ar

mc

bon
ca
ció
ces

és
pre
go
El

co
me
fre
cu

me
d'

ESCOLA SUPERIOR D'AGRICULTURA

URGELL, 187.

Enginyer-Director: D. JOSEP MARÍA VALLS.
Oficial de Secretaría: D. CLAUDI AMETLLA.

Desenrotllant la iniciativa llençada pel séu president en la Memoria que li adreçà l'any 1910, la Diputació Provincial de Barcelona, en sessió celebrada el dia 11 de juliol de 1911, va acordar la creació de l'ESCOLA SUPERIOR D' AGRICULTURA. Es procedí a la constitució d'un Patronat, que nomenà el director i els professors del nou centre d'ensenyança, i el dia 15 d'octubre de l'any següent s'obriren les classes.

L'objecte primordial de l'escola és formar els elements directors de l'Agricultura del nostre país.

En un sentit més general, es proposa també formar bons agricultors dotats d'una sòlida preparació científica i pràctica i, ésser, a l'ensems, un centre d'investigació per a solucionar els problemes peculiars que les necessitats agrícoles nacionals presenten.

Per ingressar a l'ESCOLA SUPERIOR D'AGRICULTURA és necessari ésser major de 16 anys i sofrir un examen previ d'Aritmètica, Algebra, fins a les equacions de segon grau, Geometría, Elements de Física i Química, Elements d' Historia Natural i d'idioma francès.

Els alumnes aprovats en l'examen d'ingrés, poden començar els séus estudis matriculant-se al primer trimestre del primer curs. Els no aprovats i els que no sofreixen l'examen d'ingrés, han de seguir els estudis del curs preparatori.

L'Escola confereix als séus deixebles un grau elemental anomenat *Tècnic Agrícola,* un grau superiòr d' *Enginyer agrícola* i un grau complementari de

l'anterior que 's denomina *Professor en Agricultura*. No pot aspirar-se a l'obtenció d'aquest darrer títol fins que hagi passat un any almenys després de terminats els estudis d'*Enginyer Agrícola*. L'alumne ha de presentar, aleshores, una tesi que exposi investigacions experimentals fetes necessariament en un dels laboratoris de l'Escola i que importin una contribució nova a alguna de les ciencies agrícoles. Examinada la tesi per dos professors, aquests presenten informe escrit, manifestant si el treball compleix les condicions anteriors. Si l'informe és favorable, el candidat ha de passar un examen davant de quatre professors i un vocal tècnic del Patronat. L'any escolar de l'Escola Superior d'Agricultura es divideix en un trimestre i un semestre i hi ha per tant a cada curs dues series d'assignatures: una pel trimestre i una altra pel semestre. El curs preparatori comprèn un any escolar; els estudis del grau de *Tècnic Agrícola* comprenen diverses assignatures de tots els cursos que, tenint el preparatori aprovat, poden estudiar-se en el trimestre i el semestre que componen un any escolar; i els d'Enginyer Agrícola reclamen, a més del curs preparatori, els quatre cursos normals de la Escola. El trimestre comença el 15 d'octubre i acaba el 20 de desembre en què tenen lloc els exàmens trimestrals. El semestre s'inicía l'endemà de Reis i acaba a fi de juny amb examens semestrals. Les classes pràctiques són de dugues hores de durada. Les classes teòriques determinades en els horaris, són únicament destinades a explicacions o lliçons del professor.

L'Escola és instal·lada dins el clos de l'*Escola Industrial,* en un edifici bastit expressament. Compta a més de les aules corresponents amb el material d'ensenyança necessari, amb laboratoris de Química, Física, Botànica, Geología, etc., amb una sala d'estudi i Biblioteca i amb un camp de demostracions.

Es regida per un Patronat, constituit pel President

de la Diputació de Barcelona, tres senyors diputats, quatre vocals tècnics i un patró de l'Escola Industrial.

L'Escola Superior d'Agricultura ha estès la seva influencia per tot Catalunya. En virtut dels acords adoptats, respectivament, per la Diputació de Barcelona i la Mancomunitat s'ha organisat, en caps de partit o de comarca, i en altres poblacions que ho han sol·licitat, cursets breus, especialisats, de Ramadería i ses industries derivades, d'arbres fruiters, de conreus forçats i de boscos, de piscicultura i de viticultura, d'enologia, etc.

Se n'ha celebrat ja, amb una extraordinaria afluencia d'alumnes, a Rubí, Manresa, Figueres, Igualada, S. Sadurní d'Anoia, Piera, Montblanch, Moyà, Olot, Terrassa, Martorell, Blanes, Vich, etc.

A més, l'Enginyer-Director de l'Escola ha donat conferencies de vulgarisació en diferents poblacions catalanes.

PATRONAT

D. Enric Prat de la Riba.
President.

D. Francesc Alegre.
Vocal Diputat

D. Sebastià Martí-Codolá.
Vocal Diputat, Tresorer.

D. Manuel Folguera i Duràn.
Vocal tècnic.

D. Ignasi Girona.
Vocal tècnic.

D. Manuel Raventós.
Vocal tècnic.

D. Josep Zulueta.
Vocal tècnic.

D. Bonaventura Conill.
Vocal patró de l'Escola Industrial.

D. Antoni Jansana.
Vocal Diputat, Secretari.

ENSENYANCES

CURS PREPARATORI

Aritmètica i Algebra
Lliçó diaria

Elements de Física.
Lliçó diaria.

Elements d'Historia Natural.
Tres lliçons setmanals.

Geometría.
Lliçó diaria.

Elements de Química.
Tes lliçons setmanals.

Francès.
Lliçó diaria.

PRIMER CURS

TRIMESTRE

Anatomía i Fisiología vegetals
8 hores setmanals.

Legislació agraria.
6 hores setmanals.

Geometría analítica.
6 hores setmanals.

Anatomía, Fisiología i Higiene dels animals.
6 hores setmanals.

Dibuix.
4 hores setmanals.

SEMESTRE

Botànica.
4 hores setmanals.

Física i Meteorología.
7 hores setmanals.

Càlcul infinitessimal i Nocions de Mecànica racional.
6 hores setmanals.

Química inorgànica i Anàlisi.
7 hores setmanals.

Dibuix i Nocions de Geometría descriptiva.
6 hores setmanals.

SEGÓN CURS

TRIMESTRE

Termodinamica i Mecànica química.
6 hores setmanals.

Fitotecnia.
7 horas setmanals.

Topografía.
6 hores setmanals.

Zoología.
5 hores setmanals.

Dibuix.
6 hores setmanals.

SEMESTRE

Geología i Geografía física agraries.
6 hores setmanals.

Fitotecnia.
9 hores setmanals.

Química orgànica i Anàlisi.
5 hores setmanals.

Zootecnia especial.
6 hores setmanals.

Dibuix.
4 hores setmanals.

TERCER CURS

TRIMESTRE

Economía agrícola.
6 hores setmanals.

Construccions rurals.
8 hores setmanals.

Silvicultura (Fitotecnia).
6 horas setmanals.

Biología.
10 hores setmanals.

SEMESTRE

Comptabilitat agrícola.
6 hores setmanals.

Electrotecnia.
2 hores setmanals.

Industries agrícoles.
2 hores setmanals.

Biología i Patología.
9 hores setmanals.

Mecànica aplicada.
6 hores setmanals.

Agrología.
5 hores setmanals.

QUART CURS

TRIMESTRE I SEMESTRE

Ampliacions zootècniques.
4 hores setmanals.

Fitotecnia i Constitucions ramaderes.
4 hores setmanals.

Anàlisi químic aplicat.
4 hores setmanals.

Petita ramadería.
4 hores setmanals.

Biología aplicada a la ramadería.
4 hores setmanals.

Especialitats.

ESCOLA SUPERIOR D'AGRICULTURA

ESCOLA SUPERIOR D'AGRICULTURA. — CAMPS D'EXPERIMENTACIÓ.

CURSOS AMBULANTS D'AGRICULTURA. — LLISSÓ EN UN MERCAT.

PROFESSORAT

D. *Mariàn Faura i Sans, Pvre.*
Anatomía i Fisiología vegetal, Geología i Geografía físico-agraries i Elements d'Historia Natural.

D. *Pere Girona i Trius.*
Legislació Agraria, Economía Agrícola i Comptabilitat.

D. *Isidre Pòlit i Buxareu.*
Geometría Analítica, Càlcul Infinitesimal, Mecànica Racional, Termodinàmica i Mecànica química.

D. *Pere M. Rossell i Vilà.*
Anatomía, Fisiología i Higiene dels animals, Zoología i Zootecnia especial.

D. *Francesc de P. Nebot i Torrents.*
Dibuix i Nocions de Geometría descriptiva.

D. *Manuel Llenas i Fernàndez.*
Botànica.

D. *Rafel Campalans i Puig.*
Física i Meteorología, Agrología.

D. *Francesc Novellas i Roig.*
Química inorgànica i Anàlisi, Química orgànica i Industries Agrícoles.

D. *Ignasi Fages i Climent.*
Fitotecnia.

D. *Ermengol Gorría i Royàn.*
Topografía, Construccions Rurals; Mecànica Aplicada.

D. *Joàn Angel i Genís.*
Silvicultura.

D. *August Pi i Suñer.*
Biología i Patología.

D. *Enric Calvet.*
Electrotecnia.

ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL

URGELL, 187

Director: D. PAULÍ CASTELLS.
Secretari: D. ANTONI FERRÁN.

L'ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL és la succesora de l'antiga Escola Lliure Provincial d'Arts i Oficis, agregada a l'Escola d'Enginyers Industrials i d'ella ha heredat, junt amb els elements que la constituíen, les finalitats pedagògiques que les ultimes reformes en l'ensenyança tècnica realisades per la Diputació incorporen a un pla més complexe i congruent. Dins el programa de reorganisació de l'ensenyança tècnica a base de la Universitat Industrial, l'ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL representa l'ensenyanent de primer grau, destinat a la formació d'operaris que siguin secundadors intel·ligents i adequats pels Directors Tècnics que en els graus més elevats es formen.

La primitiva Escola Lliure Provincial d'Arts i Oficis fou proposada en 1868 pel que aleshores era Director de l'Escola d'Enginyers, don Ramón de Manjarrés i assajada lliurement durant tres anys pels professors d'aquesta escola fins que el 24 d'abril de 1873 la Diputació va acordar la creació definitiva, no tenint lloc l'inauguració fins el 1.er d'octubre de 1874 per coincidir l'acord de la Diputació amb el canvi de l'Escola de Enginyers des de l'antic convent de St. Sebastià als locals que té actualment a la Universitat.

Fou instal·lada l'Escola d'Arts i Oficis en els mateixos locals de l'Escola d'Enginyers donant les classes els mateixos professors d'aquesta Escola a base del material que hi existía. Les ensenyances primeres foren ge-

nerals i de dugues categoríes: l'una per a operaris i l'altra per a mestres de Taller, amb dos cursos a cada grau.

Successivament prengué peu la necessitat d'especialisar-les més en vistes a la formació d'operaris destinats a les industries de més relleu en el nostre país, i així mateix s'anaren realisant diferents incorporacions com les de *Teixits*, *Calderers i Màquines de vapor*, *Construccions civils*, *Electricitat*, *Tintorería*. *Automobilisme* que començaren a dibuixar les diverses seccions determinades i especialisades ja d'una manera absoluta en l'actual ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL.

La conversió de l'antiga Escola Lliure Provincial de Arts i Oficis en ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL fou resolta enfront la necessitat de donar als ensenyaments per a obrers un sentit pràctic en tallers adequats i a base d'una metodisació condicionada a les circumstancies del alumnes i a les seves finalitats, que tenía com a principi fonamental l'especialisació absoluta des del primer curs en totes les asignatures, especialment en el Dibuix que's considerà de capdal i peculiar importancia en cada ofici i fou objecte d'intensa reforma. Així mateix s'adoptà el mètode cíclic en totes les asignatures.

D'aquí vingué l'instal·lació de l'ESCOLA ELEMENTAL DEL TREALL que tingué lloc l'any 1913 en edifici disposat expresament dins el recinte de la Escola Industrial i la seva organisació definitiva en seccions independents que vénen a ser diferents escoles sota 'l nom genèric d'ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL que les comprèn totes. Per aquesta raó, cada secció serà en la present guia tractada per separat amb tots els detalls que s'hi refereixin. Les seccions en què es divideix actualment l'Escola Elemental del Treball són:

Manyans de màquines.
Fonedors i Modelistes.
Electricistes.

Maquinistes conductors de màquines de vapor.
Mecànics automobilistes.
Teixidors.
Operaris d'Industries Químiques.
Fusters i capataços d'obres.

A més d'aquestes ensenyances hi ha la de *Dibuix* com a ofici, propi dels delineants, i la de *Francès*. No totes les ensenyances se donen en el mateix edifici de l'ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL. Algunes d'elles, com es veurà, son degudament allotjades en altres dependencies de l'Escola Industrial on existeixen les màquines o instruments. Les ensenyances de totes les seccions se resumeixen així: I.er Dibuix professional.—2.on Tecnología de l'ofici i pràctiques de Taller,—3.er Cursos de Càtedra consistents especialment en exercicis de Matemàtiques, experiments de Física, Mecànica, Química, etc.—4.art Conferencies.

Les classes són totes al vespre, de set a nou. Al dibuix i a les pràtiques s'hi dediquen sis hores setmanals, a raó de dugues per dia de lliçó.

El curs és dividit en dos quatrimestres. El primer comença el dia I.er d'octubre i acaba el 31 de gener; el segón dura des del I.er de febrer al 3I de maig. A últims de cada quatrimestre se celebren exàmens i al terminar els estudis se concedeix un títol d'aptitut.

ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL.

I

rar

por
sin
pu
mà
any
ver
mu
tat
ens
mil
cil
tall
alta

tan
qua
aml
disp
vid
aula
I
vin
que
s'ha

ENSENYANÇA DE MANYANS DE MÀQUINES

ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL

Degà: D. IGNASI M.ª GIRALT

L'ENSENYANÇA DE MANYANS DE MÀQUINES va inaugurar-se en el mes d'octubre de 1913.

La finalitat que es persegueix pel séu mitjà, és proporcionar a l'obrer no tan sols els coneixements pràctics, sinó també els teòrics que li són necessaris perquè pugui servir-se *racionalment* dels diversos instruments i màquines que el progrés realitzat durant aquests últims anys ha introduit en el treball dels metalls, per a convertir-los en pesses de màquines, obtenint així el màximum de producció i de precisió en el treball. Un aventatge més considerable pot obtenir, l'obrer, d'aquesta ensenyança: l'elevació del séu nivell intel·lectual, una millor preparació per a poder assimilar-se i resoldre fàcilment els problemes que se li presenten en la vida del taller, i, en conseqüencia, la seguretat d'una soldada més alta i el guany d'una major consideració.

Els estudis es realitzen segons el mètode cíclic i estan integrats en tres cursos, la durada de cada un dels quals és de vuit mesos. Per aquesta ensenyança es conta amb una secció de torns i màquines de l'ofici, així una disposició de caragols i eines apropiades pel treball individual i simultani. A més disposa aquesta secció d'una aula de dibuix enterament utillada a la moderna.

Per terme mitjà, han concorregut a les classes uns vint i cinc alumnes en cada un dels dos primers cursos, que són els que fins l'any que acaba de transcórrer s'han donat.

ENSENYANCES

CLASSES ALTERNES

PRIMER CURS

Nocions d'Aritmètica, Algebra, Geometría i Trigonometría, en relació amb l'ofici.
Nocions de Física i Química.
Elements de Mecànica.
Dibuix.
Tecnología i Pràctiques de taller.

SEGÓN CURS

Nocions d'Aritmètica, Algebra, Geometría i Trigonometría en relació amb l'ofici.
Nocions de Física i Química.
Mecànica i Elements de Construcció de màquines.
Dibuix.
Tecnología i Pràctiques de taller.
Conferencies sobre materies útils als manyans. (*Nocions de Comptabilitat, Higiene, etc.*)

TERCER CURS

Nocions d'Aritmètica, Algebra, Geometría i Trigonometría en relació amb l'ofici.
Nocions de Física i Química.
Mecànica i Resistencia de materials.
Dibuix.
Tecnología i Pràctiques de taller.
Conferencies sobre materies útils als manyans.

OPERARIS D'INDUSTRIES QUÍMIQUES

ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL

Aquesta ensenyança és una transformació de la de Tintorería i Estampats que des de l'any 1879 es donava a l'Escola Provincial d'Arts i Oficis. La reforma fou acordada el maig de 1915 i aquest any han començat a funcionar les ensenyances per a OPERARIS D'INDUSTRIES QUÍMIQUES, segons el nou pla.

Amb aquesta reorganisació s'ha pretès crear una ensenyança central de les Industries Químiques, puix essent tant nombroses les industries feudataries de la Química, és difícil especialisar-les degudament. Així doncs, amb el pla d'ara es persegueix l'objecte de donar als deixebles una base fonamental i pràctica de la Química aplicable després a tota mena de manifestacions. Es preté que l'obrer es familiarisi amb els fenòmens i s'acostumi tant al maneig conscient d'aparells i substancies com al raonar els casos per fer-ne deduccions i arribar a les millores industrials que sols posseint conceptes clars dels fenòmens poden assolir-se. En el pla són atesos, amb preferencia, els estudis que a la Química es refereixen intensificant-los a despeses de les altres ensenyances, i així els cursos segón i tercer són destinats absolutament a aquesta ciencia. Les pràctiques tenen importancia principalíssima, puix s'enduen vuit hores de les dotze setmanals destinades a classes.

Aquestes pràctiques se fan en els Laboratoris que la Escola d'Enginyers utilisa en el soterranis de l'Escola Industrial.

ENSENYANCES

CLASSES ALTERNES

PRIMER CURS

Matemàtiques.
Nocions de Física i Química.
Pràctiques de Física i Química.

SEGÓN CURS

Química amb nocions d'anàlisi.
Pràctiques de Química.

TERCER CURS

Especialisació d'Industries Químiques.
Pràctiques de Química.

PROFESSORAT

D. Ramón M.ª Pons.
Matemàtiques.

D. Antoni Farràn.
Nocions de Física i Química.

D. Lluís Daunis.
Química amb nocions d'anàlisi (segón curs)

D. Enric Gil.
Pràctiques de Química (primer i segón curs)

FUSTERS I CAPATASSOS D'OBRES

ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL

L'any 1892 s'inaugurà a l'Escola Provincial d'Arts i Oficis la Càtedra d'*Elements de Construcció Civil* que tenía per objecte completar l'ensenyança de nombrosos paletes que assistíen a les classes generals, amb alguns coneixements propis de l'ofici, i facilitar-los així l'ascensió al càrrec de capatàs d'obres.

Aquesta Càtedra se convertí l'any 1913 en una ensenyança especial de Capatassos d'obres que comprenía a més dels dos cursos primers de manyans de màquines i de la Càtedra susdita, les assignatures especials de Geometría Descriptiva i Física i Nocions de Química aplicades a la Construcció.

Però havent-se creat l'any 1914 amb la cooperació de les Societats Patronals de Fuster, l'ESCOLA DE FUSTERÍA anexa a l'*Escola Elemental del Treball*, l'ensenyança de Capatassos d'obres passà a formar part d'aquesta secció nova per tenir-hi més estreta conexió. Mentrestant es té en estudi l'*Escola especial d'oficis de la Construcció* on l'ensenyança de Capatassos d'obres trobarà el just medi per desplegar-se d'acord amb els mètodes pedagògics que caracterisen l'ensenyança d'obrers en la nostra Escola.

La SECCIÓ DE FUSTERÍA té per objecte introduir els obrers en les tècniques més acurades de l'ofici a fi de convertir-los en fadrins capaços de les interpretacions més difícils del treball modern així com de les adaptacions més intel·ligents que'ls casos pràctics de la vida puguin reclamar. Una extensió de dos anys sobre'ls tres que s'exigeixen per als Fadrins, donen dret al diploma de Mestre Fuster que comporta cíclicament una major elevació tècnica i pràctica dins l'ofici.

Com en totes les altres ensenyances, tenen els fusters sis hores de classes orals i sis d'aplicació pràctica en el taller degudament proveit d'eines i de màquines modernes. Fins ara són dos els cursos que s'han donat amb una assistencia mitjana de vinticinc a trenta alumnes.

ENSENYANCES

PRIMER CURS

Aritmètica, Algebra i Geometría aplicades a l'ofici.
Mecànica i Física.
Dibuix de l'ofici.
Tecnología i Pràctiques de Taller.

SEGÓN CURS

Geometría descriptiva.
Dibuix de l'ofici.
Tecnología i Pràctiques de Taller.

TERCER CURS

Estudi d'encavallades, portes, finestres, etc.
Dibuix de l'ofici.
Tecnología i Pràctiques de Taller.

QUART CURS

Tornería, Ebenistería, Carrossería, Intrustació, vernís i pintura.
Dibuix i Projectes.
Tecnología i Pràctiques de Taller.

QUINT CURS

Màquines de treballar la fusta.
Economía i Teneduría de llibres.
Dibuix i Projectes.
Tecnología i Pràctiques de Taller.

PROFESSORS

D. Tomàs Brull.
Matemàtiques.

D. Pau Nicolau.
Mecànica Física.

D. Ferràn Tarragó.
Dibuix.

D. Josep M.ª Lasarte.
Geometria Descriptiva.

D. Enric Tarragó.
Tecnologia i Pràctiques de Taller.

ENSENYANCES ESPECIALS

ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL

FRANCÉS

Aquesta classe és suplementaria i lliure dins l'*Escola Elemental del Treball*. Es una per a totes les seccions i es dóna els dies i les hores que amb més facilitat pot ser concorreguda. Té per objecte més que tot ensenyar als alumnes la lectura del Francès perquè puguin conèixer les obres escrites en aquest idioma.

Es conta no obstant amb material i aparells per facilitar el coneixement complet de la llengua, sobretot en el sentit pràctic del parlar i l'escriure.

PROFESSOR

D. *Francesc Pastor.*

DELINEANTS

Té per objecte aquesta secció el perfeccionament del Dibuix de cada especialitat per l'aplicació del mateix com a ofici. Els que han cursat qualsevol de les especialitats de l'Escola poden continuar l'estudi del Dibuix per obtenir, després d'un examen especial, el títol de DELINEANT.

ESCOLA SUPERIOR DELS BELLS OFICIS

URGELL, 187

Director: D. FRANCESC D'A. GALÍ

L'ESCOLA SUPERIOR DELS BELLS OFICIS va ser creada per la Diputació de Barcelona segons projecte aprovat el 18 de maig de 1914 i ha obert aquest any les seves classes.

Una nova aspiració de cultura i avenç ha estat atesa amb l'instauració d'aquesta ESCOLA. Fins ara no era conegut un pla sistematisat d'ensenyança que davant del mecanisme modern, rehabilités el treball d'ofici, fill directe de l'esperit, incorporant als séus atributs essencials de bellesa i espontaneitat la valor científica de les tècniques més avençades. Intents d'aquesta mena hi ha hagut per tot arreu, puix la reabilitació de les activitats espirituals en el treball de les mans, és un batec del temps, però de segur, en lloc com aquí s'ha ofert una jovenesa tan ben desposada a l'empelt de valors avials que semblaven extints i que són indispensables en una obra d'aquesta natura. Per aquestes raons ha pogut ésser concretada l'ESCOLA SUPERIOR DELS BELLS OFICIS.

L'ESCOLA, doncs, preté la formació de Directors d'oficis d'art, capaços de produir les obres més nobles fent jugar en les seves creacions les tècniques científiques de més perfecció; i a la vegada persegueix el desvetllement d'un nou factor de treball, cultura i riquesa en la nostra terra, que la desitjada restauració dels oficis d'art indubtablement ens portarà.

El pla general de l'ESCOLA és, doncs, concebut per donar als deixebles junt amb l'ensenyança artística més completa, els coneixements científics propis de cada especialitat. Hi ha per a tots els alumnes indistintament una

base fonamental de dibuix i escultura purament educatius i amb ella s'enllacen les especialisacions d'aquestes ensenyances, la historia de l'Art i totes les ensenyances tècniques, amb les pràctiques indispensables de taller i de laboratori que hauràn de ser anexes a les classes orals. Dintre l'Escola s'ensenyen independentment les especialitats següents:

Arts de la Terra.
Arts de la Fusta.
Arts del Metall.
Arts del Teixit.
Arts de Cuiro.
Jardinería.
Escultura Arquitectònica.

Per ingressar cal ser major de quinze anys i posseir coneixements determinats que s'indiquen especialment a cada secció.

Les assignatures també es poden seguir lliurement sometent-se a les condicions que marca l'Escola.

Aquest any, essent el primer, han funcionat tant sols primers cursos i assignatures lliures. Les classes s'han donat provisionalment a l'edifici gran de la Escola Industrial mentre s'emprèn dins el mateix recinte de can Batlló, la construcció de les dependencies expresses que ha d'ocupar l'Escola Superior dels Bells Oficis amb les seves aules orals i de dibuix, els seus laboratoris i tallers. L'Escola establirà, no obstant, un intercanvi amb les altres Escoles existents en el mateix recinte utilisant càtedres i tallers ja establerts a fi d'evitar duplicacions inútils.

Ha funcionat també aquest any un Curs preparatori de Química Cerámica amb alumnes lliures sota la direcció del Professor francès Mr. Alexandre Bigot. Per aquest curs s'ha montat un taller laboratori en el qual s'ha instal·lat un forn model per a estudis i assaigs i diversos aparells propis de les arts ceràmiques.

ENSENYANCES

ARTS DE LA TERRA

La branca de les Arts de la Terra, compendrà els següents oficis:

Ceràmica de Revestiments.
Gerrería (Faianses, porcellanes, gres, etc.)
Vidriería.
Vidrieres de color.
Esmalts.

INGRÉS

Aritmètica i Geometría (Batxillerat).
Dibuix linial.
Física (Facultat de Ciencies).
Quimica general (Facultat de Ciencies o Escola d'Enginyers Industrials).
Exercicis de Gramàtica catalana i castellana.
Traducció del Francès.

PRIMER CURS

Química ceràmica (Anàlisi dels materials).
Dibuix general i Color.
Modelat.
Historia general de l' Art.
Geometría descriptiva, Perspectiva i Ombres.
Pràctiques de taller i de laboratori.

SEGÓN CURS

Química ceràmica.
Dibuix general i Color.

Historia i Concepte de les Arts de la Terra.
Modelat.
Estudis gràfics sobre exemples de les Arts de la Terra
Pràctiques de Taller i de Laboratori.

TERCER CURS

Química ceràmica i Estudis de maquinaria i instal·lacions industrials.
Dibuix general i Color.
Modelat.
Projectes.
Execució en els tallers i pràctiques de laboratori.
Assistencia als tallers dels oficis de la construcció.

ARTS DE LA FUSTA

INGRÉS

Aritmètica i Geometría (Batxillerat).
Dibuix linial.
Física i Química (Batxillerat).
Gramatica catalana i castellana.
Traducció del Francès.

PRIMER CURS

Construcció de fustería, Estereotomía de la fusta, Estudi dels materials i Nocions de Mecànica en ses aplicacions a l'ofici.
Geometría descriptiva, Perspectiva i Ombres.
Dibuix general i Color.
Modelat.
Historia general de l'Art.
Pràctiques de taller.

SEGÓN CURS

Construcció de fustería.
Nocions de resistencia de materials i estatica de la construcció de fusta.
Dibuix general i Color.
Modelat.
Historia i Concepte de les Arts de la Fusta.
Anàlisi i estudis gràfics dels exemplars de fustería.
Pràctiques de taller.

TERCER CURS

Construcció de fustería i mobles i Màquines i instal·lacions industrials.
Projectes. Plànols i Presupostos.
Execució pràctica dels Projectes.
Assistencia als tallers dels oficis similars.

ARTS DEL METALL

INGRÉS

Aritmètica i Geometría (Batxillerat).
Dibuix linial.
Física i Química (Batxillerat)
Gramàtica catalana i castellana.
Traducció del Francès.

PRIMER CURS

Construccions metàl·liques i Estereotomía dels metalls i Mecànica aplicada.
Estudi dels materials.
Geometría descriptiva, Perspectiva i Ombres.
Dibuix general.

Modelat.
Historia general de l' Art.
Pràctiques de taller.

SEGÓN CURS

Construccions metàl·liques.
Estàtica de la construcció i Resistencia de materials.
Dibuix general.
Historia i Concepte de les Arts del Metall.
Estudis gràfics dels exemplars històrics.
Modelat.
Pràctiques en els tallers.

TERCER CURS

Construccions metàl·liques, Maquinaria i instal·lacions industrials.
Projectes. Plànols i Presupostos.
Execució pràctica dels Projectes.
Assistencia als tallers d'oficis similars.

ARTS DEL TEIXIT I DEL CUIRO

INGRÉS

Aritmètica i Geometría (Batxillerat).
Dibuix linial.
Física (Escola de Teixits de l'Universitat Industrial).
Química general (Escola de Teixits de l'Univeritat Industrial).
Exercicis de Gràmatica catalana i castellana.
Traducció del Francès.

PRIMER CURS

Química textil (Universitat Industrial).
Teoría dels Teixits, primer curs (Universitat Industrial).
Dibuix general i Color.
Historia general de l'Art.
Pràctiques de taller.

SEGÓN CURS

Teoría dels Teixits, segón curs (Universitat Industrial).
Dibuix general i Color.
Historia de les Arts del Teixit i del Cuiro.
Dibuix en carta.
Estudis gràfics d'exemplars històrics i de les formes d'ornament.
Pràctiques de taller.

TERCER CURS

Projectes.
Posat en carta.
Execució en els tallers de Teixits.—Brodats.—Puntes.—Tapissería.—Cuiros a màquina i a mà.

JARDINERIA

INGRÉS

Aritmètica i Geometría (Escola Superior d'Agricultura).
Dibuix linial.
Elements de Física (íd.)
Elements de Química (íd.)

Element d'Historia natural (íd).
Exercicis de Gramàtica catalana i castellana.
Traducció del Francès.

PRIMER CURS

Geología i Geografía física agraries (Escola Superior d'Agricultura).
Topografía (íd.)
Anatomía i Fisiología vegetal i Botànica (íd.)
Geometría descriptiva, Perspectiva i Ombres.
Dibuix general i Color.
Historia general de l'Art.

SEGÓN CURS

Mecànica aplicada (Escola Superior d'Agricultura).
Floricultura.
Dibuix general i Color.
Historia i Concepte de l'Art dels Jardins.
Estudis gràfics de Jardinería.

TERCER CURS

Projectes, Plànols i Presupostos.
Pràctiques d'execució.
Exercici de revàlida.

ESCULTURA ARQUITECTÓNICA

INGRÉS

Aritmètica i Geometría (Batxillerat).
Dibuix linial.
Física i Química (Batxillerat).
Exercicis de Gramàtica catalana i castellana.
Traducció del Francès.

PRIMER CURS

Estudi dels materials.
Construccions de Pedra (Nocions de Mecànica aplicada i Estereotomía).
Geometría descriptiva. Perspectiva i Ombres.
Dibuix general i Colorit.
Historia general de l' Art.
Modelat.
Pràctiques de taller.

SEGÓN CURS

Construccions en materials petris (segón curs), Nocions de Mecànica i Estereotomía.
Modelat.
Dibuix general i Colorit.
Historia i Concepte de l' Escultura arquitectònica.
Estudis gràfics de l' Escultura en relació amb l' Arquitectura.
Pràctiques de taller.

TERCER CURS

Construcció (tercer curs), Màquines empleades en la costrucció.
Projectes. — Dibuixats. Colorits i Modelats. Pressupostos.
Models definitius.
Execució en Bronze, Pedra i Ceràmica.

ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL — AULA DE DIBUIX DELS MANYANS DE MÀQUINES.

D.

D.

D.

D.

D.

D.

D.

PROFESSORAT

D. *Josep Tous i Biaggi.*
Mecànica.

D. *Fèlix Cardellach i Alivés.*
Matemàtiques (segón i tercer curs).

D. *Gaetà Cornet i Palau.*
Dibuix.

D. *Ignasi M.ª Girall.*
Tecnología i pràctiques de taller.

D. *Ramón M.ª Pons i Bas.*
Matemàtiques (primer curs).

D. *Josep Mañas i Bonví.*
Física i Química.

D. *Pompeu Turull.*
Ajudant de Taller

ENSENYANÇA DE MODELISTES I FONEDORS

ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL

Degà: D. Josep A. Barret

Aquesta ensenyança va ésser inaugurada el 1.er de octubre de 1913, en començar el funcionament de la nova ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL.

El seu objecte primordial és la preparació teòrica dels operaris fonedors i modelistes. A l'ensems, se'ls inicia en les pràctiques més racionals i modernes de llur ofici, fent-los veure l'estret maridatge existent entre la teoria i la pràctica i formant-los un criteri o juí que els auxilii en la resolució de totes les dificultats que se 'ls presentin.

L'ensenyança del modelista és diferent de la del fonedor; però se 'ls fa veure l'absoluta i immediata relació que hi ha entre els models i els motlles confeccionats amb aquest.

Les classes de caràcter teòric van a càrrec de quatre professors i les pràctiques es realisen, en la part tècnica, per un d'aquest, i en les manifestacions per dos contramestres.

Les ensenyances duren tres cursos de vuit mesos cada un.

El material de què es disposa consta d'un cubilot fet exprés per a l'ensenyança, un ventilador d'alta pressió mogut directament per un alternador de vuit cavalls; una canonada i dipòsit d'aire per fer amb el cubilot i el ventilador diferents combinacions; una plataforma de càrrega; una grua o pont corredís i una estufa de mà transportable. Actualment, s'està construint un forn per a fondre bronze i cer i un molí corronador per a les

terres de fosa. A més, hi ha caixes, models, capses de noio, i alguns materials com terres, carbons, llengots, etc., que s'empleen en les pràctiques de fosa. El projecte definitiu constitueix una petita fosa model, que s'anirà completant a mesura que els recursos ho consentin.

Degut, probablement, a la precipitació amb què es va implantar aquesta ensenyança, el primer any van matricular-se tan sols dotze alumnes. El segón any, o sigui el que acaba de finir, el claustre va assenyalar com a màxim de deixebles a admetre el nombre de 30 i se en van matricular 29.

Si la instal·lació de la fosa model es completés ràpidament, és probable que s'hauría d'eixamplar els locals destinats a aquestes ensenyances.

ENSENYANCES

PRIMER CURS

Nocions d'Aritmètica, Algebra. Geometría i Trigonometría, en relació amb l'ofici.
Nocions de Física, Química i Mecànica.
Dibuix aplicat a l'ofici.
Tecnología i Pràctiques de taller.

SEGÓN CURS

Nocions d'Aritmètica, Algebra, Geometría i Trigonometría en relacio amb l'ofici.
Nocions de Física Química i Mecànica.
Dibuix aplicat a l'ofici.
Tecnología i Pràctiques de taller.

TERCER CURS

Nocions d'Aritmètica, Algebra, Geometría i Trigonometría en relació amb l'ofici.
Nocions de Física Química i Mecànica.
Dibuix aplicat a l'ofici.
Tecnología i Pràctiques de taller.

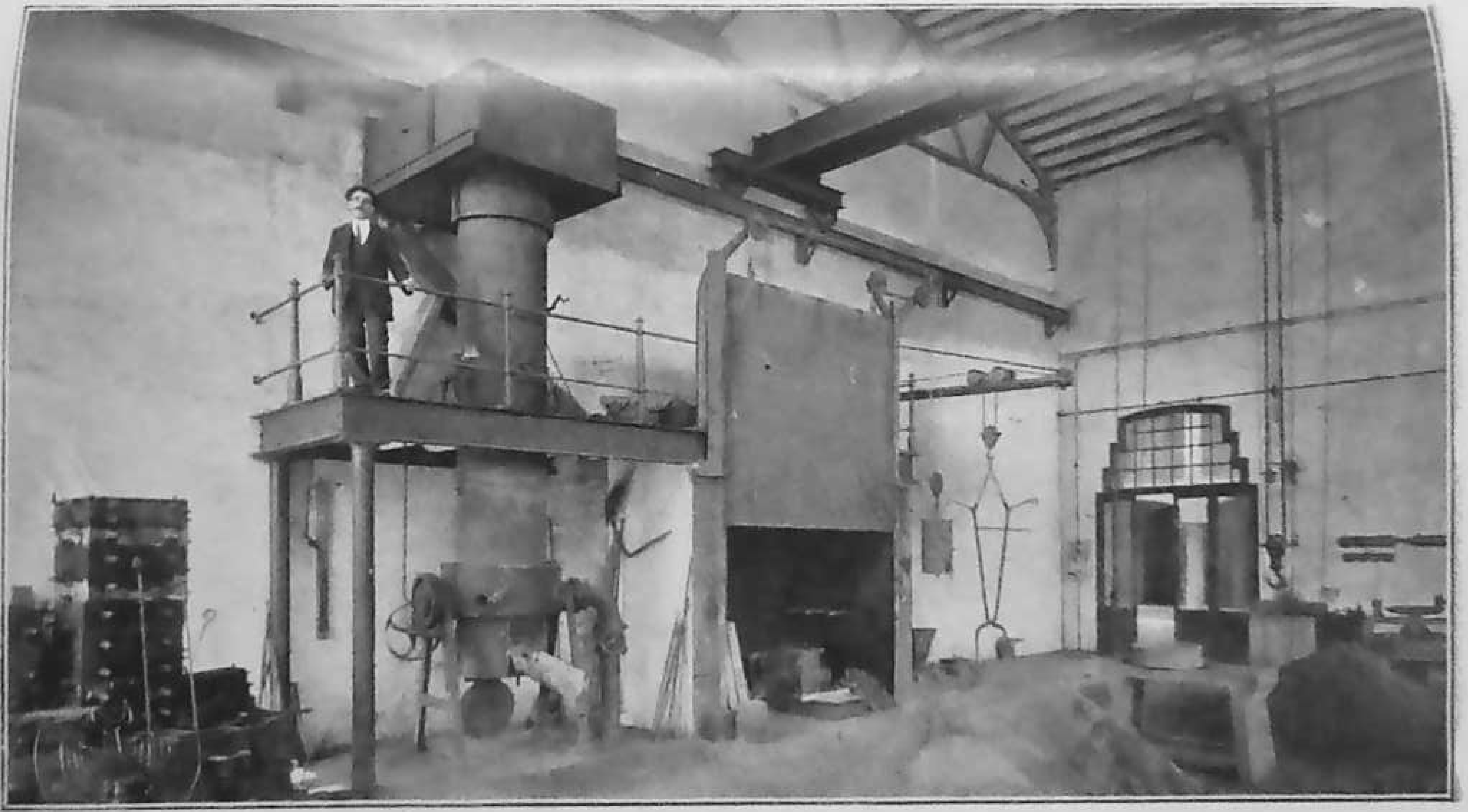

ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL. — TALLER DE FUNDICIÓ

D.

D.

D.

D.

Dr.

PROFESSORAT

D. Ramón M.ª Pons.
Matemàtiques (primer curs).

D. Francesc Gómez.
Física, Química i Mecànica.

D. Josep M.ª Serra.
Dibuix.

D. Laure Clariana.
Matemàtiques (segon i tercer curs

Dr. Josep A. Barret.
Tecnologia i Pràctiques.

AJUDANTS DE PRÀCTIQUES

Emili Hickman.
Fosa de ferro.

Isaac Hickman.
Fosa d'altres metalls.

ELECTRICISTES

ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL

Degà: D. JOAN RAFECAS

L'ensenyança d'ELECTRICISTES com a especialitat va iniciar-se l'any 1899 amb una Càtedra lliure que va crear la Diputació responent a iniciatives eixides de la Escola d'Enginyers. Fins a l'any 1912 va consistir l'especialisació d'electricistes en una assignatura d'Electricitat Industrial, organisada el 1899, i en una lleugera aplicació del dibuix a l'ofici.

Al convertir-se la Escola Lliure Provincial d'Arts i Oficis en Escola Elemental del Treball, l'ensenyança d'ELECTRICISTES fou objecte d'una organisació independent amb una sistematisació d' assignatures aplicades totes a l'ofici i seriades en tres cursos que garanteixen la formació completa de l'operari electricista en el camp de les activitats propies del seu treball.

L'objecte d'aquestes ensenyances és crear el treballador conscient que domina els mecanismes i sab interpretar els plans i projectes dels tècnics i enginyers i assegura per tant l'execució del treball amb intel·ligencia i decisió i àdhuc amb iniciativa propia, sobretot en els casos urgents o de contingencia.

Per l'ensenyança de l'electricitat es compta amb material d'experiments, i per les pràctiques posseeix l'Escola tres motors: un de corrent altern, trifàcic; i dos de corrent continu amb els corresponents aparells: voltímetres, amperòmetres, galvanòmetres, etc., i accessoris d'instal·lacions. Així mateix, pot disposar aquesta secció del dinamo adjunt a la màquina de vapor, amb tots els accessoris. Les classes d'ELECTRICISTES són de les més concorregudes, arribant a cinquanta sis els alumnes ingressats el curs de 1915-1916.

ENSENYANCES

CLASSES ALTERNES

PRIMER CURS

Nocions d'Aritmètica, Algebra, Geometría i Trigonometría, en relació amb l'ofici.
Nocions de Mecànica, Física i Química.
Dibuix aplicat a l'ofici.
Tecnología i Pràctiques de taller.

SEGON CURS

Nocions d'Aritmètica, Algebra, Geometría i Trigonometría, en relació amb l'ofici.
Nocions de Mecànica, Física i Química.
Electricitat.
Dibuix aplicat a l'ofici.
Tecnología i Pràctiques de taller.
Conferencies.

TERCER CURS

Nocions de Mecànica, Física i Química.
Electricitat.
Dibuix aplicat a l'ofici.
Tecnología i pràctiques de taller.
Conferencies.

PROFESSORAT

D. Paulí Castells.
Matemàtiques (Segón curs).

D. Antoni Robert.
Matemàtiques (Primer curs).

D. Ramón Vilamitjana.
Nocions de Mecànica, Física i Química.

D. Ramón Marquès.
Dibuix.

D. Ferran Tallada.
Electricitat.

D. Joàn Rafecas.
Tecnologia i Práctiques.

AJUDANT DE TALLER

D. Victor Font.

ENSENYANÇA DE CONDUCTORS DE CALDERES I MÀQUINES DE VAPOR

ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL

El primer curs d'aquesta ensenyança va obrir-se el mes d'octubre de 1889 a l'antiga *Escola Provincial d'Arts i Oficis.*

En establir-se es perseguí un doble objectiu. Primer, ensenyar la teoría i la pràctica del maneig de les calderes i màquines de vapor als maquinistes i fogainers, i segón, donar els mateixos o semblants coneixements a una serie de persones que, sense ésser ni fogainers ni maquinistes, necessiten saber què són les calderes i màquines de vapor. En aquest cas es troben els Caps de Taller, contramestres de fàbrica, directors d'industries que empleen el vapor i fins estudiants d'enginyer que volen conèixer les màquines i les calderes sota un aspecte molt més pràctic que no com les estudíen a l'Escola d'Enginyers.

El grup de maquinistes i fogainers d'ofici es subdivideix en tres seccions perfectament delimitades: els de fàbriques i tallers, els navals i els de ferro-carrils. L'ensenyança d'aquesta assignatura es dóna especialment per als de la primera secció, puix els maquinistes navals i els de ferro-carrils disposen d'escoles i de pràctiques especials.

Les ensenyances es divideixen en dos grups de coneixements: els teòrics i els pràctics. Els primers comprenen tot ço que té relació amb la construcció i funcionament de les calderes i màquines de vapor. A més del professor de l'assignatura, es compta amb un fogainer i un maquinista que s'encarreguen de fer funcionar la màquina i la caldera que hi ha instal·lades a l'Escola.

L'ensenyança d'aquesta assignatura es dóna suposant que els alumnes posseeixen ja els coneixements propis del manyà de màquines.

Es disposa de material apropiat i abundant, en l'adquisició del qual s'ha esmersat quantioses sumes. Consisteix, per no esmentar més que el més important, en una caldera Belleville de 30 cavalls proveïda amb tots els accessoris necessaris, junt amb injector i cavallet i una màquina experimental de triple expansió construïda expressament per efectuar experiments i comprovar les ensenyances teòriques de la classe oral; i una completa col·lecció de models de fusta i ferre demostrant en secció com són construïts els aparells accessoris de màquina i caldera.

En la part pràctica de l'ensenyança, els alumnes es redueixen a fer foc i conduir la caldera Belleville i tenir cura de la màquina de triple expansió que s'alimenta amb el vapor de dita caldera.

En aquesta, palegen, alimenten, netegen, munten i desmunten els elements de la màquina, i en cas de desperfecte, els reparen.

Les lliçons es dónen quatre vegades a la setmana, de set a vuit del vespre.

El promig d'alumnes matriculats ha estat de dèu a dotze, havent ultrapassat alguns anys la xifra de vint. Al jutjar aquestes dades ha de tenir-se en compte que d'aquesta secció sols ne surten els alumnes que havíen seguit els quatre cursos que abans constituíen les ensenyances d'obrer i contramestre i que ara constituirà també una classe complementaria per als que hagin seguit l'ensenyança de manyans de màquines.

Per tot Espanya, i fins en algunes nacions estrangeres, hi ha escampat un gran nombre d'antics deixebles d'aquesta secció de l'Escola Elemental del Treball entre els quals n'hi ha molts que actualment ocupen brillantíssimes posicions.

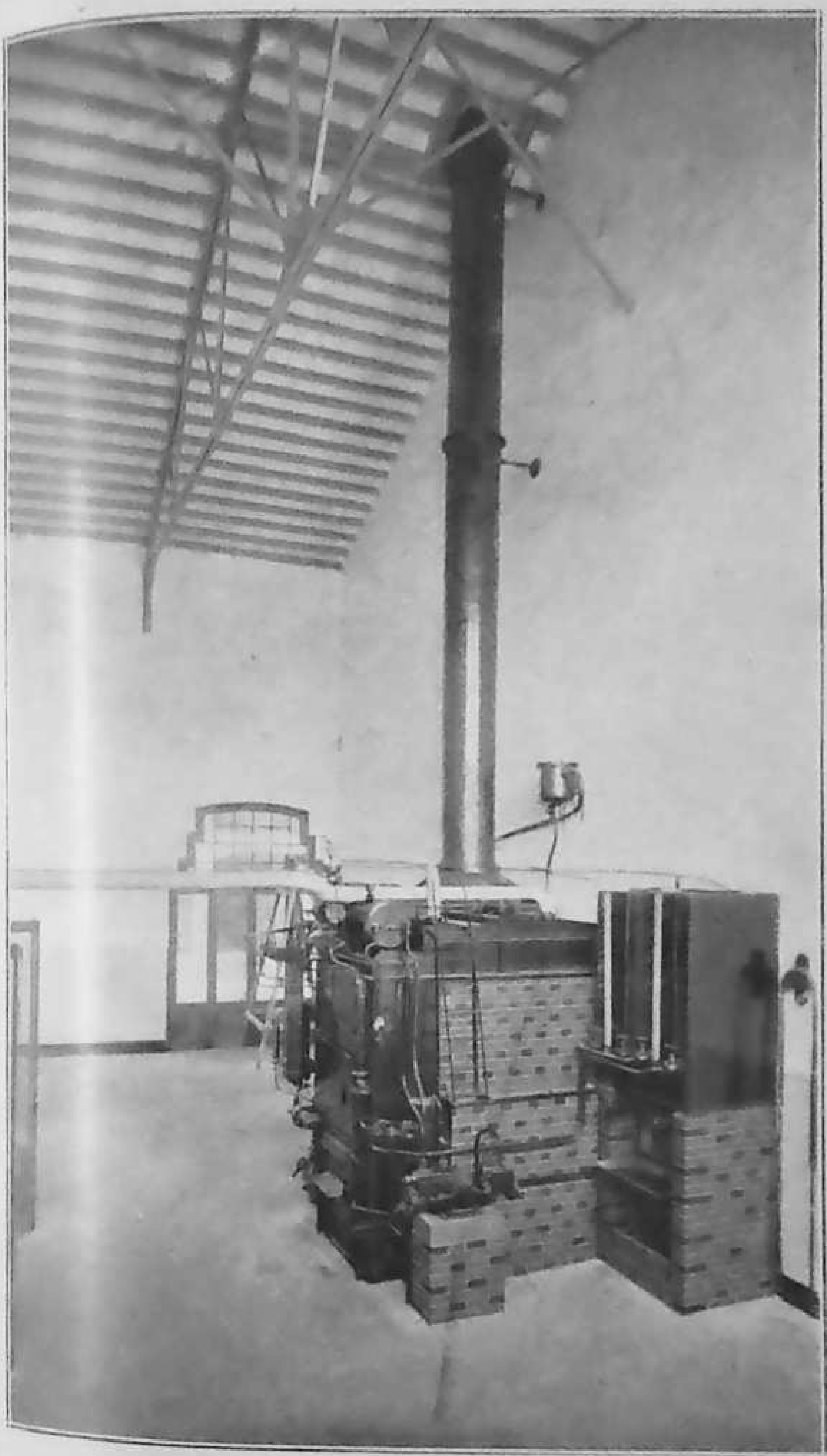

ESCOLA ELEMENTAL DE TREBALL. — CALDERA

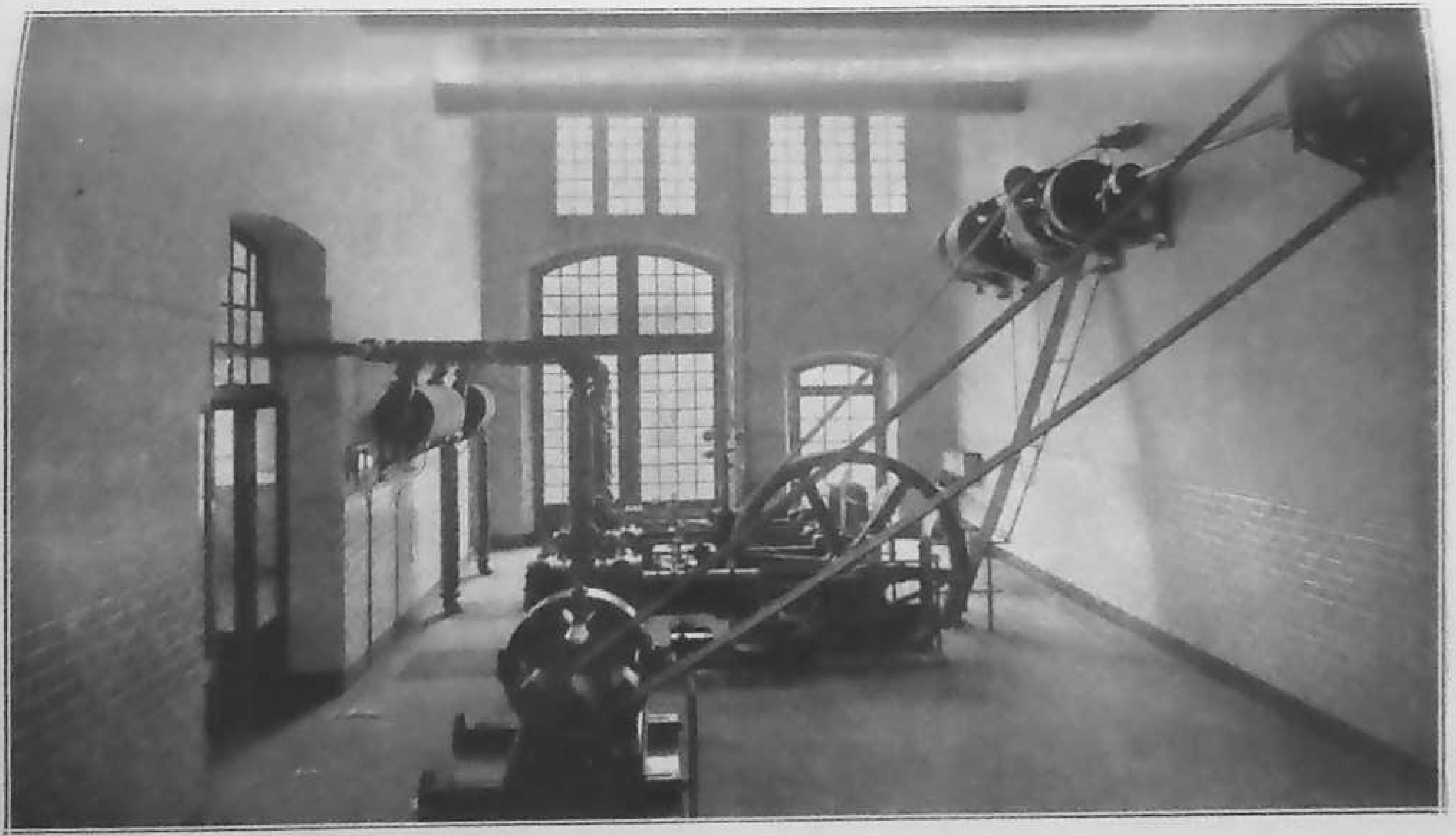

ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL. — SECCIÓ DE MÀQUINES DE VAPOR.

I
curs

Com
Dela
d
Apar
Dife
n
Man
Defe
co
Dife
ve
Estu
Estu
Dife
Man
Defe

D. Jo

D. M

D. M

ENSENYANCES

Les propies dels Manyans de Màquines i a més un curs de Màquines de Vapor que comprèn:

Combustió, Combustible, Tiratge, Xemeneies.
Detalls de construcció del cos de Caldera, Forns, Caixes de foc, Tubs.
Aparells accessoris de calderes.
Diferents sistemes de calderes de vapor terrestres, marines i locomotores.
Maneig i conducció de calderes.
Defectes de construcció, de funcionament i de maneig o conducció.
Diferents mecanismes que componen una màquina de vapor.
Estudi complet de la distribució
Estudis de la regulació i de la condensació.
Diferents sistemes de màquines de vapor coneguts.
Maneig i conducció de les màquines.
Defectes de construcció, de funcionament i de maneig.

PROFESSOR

D. Josep A. Barret.

CONTRAMESTRE

D. Manuel Valls.

FOGAINER

D. Miquel Martí.

MECANICS AUTOMOBILISTES

ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL

Té per objecte aquesta secció de l'ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL l'ensenyança de la construcció de motors de combustió interna i l'assaig de màquines d'automòbil.

Va ésser fundada l'any 1907, en la que aleshores s'anomenava *Escola Provincial d'Arts i Oficis.*

Les ensenyances es donen per mitjà de la forma oral, i es realisen, a més pràctiques d'ajustatge, assaigs de motors i materials, formació de projectes i construcció.

Es dediquen a les classes nou hores setmanals, i s'aprofiten els dies festius per a les pràctiques que exigeixen moltes hores.

Com a material auxiliar, es compta amb un *châssis* Panhard 1907, quatre cilindres amb vàlvules, cadena i magneto a doble enllumematge, una magneto Eisemann, un motor Burunat deixat pel séu propi autor, que és l'ajudant de classe, un motor elèctric i diverses eines de treball per a l'ajustatge.

Assisteixen, per terme mitjà, a aquestes classes de dèu a dotze alumnes.

Durants el curs passat s'ha projectat un motor que, un cop fets els models, es procurara construir a l'Escola.

Més endavant, s'establirà un laboratori d'assaigs de motors i material, que, ultra els serveis inapreciables que prestarà en la pràctica de l'ensenyança de mecànics automobilistes, podra ésser utilisat aventatjosament per elements de fòra l'Escola si es presenta l'ocasió.

ENSENYANCES

Les propies dels manyans de màquines i a més:

Construcció i assaig de motors de combustió interna. Aplicacions a l'automobilisme i a l'aviació.

PROFESSOR

D. *Esteve Terradas.*

AUXILIAR

D. *Josep Burunat.*

ENSENYANÇA DE TEIXITS

ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL

Cap ensenyança de l'*Escola Elemental del Treball* té una tradició tan antiga com la de teixidors. Al esser incorporada l'any 1875, que passà de l'Institut a l'Escola d'Enginyers, amb una organisació i una vida propies i amb un professor representantiu com D. Francesc J. Lluch, va portar per primera vegada a l'Escola Provincial d'Arts i Oficis un element d'un valor inapreciable: la especialisació. L'ensenyança de teixits fou organisada independentment i ha mantingut sempre aquest caràcter. En els primers temps s'ensenyava sols la Teoría i el Dibuix de Teixits i la practica de telers a mà. L'any 1885 va assajar-se l'ampliació d'aquests ensenyaments amb els del Teixit mecànic que foren definitivament instaurats l'any 1888. Fins aquest any les classes es donaren a la Universitat, però mancant el lloch per l'instalació de telers se va llogar un local al carrer de Sant Pau, núm. 97, que degut a exigencies del propietari es va abandonar l'any 1893 per instal·lar les maquines i telers als soterranis de la Universitat en una secció de què l'Escola d'Enginyers, lloc que també resultà insuficient motivant aquesta estretor el trasllat definitiu de l'Ensenyança de Teixits als locals que el Patronat de l'Escola Industrial disposava en la fàbrica Batlló, l'any 1908, essent per tant, l'Ensenyança de Teixits la primera de l'Escola Provincial d'Arts i oficis que va donar-se en el recinte de l'Escola Industrial.

Té per objecte aquesta secció proveir els deixebles del coneixement arrodonit de la teoría i pràctica de teixits per alliberar-los de la rutina, i donar-los iniciatives propies i amb elles aptituts de direcció.

Les clases de teixits han estat sempre de les més con-

corregudes, i en l'antigua Escola Provincial d'Arts i Oficis no sols obrers sinò industrials i professors s'hi formaren.

Es compta per a l'ensenyança pràctica, amb gran nombre de telers a mà, telers mecànics de diferents menes, telers jacquards, telers per a velluts, màquines auxiliars d'urdir, rodetar de picatge de cartons, etc., provinents de l'antiga *Escola*. Actualment s'adquireixen per compte del Patronat de l'Escola Industrial, telers modernissims especialment per teixir sederíes.

ENSENYANCES

Per obtenir el títol, cal aprovar els dos primers anys de *Aritmètica, Algebra, Geometría, Trigonometría* i de *Mecànica* de la especialitat de Manyans de Maquines i estudiar:

PRIMER ANY

Teoría de teixits.
Pràctiques de teixits i Dibuix de teixits.

SEGÓN ANY

Teoría de teixits.
Teixit mecànic.
Pràctiques de teixit i Dibuix de teixits.

TERCER ANY

Teixit mecànic.
Pràctiques de teixit i Dibuix de teixits.

PROFESSORS

D. Jeroni Oller.
Teoría, Pràctica i Dibuix de teixits.

D. Josep Sala Simón.
Teixit mecànic.

AUXILIAR

D. Joàn Feu.
Dibuix de teixits.

AJUDANT DE PRÀCTIQUES

D. Francesc Mirambell.

ESCOLA SUPERIOR DELS BELLS OFICIS — AULA DE DIBUIX.

ESCOLA SUPERIOR DELS BELLS OFICIS. — TALLER DE LAS CLASSES DE DIBUIX I ESCULPTURA.

ESCOLA SUPERIOR DELS BELLS OFICIS. — AULA.

PROFESSORS

D. *Francesc d'A. Galí.*
Dibuix general i Color.

D. *Esteve Monegal.*
Escultura.

D. *Feliu Cardellach.*
Geometria Descriptiva, Perspectiva i Ombres.

PROFESSOR INTERÍ

D. *Joaquim Folch i Torres.*
Historia de l'Art.

PROFESSORS DEL CURS PREPARATORI DE QUÍMICA CERAMICA

DIRECTOR

Mr. *Alexandre Bigot.*

AUXILIAR

D. *Ramón Oliveras.*

ESCOLA D'ENGINYERS INDUSTRIALS

UNIVERSITAT LITERARIA

Director: D. PAULÍ CASTELLS VIDAL.
Secretari: D. ANTONI FERRÁN DEGRIÉ.

L'ESCOLA D'ENGINYERS INDUSTRIALS, que es avui una institució purament oficial, té les seves arrels en les ensenyances organisades autonòmicament a darreries del segle XVIII i començament del XIX per la Il·lustre Junta de Comerç de Barcelona, que amb tanta maduresa anava realisant un pla complet d'ensenyança vinculat del tot amb les necessitats del país.

Abans de l'any 1850, època del Reial Decret instituint les Escoles Industrials predecessores de les d'Enginyers, la Il·lustre Junta de Comerç tenía organisades, junt amb ensenyances artístiques, Comercials Agrícoles i de Nàutica, una classe de Química, una de Maquinaria pràctica i una Càtedra de Física experimental amb un laboratori complet que's va incorporar a l'Escola Industrial Barcelonesa instal·lada el 1.er d'octubre de 1851, en l'edifici de l' ex-convent de Sant Sebastià situat a l' actual plaça d'Antoni López.

L'*Escola Industrial Barcelonesa* funcionà primerament a càrrec de l'Estat i, dels tres graus en què es dividía aleshores l'ensenyança l'Industrial, o siga, l'Elemental, el de l'ampliació i el Superior, donà solament els dos primers, puix el Superior era reservat a Madrid.

A l'any 1855 fou conferit a l'Escola de Barcelona el caràcter d'Escola Professional, i després del 1860 fou elevada a Superior amb la facultat d'expedir títols

d'Enginyer, podent-se fer des d'aleshores la carrera completa a Barcelona com a Madrid, atribució que tingueren també i de què usaren les Escoles de Sevilla i Valencia.

Mes, per falta d'ambient, aqueste Escoles junt amb la de Madrid quedaren suprimides per l'Estat l'any 1867, subsistint tan sols la de Barcelona mercès a la Diputació de Barcelona, que acordà sostenir-la comptant només amb l'auxili de l'Ajuntament. Des d'aleshores l'ESCOLA D'ENGINYERS de Barcelona fou única a Espanya, fins a l'any 1899 en què es fundà la de Bilbao.

Cal esmentar el trasllat de l'ESCOLA l'any 1873 de l'ex-convent de St. Sebastià als locals de la Universitat que actualment ocupa i els tràmits i treballs que 's venen fent des de l'any 1911 per traslladar-la novament en caràcter de grau Superior de les ensenyances industrials dins el recinte de l'Escola Industrial instal·lada a can Batlló.

Econòmicament pot dir-se que l'ESCOLA des de l'any 1857 és sostinguda per la Diputació amb subvencions de l'Estat i de l'Ajuntament de Barcelona, si bé l'Estat es reserva absolutament la seva organisació i direcció com si fos un establiment propi.

El títol que dóna l'ESCOLA és, des de l'any 1902 en què es suprimiren les especialitats Química i Mecànica, únicament el d'Enginyer Industrial, per l'obtenció del qual els alumnes han de sufrir un examen de revàlida i pagar a l'Estat 805 pessetes, import del mateix.

Per les seves ensenyances compta l'ESCOLA D'ENGINYERS INDUSTRIALS amb material d'aparells i màquines i amb els corresponents laboratoris, uns instal·lats encara a la Universitat i uns altres que funcionen fa tres anys en els soterranis de l'Escola Industrial, a can Batlló. Així mateix, compta amb una bona biblioteca especialisada i amb molt material de Museu que li ha pervingut de diversos donatius ben valiosos.

ENSENYANCES

INGRÉS

Aritmètica i Algebra.
Geometría i Trigonometría.
Nocions de Física i Geología.
Dibuix ornamental.
Dibuix linial i lavat.
Francès.
Anglès o alemany.

PRIMER CURS

Anàlisi matemàtic fins a les aplicacions geomètriques del Càlcul diferencial.
Dibuix artístic, industrial i topogràfic.
Classes diaries.

Pràctiques d'anàlisi matemàtic.
Geometría descriptiva.
Pràctiques de Geometría descriptiva.
Química inorgànica i orgànica.
Pràctiques de Química inorgànica.
Classes alternes.

SEGÓN CURS

Càlcul integral i Mecànica racional.
Dibuix de taller.
Classes diaries

Exercicis de Càlcul i Mecànica.
Estereotomía.

Treballs pràctics d'Estereotomia.
Física industrial (primer curs).
Pràctiques de Física industrial.

Classes alternes.

TERCER CURS

Dibuix de projectes.

Classe diaria.

Teoría general de les màquines.
Física industrial (segón curs).—Calor.
Topografía i Nocions de Geodesia.
Mecànica aplicada a la construcció.
Anàlisi químic.
Pràctiques d'anàlisi químic.

Classes alternes.

Pràctiques de Teoría general de les màquines.
Pràctiques de Física (segón curs).

Dues classes setmanals.

Pràctiques de Mecànica.—Construcció.
Pràctiques de Topografía.

Una classe setmanal.

QUART CURS

Teoría especial de les màquines (primer curs).
Pràctiques de la Teoría especial de les màquines (primer curs).
Física industrial (tercer curs).—Electricitat.
Pràctiques de Física industrial (tercer curs).
Química industrial inorgànica.
Pràctiques de Química industrial inorgànica.
Metal·lurgia i Siderurgia.

Pràctiques de Metal·lurgia.
Classes alternes.

Dibuix de projectes.
Classe diaria

QUINT CURS

Teoría especial de les màquines (segón curs).
Pràctiques de la Teoría especial de les màquines (segón curs).
Química industrial orgànica.
Pràctiques de Química industrial orgànica.
Física industrial (quart curs).—Tecnología elèctrica.
Pràctiques de Tecnología elèctrica.
Construcció i Arquitectura industrial.
Pràctiques de Construcció i Arquitectura.
Classes alternes.

Dibuix de projectes.
Classe diaria.

SISE CURS

Tintorería i Arts ceràmiques.
Pràctiques de Tintorería.
Tecnología mecànica.
Pràctiques de Tecnología mecànica i Ferrocarrils.
Ferrocarrils.
Construcció de màquines.
Pràctiques de Construcció de màquines.
Economía política, Legislació industrial i Estadística.
Classes alternes.

Dibuix de projectes.
Classe diaria.

PROFESSORAT

CATEDRATICS NUMERARIS

D. *Josep Tous Biaggi.*
Tecnologia mecànica i Ferrocarrils.

D. *Josep Mestres Gómez.*
Física industrial (segón i tercer curs).

D. *Fèlix Cardellach Alivés.*
Estereotomía, Construcció i Arquitectura industrial.

D. *Antoni Ferràn Degrié.*
Anàlisi químic i Química industrial inorgànica

D. *Paulí Castells Vidal.*
Anàlisi matemàtic

D. *Gaietà Cornet Palau.*
Dibuixos industrials.

D. *Ferràn Tallada Comella.*
Càlcul integral i Mecànica racional.

D. *Ramón Vilamitjana Masdevall.*
Topografía i Geodesia i Mecànica aplicada a la construcció.

D. *Francesc Gómez Carbonell.*
Geometría descriptiva, Economía política i Legislació industrial.

D. *Josep Mañas Bonví.*
Química inorgànica i orgànica i Física industrial (primer curs).

D. *Ramón Marquès Fabra.*
Teoría especial de les màquines (segón curs), i construcció de màquines.

D. *Ramón Oliveras Massó.*
Química industrial orgànica, Tintoreria i Arts ceràmiques.

PROFESSORS AUXILIARS

Numerari.—D. Pau Parellada de Naverán.
Supernumerari.—D. Joàn Dalmau Domingo.
Tecnología mecànica i Ferrocarrils.

Numerari.—D. Jaume Prats Casañas.
Supernumerari.—D. Rosend Moncunill Baucells.
Dibuixos industrials i Topografía.

Numerari.—D. Pau Nicolau Mulet.
Supernumerari.—D. Antoni Gaya Busquets.
Teoría especial de les màquines (segón curs), i Construcció de màquines.

Numerari.—D. Lluís Daunis Grau.
Supernumerari.—D. Pere Salas Argelaguet.
Química industrial orgànica, Tintorería i Arts ceràmiques, Economía política i Legislació industrial.

Numerari.—D. Josep M.ª de Lasarte Pessino.
Supernumerari.—D. Daniel Boixeda Pascual.
Estereotomía, Mecànica aplicada a la construcció, Construcció i Arquitectura industrial.

Numerari.—D. Alfons García Font.
Supernumerari.—D. Tomàs Brull Sabatés.
Anàlisi matemàtic.

Numerari.—D. Enric Gil Camporro.
Supernumerari.—D. Josep Robert Soler.
Anàlisi químic, Química industrial orgànica i Metal·lurgia.

Numerari.—D. Laure Clariana Roca.
Supernumerari.—D. Joaquim Costa Pacheco.
Càlcul integral, Mecànica racional, Teoría general de les màquines i Teoría especial de les màquines (primer curs).

Numerari.—D. Antoni Robert Rodríguez.
Supernumerari.—D. Joàn Ortés Parera.
Física industrial (segón, tercer i quart cursos).

Numerari.—D. Antoni Ribas Parés.
Supernumerari.—D. Miquel Useros García.
Química inorgànica i orgànica, Geometría descriptiva i Física industrial (primer curs).

ESCOLA D'ENGINYERS INDUSTRIALS. — LABORATORI EN LA ESCOLA INDUSTRIAL.

ESCOLA D'ENGINYERS INDUSTRIALS. — BIBLIOTECA.

PERSONAL ADMINISTRATIU

DIRECTOR

M. I. Sr. D. Paulí Castells Vidal

SECRETARI

D. Antoni Ferràn Degrié.

COMPTADOR

D. Josep Mañas Bonvi

BIBLIOTECARI

D. Jaume Prats Casañas.

CONSERVADOR DE MUSEUS I GABINETS

D. Ramón M.ª Pons Bas.

OFICIAL DE SECRETARÍA

D. Antoni Parera Nin.

ESCRIVENT DE COMPTABILITAT

D. Joán Vilanova Pullés.

INGRÉS, ALUMNES, INSCRIPCIONS I EXAMENS

CURSOS	Ingrés			Ensenyança Oficial			Ensenyança no Oficial			Revàlides
	Alumnes	Inscripcions	Aprovats	Alumnes	Inscripcions	Aprovats	Alumnes	Inscripcions	Aprovats	
1909 - 10	225	806	393	214	749	542	261	930	529	33
1910 - 11	199	406	374	219	819	578	206	732	400	35
1911 - 12	150	633	325	221	795	520	199	675	220	31
1912 - 13	190	647	365	214	753	531	202	723	381	26
1913 - 14	180	699	339	222	844	632	181	746	346	56
1914 - 15	194	700	364	255	938	683	124	444	203	35

ESCOLA SUPERIOR D'ARQUITECTURA

UNIVERSITAT LITERARIA

Director: D. LLUÍS DOMÉNECH I MONTANER
Secretari: D. ADRIÁ CASADEMUNT I VIDAL
Inspector: D. FÉLIX AZÚA.

L'objecte de l'ESCOLA SUPERIOR D'ARQUITECTURA consisteix en proporcionar l'ensenyança especial i completa d'aquest ram de les Belles Arts i declarar l'aptitut de l'alumne per a l'obtenció del títol d'Arquitecte.

Fou creada per iniciativa de l'Academia de Belles Arts, a 25 de desembre de 1868, amb les mateixes atribucións de l'Escola Superior de Madrid i amb la condició que l' Estat no contribuiría al seu sosteniment. La Academia acudí à la Diputació, i aquesta, davant del Decret de 30 de juny de 1869 (que rellevà a l'Estat de l'obligació de sostenir l'Escola de Belles Arts, on deuría establir-se la d'Arquitectura) acordà la fundació de l'Escola Politècnica, a la qual s'afegí, per via d'assaig, l'ensenyança dels dos primers cursos d'Arquitectura, que començà l'any 1870, amb la condició d'Escola lliure. Suprimida l'Escola Politècnica per acords de 2 de setembre de 1870 i 31 d'octubre de 1871, se creà pel segón dels, propis acords, l'Escola Provincial Lliure d'Arquitectura amb les ensenyances de la oficial de Madrit, podent expedir titols d'Arquitecte, amb la validesa declarada per Reial ordre de 8 de gener de 1871.

Més tard, o sia en 22 de gener de 1875 (Reial ordre ratificada per la de 18 de setembre del mateix any), la Diputació va obtenir que l'Escola fos declarada oficial mitjançant certes condicions, especialment que l'ESCOLA no podría donar el títol d'Arquitecte fins a ésser

organisada com la de Madrid. El seu pla d'estudis ha estat subjecte, des d'aquella data, a continues i variades modificacions, seguint sempre l'adoptat per l'Escola similar de Madrid, que és el que regeix actualment.

Com se veu, en aquesta Escola també la Diputació sufraga les despeses, però li es vedada tota intervenció en el regisme que l'Estat es reserva en absolut.

Es dóna en les ensenyances especial importancia a la pràctica de les excursions. Amb les fotografies — que's col·leccionen en un àlbum—els plànols, els *alçats*, les *plantes* i altres detalls obtinguts, es dóna durant el curs un major desplegament als treballs, que consisteixen en la restauració dels més valiosos monuments de Catalunya, Valencia i Mallorca.

Disposa aquest centre d'ensenyança d'una biblioteca especialisada, d'un laboratori per a anàlisi dels materials empleats en la coustrucció d'edificis, i d'un Museu constituit per reproduccions en guix dels principals estils arquitectònics. Posseeix, a més, una gran quantitat de fotografies dels més importants monuments nacionals i estrangers; dues cambres de projeccions, instal·lades en la classe de Composició d'edificis, i diversos aparells científics per a l'alçament de plànols.

El contingent més nombrós d'alumnes de l'ESCOLA SUPERIOR D'ARQUITECTURA el forneix la provincia de Barcelona, seguint en ordre inferior el restant de Catalunya, i després Valencia, Basconia, Mallorca i el restant d'Espanya.

ENSENYANCES

INGRÉS

PRIMER GRUP

Aritmètica.
Algebra elemental i superior.
Trigonometría.

SEGÓN GRUP

Geometría.
Geometría analitica.

TERCER GRUP

Física.
Química.
Mineralogia.

1. *Dibuix lineal i lavat.*
2. *Dibuix ornamental.*
3. *Dibuix de figura.*

La suficiencia dels estudis esmentats pot aprovar-se:
1.er Mitjançant els respectius exàmens a l'Escola; seguint rigorosament l'ordre en què queden apuntats. En aquest cas és indispensable la presentació del títol de batxillerat o la certificació corresponent.
2.on Els exàmens de les ensenyances de caràcter científic són substituibles per certificacions d'haver cursat i aprovat amb efectes acadèmics a les Facultats de Ciencies les assignatures següents:

PEL PRIMER GRUP

Anàlisi matemàtic, primer curs.
Anàlisi matemàtic, segón curs.

PEL SEGÓN GRUP

Geometría mètrica.
Geometría analítica.

PEL TERCER GRUP

Física general.
Química general.
Mineralogía i Geología.

PREPARACIÓ

PRIMER CURS

Càlcul infenitesimal.
Lliçó alterna.

Geometría descriptiva i Perspectiva.
Lliçó diaria.

Exercicis pràctics de les mateixes.
Lliçó alterna.

Copia d'elements ornamentals.
Lliçó diaria.

SEGÓN CURS

Mecànica racional.
Historia de les Arts plàstiques.
Modelat en fanc.
Detalls arquitectònics.
Lliçó alterna.

CARRERA

PRIMER CURS

Coneixement de materials.
Electrotenia i màquines.
Construcció, primer curs.
Resistencia de materials.
Lliçó alterna.
Copia de conjunts.
Lliço diaria.

SEGÓN CURS

Construcció, segón curs.
Lliçó diaria.
Hidràulica.
Teoria de l'Art.
Lliçó alterna.
Projectes de detalls.
Lliçó diaria.

TERCER CURS

Tecnología.
Salubritat i higiene.
Topografía.
Composició d'edificis.
Lliçó alterna.
Projectes de conjunts, primer curs.
Lliçó diaria.

QUART CURS

Arquitectura legal.
Historia de l'Arquitectura.
Traçat i urbanisació de poblacions.
Lliçó alterna.
Projectes de conjunts, segón curs.
Lliçó diaria.

PROFESSORAT

PROFESSORS NUMERARIS

D. Joaquim Bassegoda.
Construcció (segón curs).

D. Jaume Bayó.
Resistencia de materials, Hidràulica.

D. Gabriel Borrell.
Tecnología, Arquitectura legal.

D. Adrià Casademunt.
Topografía, Traçat i urbanisació de poblacions.

D. Lluís Domènech.
Projectes de conjunt (segón curs).

D. Pere Domènech.
Copia de conjunts.

D. Francesc de P. Nebot.
Copia d'elements ornamentals.

D. August Font.
Projectes de conjunt (primer curs).

D. Antoni Rovira.
Geometria descriptiva i Perspectiva.

D. Alexandre Soler i March.
Coneixement de materials, salubritat i higiene.

PROFESSORS INTERINS

D. Francesc Aznar.
Teoría de l'art, Composició d'edificis.

D. Félix Azúa.
Dibuix lineal i lavat, Projectes de detalls.

D. *Eusebi Bona.*
Historia de les Arts plàstiques.
Historia de l'Arquitectura.

D. *Antoni Darder.*
Càlcul infinitesimal.
Electrotenia i màquines.

D. *Adolf Florensa.*
Mecànica racional.
Construcció, primer curs.

D. *Josep M.ª Jujol.*
Modelat en fanc.
Detalls arquitectònics.

AUXILIARS

D. *Enric Catà.*
Construcció, Tecnología i Arquitectura legal.

D. *Amadeu Llopart.*
Coneixement de materials i Salubritat i higiene.

15

ALUMNES, INSCRIPCIONS I EXÁMENS

CURSOS	Ensenyança oficial			Ensenyança no oficial			Revàlides
	Alumnes	Inscripcions	Aprovats	Alumnes	Inscripcions	Aprovats	
1909 - 1910	115	335	278	25	81	51	7
1910 - 1911	155	389	303	18	62	30	11
1911 - 1912	124	413	317	16	47	26	5
1912 - 1913	127	451	327	20	72	39	9
1913 - 1914	121	421	301	20	74	40	7
1914 - 1915	130	447	327	27	72	48	11

ESCOLA ESPECIAL PROVINCIAL DE NÀUTICA

CASA-LLOTJA

Director: D. Josep Ricart i Giralt.
Secretari: D. Eduard Condeminas i Torres.

Aquest centre d'ensenyança té per objecte posar a l'alumne en condicions de revalidar-se per a Pilot i Capità de la Marina mercant.

La primera Escola de Nàutica de Barcelona va ésser fundada l'any 1769 per la *Reial Junta de Comerç*, instal·lant-se al segón pis de la Casa-Llotja del Mar, que acabava d'ésser construida.

Mercès a la munificencia de la *Reial Junta de Comerç*, el rei Carles III feu ofrena a l'Escola del model del vaixell *Sant Carles* que, encara avui, s'hi conserva.

Els estudiants hi rebíen ensenyament gratuit, facilitant-se'ls, ultra això, sense necessitat de cap estipendi, tot el material escolar: llibres, paper, objectes de dibuix, etc. I encara restava a la *Junta* un escreix per a atorgar valiosos premis als alumnes més aventatjats.

L'any 1847, havent passat al nou ministeri de Comerç, Instrucció i Obres públiques les Escoles de Nàutica d'Espanya, va ésser incorporada la de Barcelona a l'Institut de segona ensenyança. Per aquesta circumstancia, deixà d'ésser gratuita. D'aleshores ençà, la seva vida ha estat accidentada, atravessant situacions adés pròsperes adés precaries.

L'any 1852 s'agregà a l'Escola Industrial; va separar-se'n el 1861, instal·lant-se a l'antic convent de Sant Sebastià, i, a l'arribar al 1868 va quedar excedent tot el séu

personal per haver-se desentès de les Escoles de Nàutica el govern de la revolució.

Dos anys més tard va agregar-se a l'Escola provincial Politècnica, i en disoldre's aquesta, nasqué la nova *Escola provincial de Nàutica.* S'establí interinament al primer pis de la Casa-Llotja del Mar, i l'interinitat encara dura.

Les ensenyances que s'hi dónen tenen validesa oficial. Terminats els estudis, i com a document acreditatiu, l'Escola expedeix un certificat als alumnes. La revàlida es fa a la Comandancia de Marina i és el ministeri del ram corresponent el que dóna els nomenaments de Pilot i de Capità.

Compta l'Escola amb un bon nombre d'aparells de Física i Electricitat, un gabinet de química, una nutridíssima col·lecció de models de vaixells i una ben proveida Biblioteca especial de Nàutica en la qual figuren valiosos exemplars.

PATRONAT DE L'ESCOLA ESPECIAL I PROVINCIAL DE NAUTICA

PRESIDENT

Exm. Sr. President de la Diputació Provincial.

VICEPRESIDENTS

Sr. President de la Comissió d'Instrucció Pública i Belles Arts de la Diputació.
Sr. Comandant de Marina de la Provincia.

PRESIDENT DE LA PART TÉCNICA

Sr. Director de l'Escola de Nàutica.

VOCALS

Sr. D. Joàn M.ª Roma.
Diputat Pravincial.

Sr. D. Josep Juncal.
Regidor de l'Ajuntament de Barcelona.

ENSENYANCES

Aritmètica i Algebra.
Lliçó diaria.

Geografíes universal i comercial.
Tres lliçons setmanals.

Dibuix lineal aplicat a l'arquitectura naval.
Tres lliçons setmanals.

Geometría i Trigonometría plana i esfèrica.
Lliçó diaria.

Mecànica aplicada i màquines de vapor.
Tres lliçons setmanals.

Física i Electricitat, i Coneixement de mercaderíes amb aplicació al transport.
Tres lliçons setmanals.

Historia universal.
Tres lliçons setmanals.

Dibuix lineal geogràfic.
Tres lliçons setmanals.

Llengua Anglesa.
Tres lliçons setmanals.

Comptabilitat, Duanes i Segurs Marítims.
Tres lliçons setmanals.

Sanitat i Higiene Naval.
Una lliçó setmanal.

Dret Mercantil i Marítim.
Tres lliçons setmanals.

Cosmografía, Navegació, Meteorología i Derrotes, Oceanografía i Estructura del vaixell.
Lliçó diaria.

PROFESSORAT

D. *Josep Ricart i Girall.*
Cosmografía, Navegació, Meteorología i Derrotes, Oceanografía, Estructura del vaixell.

D. *Francesc Condeminas i Mascaró.*
Historia Universal i Geografía universal i comercial.

D. *Ernest Anastasio i Pascual.*
Dret mercantil i marítim d'Espanya.

D. *Ricard Sans i Castaño.*
Comptabilitat, Duanes i Segurs marítims.

D. *Eduard Condeminas i Torres.*
Geometría i Trigonometría.

D. *Daniel de Araoz i Aréjula.*
Mecànica aplicada, Electrotecnia i Màquines de vapor.

D. *Marius de Quixano i Artacho.*
Química, Física i Coneixement de mercaderies amb aplicació al transport.

D. *Joaquim de Bonel i Mestre.*
Higiene naval i Sanitat marítima.

D. *Manuel Valls i Carreras.*
Llengua anglesa.

D. *Ramón Bullón i Fernández.*
Aritmètica i Algebra.

D. *Ramón Delgar i Ventosa.*
Gramàtica castellana i Llengua francesa.

D. *Emili Solà i Bauló.*
Auxiliar interí.

D. *Fèlix Wangüemert i Poggio.*
Auxiliar interí.

D. *Jacinte Vez i Zetina.*
Substitut.

ALUMNES MATRICULATS I EXAMINATS I CERTIFICATS D'ACABAMENT D'ESTUDIS EXPEDITS

CURSOS	ALUMNES		Nombre de matrícules	QUALIFICACIONS				Certificats
	Oficials	Lliures		Aprovats	No presentats	Renunciats	Reprovats	
1909-1910.....	45	39	212	162	11	14	25	15
1910-1911.....	35	25	154	128	12	8	6	25
1911-1912.....	22	15	84	73	6	4	1	22
1912-1913.....	21	17	118	87	23	7	1	9
1913-1914.....	22	35	322	293	23	»	6	13

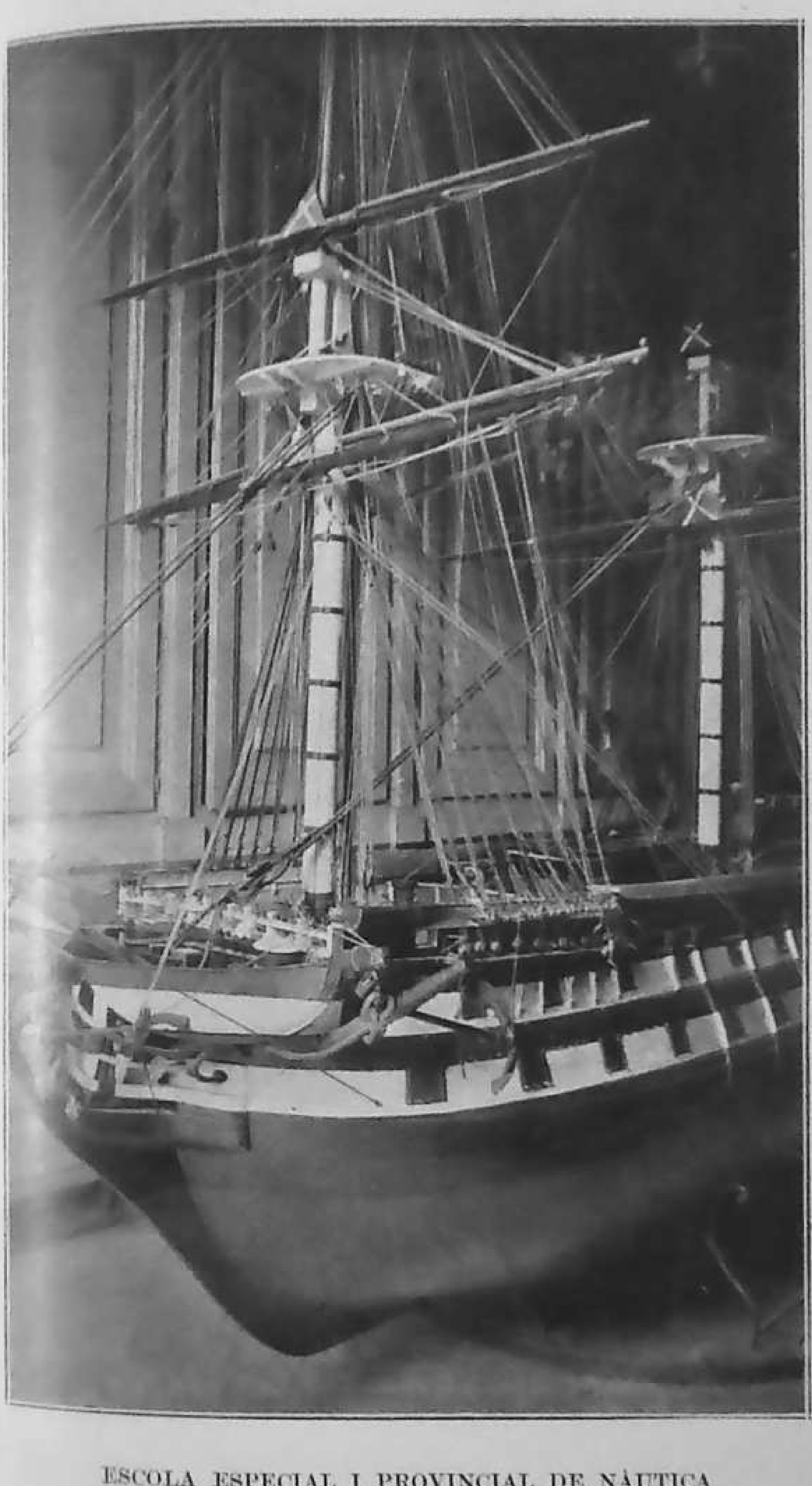

ESCOLA ESPECIAL I PROVINCIAL DE NÀUTICA

ESCOLA ESPECIAL I PROVINCIAL DE NÀUTICA

ESCOLA D'ARTS I OFICIS I BELLES ARTS

ESTABLIMENT CENTRAL: PALAU DE LLOTJA, SEGÓN PIS

Director: D. MANUEL FUXÁ.
Secretari: D. MANUEL VEGA I MARCH.

L'ESCOLA D'ARTS I OFICIS I BELLES ARTS tingué naixença en les classes de Dibuix que la Reial Junta de Comerç de Catalunya en la seva acció pedagògica multiforme, va organisar l'any 1775.

Sota la influencia de l'esmentada Junta de Comerç que amb tant d'encert orientava la seva labor de cultura, les classes de Dibuix se convertiren en Escola de Nobles Arts on foren contingudes les ensenyances d'art més adequades a les necessitats industrials i a les aspiracions artístiques de l'època. Vinculada així amb els elements actius del país, va continuar l'Escola depenent de la *Reial Junta de Comerç* fins a l'any 1847, època en què fou suprimit aquest organisme, passant l'ensenyança artística a càrrec de l'Academia Provincial de Belles Arts.

Des de 1847 a l'any 1900 pot considerar-se l'ESCOLA sota la direcció pedagògica de la susdita Academia. Hi ha però un interregisme universitari que dura de 1857 a 1871 i un període de regisme mixte: universitari i acadèmic, que va des del 1871 al 1900 en què la Diputació va acordar entendre's directament amb l'Escola sense intermedició de l'Academia que de dret havía quedat desvinculada en virtut del Reial Decret de 1892. Des d'aleshores el regisme de l'Escola és enterament universitari. Administrativament cal esmentar les dates de 1869, en què l'Estat es desentén de l'ensenyança de Belles Arts passant aquesta enterament a càrrec de la Diputació, la de 1877 en què l'ESCOLA va voler i va obtenir que les ensenyances tinguessin definitivament caràcter oficial i

la de 1898 en què els Professors per atendre interessos particulars, demanaren la incorporació dels sous al Pressupost de l'Estat reintegrant, però, la Diputació l'import dels avenços que aquell devía fer.

L'època acadèmica de l'ESCOLA DE BELLES ARTS presenta com l'anterior etapes notables. Torna a iniciar la comunicació, no degudament continuada després, amb la vida del país i es manifesten tot seguit en l'ESCOLA aspiracions i reformes que són genuïna traducció de les necessitats col·lectives. Així tenim l'ampliació de 1872 decantada a la realisació del Dibuix en els Oficis i el *Dictamen de reformes* presentat el 1877 que donà per resultat gairebé immediat la creació de les tres Escoles de Districte i després la successiva instauració de les classes lliures, entre elles les de Dibuix per a noies i senyoretes.

A l'any 1900 l'antiga ESCOLA PROVINCIAL DE BELLES ARTS acaba de perdre els restes de dependencia amb els organismes del país que li havíen donat vida i s'inserta al Reial Decret d'aquell any que la converteix en *Escola d'Arts i Industries i Belles Arts.*

Aleshores li són assenyalats en virtut d'aquest Reial Decret programes i orientacions que en èpoques pletòriques ella mateixa espontaniament havía iniciat, mes trobant-se ara sense ambient per l'adaptació d'aquests plans, li arriba el complement de l'obra ministerial purament externa amb una Reial Ordre de reorganisació promulgada pel ministre García Alix l'any 1901.

D'aquest any ençà les diverses reformes ministerials sobre ensenyança de les Arts en relació als oficicis i a les Industries no han produit canvis molt importants a l'Escola de Llotja anomenada avui definitivament ESCOLA D'ARTS I OFICIS I BELLES ARTS.

L'objecte d'aquesta Escola s'ha mogut sempre en el camp de l'ensenyança de les arts, ja pures, ja en relació als oficis i a les industries, però no's troba en la seva historia una determinació concreta d'objectiu. Són com-

preses en les seves activitats les ensenyances del Dibuix com a mitjà d'expressió propi dels operaris; les de les arts que's diuen aplicades i que avui ensenya especialment l'*Escola Superior dels Bells Oficis* i les de les Arts pures. Aquesta indeterminació era suplerta en èpoques d'esplendor per l'adaptació a les necessitats col·lectives que imprimíen un caràcter sempre adequat a cada ensenyament. Avui tot-i servant l'ESCOLA les activitats que assenyalen els programes de l'Estat a les institucions que porten el séu nom, la manca d'ambient per omplir com cal els altres objectius, la porta a donar preponderancia a l'ensenyança de les Arts pures.

Les classess ón molt concorregudes oscil·lant, de 1,500 a 2,000 el nombre d'inscrits anyalment, dels quals es presenten a exàmens una tercera part. Compta l'ESCOLA amb abundant material de guixos i models, té alguns tallers anexes a les classes, entre ells el de Buidats i el d'Enquadernació artística fundats darrerament. Així mateix té una Biblioteca d'Art. Les sucursals de l'ESCOLA són tres, instal·lades al carrer d'Aribau, al carrer de Girona i al carrer d'En Manso. Hi ha, a més, la secció del Parc anexa a l'Establiment Central. En aquesta secció i en la sucursal del carrer d'Aribau són instal·lades les ensenyances lliures.

ENSENYANCES

ESTABLIMENT CENTRAL

ENSENYANCES GENERALS I D'AMPLIACIÓ

Aritmètica i Geometría pràctiques i elements de construcció.
Dibuix linial.
Dibuix artístic.
Modelat i Buidat.
Concepte de l'Art i Historia de les Arts decoratives.
Teoría i Historia de les Belles Arts.
Anatomía pictòrica.
Perspectiva.
Dibuix de l'Antic i del Natural.
Escultura de l'Antic i del Natural.
Composició decorativa. Pintura.
Composició decorativa. Escultura.
Composició decorativa. Pintura aplicada a la Metal·listería i Ceràmica.

ENSENYANCES ESPECIALS

Fustería i mobles.

SECCIÓ DEL PARC

ENSENYANCES GENERALS I D'APLICACIÓ

Dibuix artístic.
Colorit i composició.

ENSENYANCES LLIURES

Paisatge.
Estudis de la composició artística a l'aquarela i altres procediments.

PRIMERA DIVISIÓ LOCAL, CARRER D'ARIBAU, NUMS. 5 I 7

ENSENYANCES GENERALS

Dibuix artístic.
Modelat i buidat

ENSENYANCES LLIURES

Dibuix i pintura aplicats a les labors de la dòna.

SEGONA DIVISIÓ LOCAL, CARRER DE GIRONA, 100

ENSENYANCES GENERALS

Dibuix artístic.
Modelat i buidat.

TERCERA DIVISIÓ LOCAL, CARRER DE MANSO, 70

ENSENYANCES GENERALS

Dibuix artístic

PROFESSORAT

PROFESSORS DE TERME

D. Venanci Vallmitjana Barbany.
Modelat i buidat (segona divisió local).

D. Tiberi Avila Rodríguez.
Anatomia pictòrica.

D. General Guitart Lostaló.
Fustería i mobles.

D. Pere Mayoral Parracina.
Dibuix artístic (Secció del Parc).

D. Antoni Alsina Amils.
Escultura de l'antic i del natural.

D. Vicents Climent Navarro.
Dibuix de l'antic i del natural.

D. Fèlix Mestres Borrell.
Composició decoraliva (pintura).

D. Manuel Fuxà Leal.
Composició decorativa (escultura).

D. Albert Pla Rubio.
Dibuix artístic (segona divisió local).

D. Frederic Fontrodona Nonell.
Aritmètica, Geometría i Elements de construcció.

D. Emili Calandín Calandín.
Dibuix artístic.

D. Josep Calvo Verdonces.
Perspectiva.

D. Antoni Parera Saurina.
Modelat i buidat.

D. Ricard Brugada Panizo.
Dibuix artístic (tercera divisió local).

D. *Manuel Rodríguez Codolà.*
Teoría i Historia de les Belles Arts.

D. *Manuel Vega March.*
Dibuix linial i geomètric.

D. *Vicens Borràs Abella.*
Colorit i Composició (Secció del Parc).

D. *Juli García Gutiérrez.*
Composició decorativa, pintura aplicada a la Metal-listería i Ceràmica.

D. *Josep Mongrell Torrent.*
Dibuix artístic (primera divisió local).

D. *Manuel Mora Gaudó.*
Concepte de l'Art i Historia de les Arts decoratives,

D. *Agapit Vallmitjana Abarca.*
Modelat i buidat (primera divisió local).

D. *Josep Triadó Mayol.*
Dibuix artístic.

PROFESSORS D'ASCENS

D. *Pere Carbonell.*
Segona divisió local.

D. *Germà Roig.*
D. *Lluís Labarta.*
Segona divisió local.

D. *Ricard Causarás Casaña.*
D. *Josep Domènech Mansana.*

TRES VACANTS SERVIDES INTERINAMENT PER

D. *Vicents Artigas.*
D. *Josep Montserrat.*
Tercera divisió local.

D. *Francesc Labarta.*
Secció del Parc.

PROFESSORS D'ENTRADA

D. Salvador Sellés Baró.
D. Josep Montserrat.
D. Francesc Labarta Planas.
D. Ricard Urgell Carreras.
Primera divisió local.

AJUDANTS MERITORIS

D. Ramón Alsina Amils.
Tercera divisió local.

D. Evarist Roca Fornet.
D. Josep Soler Forcada.
D. Antoni Vega i March.
D. Eusebi Joaquim Pallarés.
Primera divisió local.

D. Joàn Vallhonrat Sadurní.
D. Patrici Pascó Vidiella.
Segona divisió local.

D. Francesc Tiestos Vidal.
Segona divisió local.

D. Eduard Vacarisas.
Primera divisió local.

D. Lluís Avila Bernabeu.
D. Josep Plantada Artigas.
D. Manuel Pallarés.
Segona divisió local.

PROFESSORS LLIURES

D. Modest Urgell.
Paisatge (Secció del Parc).

D. Arcadi Mas i Fontdevila.
Estudi de la composició artística a l'aquarela i altres procediments (Secció del Parc).

EDIFICI DE LLOTJA

D. Jo
D
di

D.ª I
(F

D.ª I
(F

D. M

D. F

D. F

D. L

D. Josep M.ª Tamburini.
Dibuix i pintura aplicats a les labors de la dona. (Primera divisió local).

AJUDANTS LLIURES

D.ª Francesca García Ortíz.
(Primera divisió local).

D.ª Emilia Coranty de Guasch.
(Primera divisió local).

PERSONAL DE SECRETARÍA

SECRETARI

D. Manuel Vega i March.

OFICIAL

D. Francesc Cortés.

AUXILIAR

D. Fidel Cortés.

ESCRIVENT

D. Laureà Giménez.

ALUMNES, INSCRIPCIONS I EXÁMENS

			Ensenyança oficial			
					Exàmens	
			Alumnes	Inscripcions	Presentats	Aprovats
1909 - 1910	{	Homes	1245	1580	425	424
		Senyoretes	339	368	306	306
1910 - 1911	{	Homes	1297	1685	740	740
		Senyoretes	391	401	267	267
1911 - 1912	{	Homes	1313	1708	671	629
		Senyoretes	390	478	338	325
1912 - 1913	{	Homes	1362	1628	619	598
		Senyoretes	350	498	302	298
1913 - 1914	{	Homes	1155	1412	557	528
		Senyoretes	417	480	290	287
1914 - 1915	{	Homes	1288	1508	531	513
		Senyoretes	432	524	228	226

NOTA: En aquest títol van incloses les matrícules de les Càtedres lliures i de les quatre seccions.

NOTA: En aquest títol van incloses les matrícules de les Càtedres lliures i de les quatre seccions.

CÀTEDRES LLIURES.—ALUMNES I EXÀMENS

		Paisatge			Dibuix i pintura aplicats a les labors de la dòna			Pirografia		
		Alumnes	Examinats	Aprovats	Alumnes	Examinats	Aprovats	Alumnes	Examinats	Aprovats
1909-10	Homes	22	5	5	—	—	—	—	—	—
	Senyoretes	2	2	2	46	41	41	13	7	7
1910-11	Homes	27	4	4	—	—	—	—	—	—
	Senyoretes	4	5	5	51	48	48	15	15	15
1911-12	Homes	8	4	3	—	—	—	—	—	—
	Senyoretes	21	4	4	45	40	40	20	14	14
1912-13	Homes	19	8	8	—	—	—	—	—	—
	Senyoretes	15	8	8	27	15	15	41	18	18
1913-14	Homes	14	4	4	—	—	—	—	—	—
	Senyoretes	20	9	9	24	5	5	57	20	20
1914-15	Homes	11	2	2	1	—	—	—	—	—
	Senyoretes	15	4	3	9	3	3	51	15	15

ESCOLA CATALANA D'ART DRAMÁTIC

FOMENT DEL TREBALL NACIONAL

Director: D. ADRIÁ GUAL.
Secretari: D. PERE B. TARRAGÓ.

L'any 1912, amb motiu d'haver, el *Conservatori del Liceu*, sol·licitat de la Diputació de Barcelona que li fos concedida una subvenció, es va acordar, a proposta de don Lluis Duràn i Ventosa, accedir a la demanda, a condidició, però, de crear unes classes de Declamació catalana. Aquest va ésser el punt de partença per a arribar a la creació de l'ESCOLA CATALANA D'ART DRAMÁTIC, que va començar la seva tasca el mes de gener de 1913 en el local del Conservatori del Liceu. El 3 de gener de l'any següent és traslladà al teatre «Auditorium» que acabava d'ésser instal·lat i que reunía totes les condicions que el pla d'ensenyança de l'Escola exigía. Els alumnes pogueren mostrar els seus avenços en la funció inaugural de l'esmentat teatre, en la qual van pendre part, i en algunes altres representacions succesives que s'hi donaren.

Tancat l'«Auditorium», s'aprofità la bona acollida de la Junta de la *Casa de Caritat* per a celebrar-hi algunes sessions en el séu teatre.

Per al curs present, i mentre s'espera la próxima nstauració d'un Teatre Català on podrà tenir hostatge definitiu, l'Escola s'ha instal·lat interinament al *Foment del Trebàll Nacional.* Les pràctiques i conjunts escènics es celebraràn en el teatre de la Casa de Caritat.

L'ESCOLA CATALANA D'ART DRAMÁTIC és regida per un Patronat, que fou constituit per la Diputació de Barcelona el mes de gener de 1914.

Segons precepte del Reglament de l'Escola no es pot admetre més que un màxim de 20 alumnes. El Patronat és qui té facultat per a decidir si pot ultrapassar-se aquesta xifra.

Les ensenyances es donen en quatre anys i en forma cíclica. Els cursos comencen el 1.er d'octubre i terminen el 30 de juny. El primer curs es donà dins els primers mesos de 1913, el segón de 1913 a 1914, el tercer de 1914 a 1915. De 1915 a 1916 es cursen les ensenyances corresponents al quart curs. Les clases es donen tots els dilluns, dimecres i divendres, no festius, de set a nou de la vetlla.

Per a ésser admès alumne de l'Escola cal ésser major de 12 anys i reunir les condicions que s'indiquen en la fulla que es facilita a l'efectuar-se la matrícula.

No es verifiquen exàmens. Un certificat del Director, d'acord aquest amb els corresponents professors, dóna fe del bon compliment de l'alumne durant el curs finit, testimoniant, a l'ensems, la seva suficiencia en pràctiques i treballs realisats. L'alumne ha de presentar forçosament aquest certificat per ésser matriculat el curs següent. Aquell al qual no n'ha estat concedit, no pot seguir els estudis, a menys de rependre'ls en el punt on haurà deixat de complir. El document definitiu és lliurat a l'alumne al finalisar el darrer curs.

L'Escola Catalana d'Art Dramàtic eixamplant el camp de la formació dels actors i actrius del nostre teatre, vol intentar el complet acoblament dels diversos elements que concorren en l'art teatral, esdevenint una veritable *Escola d'Arts aplicades al Teatre.*

ENSENYANCES

Clara lectura i recitació.
Noció Musical.
Gramàtica Catalana.
Historia de l'Art.
Historia del Teatre.
Historia del Trajo.
Indumentaria.
Pràctiques i conjunts escènics.
Conferencies d'educació general artística.

PROFESSORAT

D. Adrià Gual.
Recitació (curs superior); Historia de l'Art, Pràctiques i conjunts escènics.

D. Enric Gimènez.
Clara lectura i Recitació, Pràctiques i conjunts escènics.

D. Joàn Llongueras.
Noció musical.

D. Pompeu Fabra.
Gramàtica Catalana.

D. Ambrosi Carrión.
Historia del Teatre.

D. Lluís Labarta.
Indumentaria i Historia del Trajo.

PATRONAT

Exm. Sr. D. Enric Prat de la Riba.
President.

D. Lluís Ferrer i Bàrbara.
Tresorer.

D. Albert Bastardas.
Vocal.

D. Lluís Duràn i Ventosa.
Vocal.

D. Ignasi Torruella.
Secretari.

ESTADÍSTICA DE CONCURRENCIA

CURSOS	ALUMNES MATRICULATS	
	Homes	*Dones*
1913	15	4
1913-1914	14	9
1914-1915	11	7
1915-1916	19	8

CÀTEDRA DE TAQUIGRAFÍA

INSTIAUT GENERAL I TÈCNIC

Professor: D. MIQUEL CORONAS

A Catalunya, l'ensenyament oficial de la Taquigrafía es donà per primera vegada a començos del segle XIX, a l'Escola que, a dit objecte, fou oberta a Barcelona el dia 10 de maig de 1805 per la *Reial Junta de Comerç*. L'any 1851 l'Estat va encarregar-se de les Càtedres que aquella Corporació sostenía, fins que en 1869 el govern de la Revolució decretà que deixava de subvenir a les seves despeses, com ho havía fet amb l'Escola de Nàutica i amb altres ensenyances.

Llavors, la Diputació Provincial de Barcelona no consentint que, per l'abandó de l'Estat, morissin les institucions docents de les quals aquest es desentenía, fundà l'Escola Politècnica i va adjuntar la Càtedra de Taquigrafía a l'Institut de Segona Ensenyança. La Comissió provincial, en sessió del 21 de novembre de 1871, va acordar proveir-la per oposició. Era la primera vegada que es feien a Espanya oposicions per a proveir una Càtedra de Taquigrafía. Unànimeut, el jurat, nomenat pel claustre de l'Institut, concedí la càtedra a don Josep Balari i Jovany, que desempenyà el càrrec durant més de trenta anys. El succeí l'actual professor que obtingué la Càtedra el 1905.

Les lliçons es donen els dimarts, dijous i dissabtes de set a vuit de la tarde. El terme mitjà d'assistencia oficial és de uns quinze alumnes. Els que hi assisteixen en menor nombre són els de l'Institut General i Tècnic, que tenen moltes assignatures obligatories.

«ESCUELA SUPERIOR DE COMERCIO»

BALMES, 149

Director: D. JOSEP BENÍTEZ GALÁN.
Secretari: D. JOSEP BUSQUETS GORINA.

L'ensenyança comercial té a Catalunya una tradició gloriosa en l'acció pedagògica de la *Reial Junta de Comerç* tantes voltes anomenada, que segons un pèrit de molta autoritat va instituir abans que cap altra ciutat d'Europa, càtedres purament de comerç. Començà l'any 1769 amb l'obertura de les classes de Nàutica i prosseguí amb els ensenyaments de càlcul, comptabilitat, idiomes, inaugurats el 1806 i el 1824; mes al disoldres l'esmentada junta l'any 1847, les classes de Comerç organisades per ella quedaren sense continuació.

Fins a la segona mitat del segle XIX l'Estat no donà senyals de reconèixer la necessitat d'aquests ensenyaments, i l'any 1857 formulà el primer pla oficial que s'incorporà als Instituts. L'any 1887 fou modificat el pla de 1857 en perjudici més aviat de l'ensenyament pràctic professional, si bé aleshores s'obtingué l'emancipació de moltes assignatures que deixaren de fer-se a l'Institut i amb ella, l'instal·lació independent de l'ESCOLA al carrer de Tallers, n.º 22. Aquesta data assenyala el terme d'una etapa molt activa de la ESCOLA DE COMERÇ de Barcelona. Després, fins a la modificació de l'any 1901 que aportà materies d'estudi més ajustades a les activitats comercials, l'ESCOLA es sostingué sense l'anterior brillantor. Cal esmentar en aquesta segona etapa el trasllat de l'ESCOLA a l'edifici del carrer de Balmes que ocupa actualment.

La reforma de 1901 tornà a dur l'asserviment als Instituts que no pogué prosperar i fou revocat definitiva-

ment l'any 1903 amb el pla Bugallal. El pla que regeix ara és el de Bergamin Collantes promulgat l'any 1915, que assenyala quatre graus en l'ensenyament comercial: preparatori, elemental, mitjà i superior o d'especialisació. Els dos primers graus consten de dos anys d'estudis cada un; el grau mitjà de tres i el superior de dos. Aquest grau es divideix en tres especialitats, comercial, actuarial i consular, de les quals sols una pot estudiar-se a Barcelona i a Madrid totes tres.

L'*Escola Superior de Comerç* és instal·lada, com hem dit, a l'edifici del carrer de Balmes que havía estat destinat a Círcol Artístic. La Diputació ve obligada a subvencionar-la per l'import del lloguer. Compta l'Escola per les seves ensenyances amb un Museu, una biblioteca i el material corresponent per a les classes pràctiques i d'experimentació.

ENSENYANCES

PERÍODE PREPARATORI

PRIMER ANY

Classes orals:

Elements d'Aritmètica i Geometría.
Nocions de Ciencies físico-naturals.
Historia d'Espanya i ses relacions amb la Universal.
Francès, primer curs.

Classes pràctiques:

Exercicis de Gramàtica castellana.
Dibuix linial.

SEGÓN ANY

Classes orals:

Ampliació d'Aritmètica i elements d'Algebra.
Geografía natural (Nocions d'Astronomía, Física, Zoologia, Botànica i Mineralogía).
Rudiments de Dret i de Filosofía moral.
Francès, segón curs.
Anglès, alemany o italià, primer curs.

Classe pràctica:

Caligrafía.

Les classes son totes alternes, menys la de Elements d'Aritmètica i Geometría i la de Caligrafia.

GRAU ELEMENTAL

PERIT MERCANTIL

PRIMER ANY

Classes orals:

Càlcul comercial.
Geografía comercial (Nocions de Política agrícola, industrial i mercantil).

Legislació mercantil espanyola, primer curs (Llibres 1.er, 2.on i 3.er del Còdic de Comerç).

Francès, tercer curs.

Anglès, alemany o italià, segón curs.

Classes pràctiques:

Exercicis de correspondencia i documentació comercials.

Taquigrafía, primer curs, i Mecanografía.

Totes les classes són alternes.

SEGÓN CURS

Classes orals:

Comptabilitat general.

Industries i comerç d'Espanya (en particular regionals).

Legislació mercantil espanyola, segón curs (Llibre quart del Còdic de Comerç i disposicions complementaries).

Anglès, alemany o italià, tercer curs.

Classes pràctiques:

Taquigrafía, segón curs.

Pràctica mercantil.

Totes les classes són alternes.

GRAU MITJA

PROFESSOR MERCANTIL

PRIMER ANY

Classes orals:

Ampliació d'Algebra.

Classe diaria.

Comptabilitats especulatives.

Elements de Física i Química experimentals, aplicades al Comerç.

Principis d'Estatística i Geografía econòmica, primer curs (Europa).
Economía política.
Tercer idioma estranger, primer curs.
Classes alternes.

Classes pràctiques:

Formació de cartogrames i diagrames comercials.
Una lliçó setmanal.
Perfeccionament d'idiomes, primer curs.
Dugues lliçons setmanals.

SEGÓN ANY

Classes orals:

Càlcul financier.
Primeres materies per a l'Industria amb elements d'Historia Natural.
Administració econòmica (organisació administrativa, contribucions, rentes, impostos, lleis i instruccions d'Hisenda pública).
Geografía econòmica, segón curs (Amèrica, Africa Asia i Oceanía).
Legislació de Duanes (Ordenances, Aranzels Tractats.)
Tercer idioma estranger, segón curs.
Classes alternes.

Classes pràctiques:

Tècnica comercial, primer curs.
Perfeccionament d'idiomes, segón curs.
Classes bisetmanals.

TERCER ANY

Classes orals:

Comptabilitats oficials (de l'Estat, provincial i municipal).

Mercaderies i nocions de procediments industrials.
Comunicacions i transports (mitjans, mercats, itineraris, legislació i tarifes).
Legislació mercantil comparada.
Tercer idioma estranger, tercer curs.
Classes alternes.

Classes pràctiques:

Tècnica comercial, segón curs (empreses comercials i industrials).
Quatre lliçons setmanals.
Perfeccionament d'idiomes.
Dugues lliçons setmanals.

GRAU SUPERIOR

INTENDENT MERCANTIL

Secció Comercial

PRIMER ANY

Química industrial.
Classe diaria.
Assaigs dels productes comercials.
Legislació duanera comparada.
Dret mercantil internacional.
Llengua aràbiga vulgar, primer curs (voluntaria).
Classes alternes.

SEGÓN ANY

Anàlisi i valoració dels productes comercials.
Foment de la producció i del comerç nacional.
Política econòmica dels principals Estats.
Marroc i possessions espanyoles.
Llengua aràbiga vulgar, segón curs (voluntaria).
Classes alternes.

PROFESSORAT

PROFESSORS NUMERARIS

D. Lluís Quingles Enrich.
Regent de numerari de la Secció femenina

D. Ignasi Dublé Barceló.
Llengua francesa.

H. Enric J. Vidal i Valenciano.
Fisica, Química, Historia Natural, Mercaderies i Procediments industrials.

D. Francesc Díaz-Plaza i Garrido.
Llengua italiana.

D. Rupert Esteban San José.
Dret i Filosofía moral, Legislació mercantil espanyola i Historia d'Espanya.

D. Enric Mir i Miró.
Ciencies físico-naturals, Geografía natural i humana, i Industries i Comerç d'Espanya.

D. Josep María Milego i Inglada.
Legislació mercantil comparada, Economía política i Legislació de Duanes.

M. Itre. Sr. D. Josep Benitez Galán.
Comptabilitat General i Pràctica mercantil.

D. Josep Busquets Gorina.
Aritmètica, Geometría, Algebra i Càlcul comercial.

D. Josep Casadesus Vila.
Llengua anglesa.

D. Francesc Palomar Ancejo.
Regent numerari de la Secció Elemental d'adults.

D. Maximiliá-Agustí Alarcón Santón.
Llengua aràbiga vulgar.—Marroc i possessions espanyoles.

D. Clar Allué Salvador.
Assaigs, anàlisi i valoració dels productes comercials.

D. Lluís Montoto i de Sedas.
Principis d'Estatística, Geografía econòmica i Comunicacions i Transports.

D. Pere Gual Villalbí.
Legislació duanera comparada, Dret mercantil internacional i Política econòmica.

D. Josep M.ª Núñez Jover.
Química industrial i Foment de la producció i del comerç nacionals.

CATEDRATICS NUMERARIS AGREGATS A AQUESTA ESCOLA

D. Enric Miret Martínez.
Llengua anglesa (classe nocturna).

PROFESSORS AGREGATS A AQUESTA ESCOLA

D.ª Carme de Castellví Gordón.
De l'Escola Central d'Idiomes.

PROFESSORS ESPECIALS

D. Joàn Martí Mantlleu.
Taquigrafía, Mecanografía i Exercicis de Gramàtica castellana

D. Mariàn Brugada Panizo.
Professor especial d'Oficina mercantil de la Secció Elemental d'adults.

D. Carles Martínez de Velasco i Prado.
Professor especial d'Oficina mercantil de la Secció Elemental femenina.

D. Francesc Busquets Bertràn.
Administració econòmica i Comptabilitats oficials.

PROFESSOR AUXILIAR DE TERME

D. Emili Castañer Puig.
Grups T. i U. d'ensenyances comunes a les Seccions Comercial i Consular.

PROFESSORS AUXILIARS D'ASCENS

D. Carles Danés Solà.
Agrupament de Ciencies econòmico-polítiques.

D. Julià Gil Perela.
Secció Elemental d'adults.

D. Josep M.ª Galàn Moreno.
Agrupament de Ciencies exactes.

PROFESSORS AUXILIARS D'ENTRADA

D. Blas Becerra Valverde.
Grup M. de la Secció comercial i Conservador del Museu.

D. Cèsar Milego Díaz.
Grup de Ciencies comercials.

D. Leonci Fernández Bordas.
Ensenyances gràfiques.

D. Lluís G. Queraltó Guardia.
Grup N. de la Secció Comercial i afecte al servei del Laboratori.

AJUDANTS INTERINS RETRIBUITS

D. Josep Sala Bonfill.
Secció Elemental d'adults.

D.ª Matilde Canalda Baigés.
Secció Elemental femenina.

D.ª Dolors Vila Masdeu.
Secció Elemental femenina.

AJUDANTS MERITORIS INTERINS

D. Joàn Colominas Maseras.
D. Ferràn Boter Mauri.
D. Joàn Salvador Bech.
D. Francesc de P. Gambús Rusca.
D. Manuel Blasco Fernández.

D. *Joaquim Ducet Cabanach.*
D. *Josep Martínez Martínez.*
D. *Antoni de Semir Carrós.*
D. *Joàn Vincenti Bravo.*
Secció Elemental d'adults.

D. *Lluís Flores Torruella.*
D. *Josep Clotet Solà.*
D. *Josep Sala Bonfill.*
D. *Pere Quingles Tous.*
D. *Josep Forner Chaler.*
D. *Samuel Ruiz Mateo.*
D. *Enric Mir Rosell.*
D. *Fèlix Platero Diosdado.*
D. *Julià Avinent Soriano.*
Secció Elemental d'adults.

ESTADÍSTICA D'EXÀMENES, MATRÍCULES I DE TÍTOLS EXPEDITS

CURSOS	INGRÉS		Ensenyança oficial			Ensenyança no oficial			TITOLS: Comtador mercantil		TITOLS: Professor mercantil		TITOLS: Professor mercantil superior		Perit mercantil	
	Alumnes.	Aprovats.	Alumnes.	Inscripc.	Aprovats.	Alumnes.	Inscripc.	Aprovats.	Alumnes.	Aprovats.	Alumnes.	Aprovats.	Alumnes.	Aprovats.	Alumnes.	Aprovats.
1909-1910	97	97	134	617	491	283	1232	1187	77	76	14	14				
1910-1911	147	147	147	633	566	348	1577	1491	79	75	29	29				
1911-1912	125	122	146	749	627	350	1647	1533	75	73	25	25				
1912-1913	103	99	144	721	597	318	1285	1198	92	81	10	10				
1913-1914	107	103	122	578	451	318	1496	1329	80	74	26	24	3	3		
1914-1915	123	120	129	716	601	295	1309	1309	12	11	20	20	1	1	53	52

Durant el curs de 1914 a 1915 començaren a funcionar les classes nocturnes amb *120 alumnes i s'efectuaren* 368 inscripcions.

ESCOLA INDUSTRIAL I D'ARTS I OFICIS

SABADELL

Director: D. Narcís Giralt
Secretari: D. Jaume Cortada

Cap allà a l'any 1887, dugues entitats sabadellenques, l'*Academia de Belles Arts* i l'*Ateneu* van fundar una modesta *Escola d'Arts i Oficis*.

L'assistencia, cada dia en augment, d'alumnes a les classes, va suggerir als sèus fundadors la idea de donar una major amplitut a aquell primitiu assaig, creant un centre d'ensenyança tècnica en harmonía amb la importancia industrial de la població. D'acord, l' *Academia de Belles Arts* abans esmentada, amb el Gremi de Fabricants de Sabadell van portar a cap l'any 1902 els primers treballs, inaugurant-se oficialment, l'octubre de 1904, l'Escola Industrial i d'Arts i Oficis. Té per objecte primordial la formaciò de contramestres de l'art de la llana i del cotó, que constitueix la industria principal de la localitat, no descuidant, però, les altres ensenyances professionals que s'hi relacionen, ni les de caràcter artistic.

Se celebren classes diurnes i classes nocturnes. La assistencia a aquestes últimes és completament gratuita.

En acabar els estudis, l' Escola Industrial i d'Arts i Oficis de Sabadell expedeix, a tots els alumnes que ho sol·liciten, un certificat d'aptitut.

ENSENYANCES

Aritmètica elemental.
Quatre lliçons setmanals.

Geometría elemental.
Dugues llicons setmanals.

Teoría del teixit.
Lliçó diaria.

Dibuix artístic.
Lliçó diaria.

Pràctica del teixit.
Lliçó diaria.

Aritmètica superior.
Lliçó alterna.

Geometría descriptiva.
Tres lliçons setmanals.

Algebra i Trigonometría.
Tres lliçons setmanals.

Física i Química.
Tres lliçons setmanals.

Tecnología textil.
Tres lliçons setmanals.

Mecànica.
Tres lliçons setmanals.

Electrotecnia.
Tres lliçons setmanals.

Dibuix Geomètric.
Lliçó diaria.

Dibuix aplicat a la construcció.
Tres lliçons setmanals.

Dibuix de màquines.
Tres lliçons setmanals.

Dibuix del natural.
Cinc lliçons setmanals.

Dibuix aplicat al teixit.
Cinc lliçons setmanals.

Perspectiva.
Una lliçó setmanal.

Modelat i Buidat.
Lliçó diaria.

Comptabilitat.
Lliçó diaria.

Francès.
Lliçó diaria,

Mecanografia.
Lliçó diaria.

PROFESSORAT

D. Jaume Deu.
Aritmètica i Geometria elementals.

D. Miquel Poch.
Aritmètica superior.

D. Josep Renom i Costa.
Geometria descriptiva i Dibuix aplicat a la construcció.

D. Josep Carreras.
Aritmètica i Geometria elementals.

D. Manuel Vidal i Folquet.
Algebra i Trigonometria, Tecnologia textil.

D. Miquel Sampere.
Física industrial. Química i Dibuix de màquines

D. Jaume Cortada.
Mecànica aplicada i Electrotecnia.

D. Joaquim Manich.
Dibuix geomètric.

D. Narcís Girall.
Teoria del teixit.

D. Salvador Serracanta.
Comptabilita .

D. Jaume Casas.
Francès.

D. Rafel Barbany.
Mecanografia.

D. Lluís Mas i Gomis.
Teoria del teixit.

D. Joàn Vila.
Dibuix del natural. Dibuix d'aplicació i Perspectiva.

D. Joàn Vilatobà.
Dibuix general artístic.

D. Pere Gorro.
Modelat i Buidat.

D. Josep Segura.
Pràctiques de teixit.

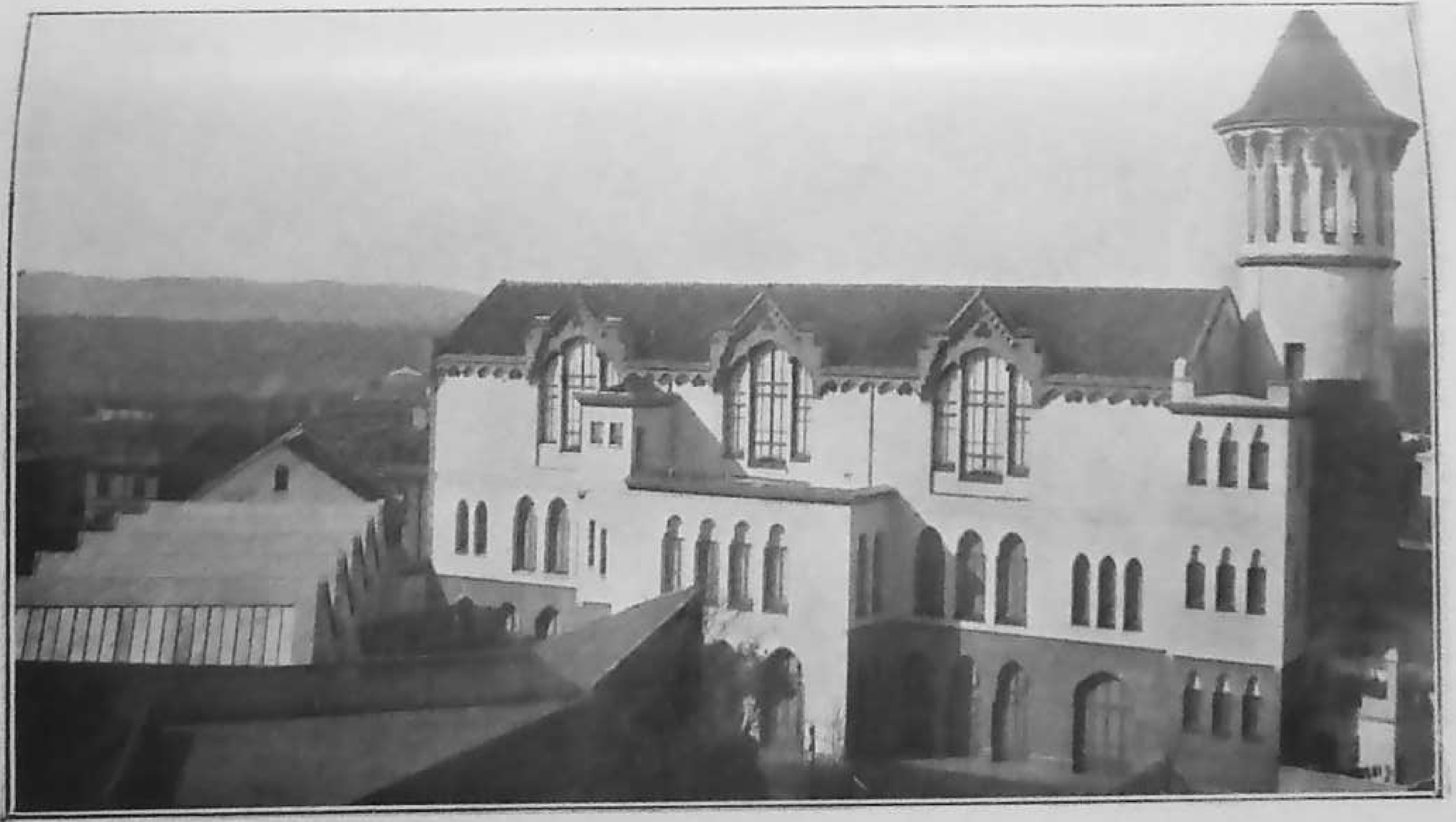

ESCOLA D'INDUSTRIES I D'ARTS I OFICIS DE SABADELL.

ESCOLA INDUSTRIAL I D'ARTS I OFICIS DE SABADELL. — AULA DE DIBUIX.

CURSOS	ALUMNES	NOMBRE DE MATRÍCULES
1910 — 1911	385	788
1911 — 1912	404	828
1912 — 1913	389	788
1913 — 1914	327	664
1914 — 1915	321	601

ESCOLA D'ARTS I OFICIS, AGRICULTURA I INDUSTRIES

MANRESA

Director: D. FRUCTUÓS VERNEDA
Secretari: D. NARCÍS MASVIDAL

En suprimir-se, l'agost de 1899, l'Institut local de segona ensenyança, va quedar Manresa orfena de tota mena d'ensenyances especials.

La necessitat de donar als obrers del camp i al proletariat del taller i de la fàbrica una completa preparació tècnica, en harmonía amb la plena vida industrial, mercantil i agrícola de la ciutat, exigía, imperiosament, la creació d'una Escola d'Arts i Oficis.

La Corporació municipal va acordar la seva fundació en sessió celebrada el dia 8 de gener de 1902 i el 9 de maig del mateix any va ésser inaugurada oficialment l'ESCOLA D'ARTS I OFICIS, AGRICULTURA I INDUSTRIES de Manresa.

L'ensenyança no es limita solament als obrers, sinó que es fa també extensiva a les senyoretes, a hores especials.

L'Escola no expedeix cap títol. En terminar els estudis, la secretaría de la institució facilita als alumnes que ho sol·liciten un certificat acreditatiu d'haver cursat les assignatures que s'hi ensenyen.

Com a auxiliar de les seves ensenyances, disposa aquesta institució d'un bon material escolar adequat a extensió i al caràcter del programa que s'hi cursa.

Francès.
Lliçó diaria.

Dibuix i Composició decorativa.
Lliçó diaria.

Dibuix linial, figura i paisatge.
Lliçó diaria.

Teneduría de llibres.
Tres lliçons setmanals.

Aritmètica.
Tres lliçons setmanals.

Ciencies aplicades (Fisica, Química, Mecànica, Agricultura).
Lliçó diaria.

Geometría.
Lliò diaria.

Dibuix geomètric i industrial.
Tres lliçons setmanals.

Filatura.
Tres lliçons setmanals.

Teoría i pràctica de teixits.
Lliçó diaria.

Tall i Confecció.
Lliçó diaria.]

PROFESSORAT

D. Narcis Masvidal.
Francès, Teneduría de llibres, Aritmetica (primer i segon curs).

D. Francesc Cuixart.
Dibuix i Composició decorativa.

D. Josep Firmat.
Dibuix linial, figura i paisatge.

D. Fructuós Verneda.
Física, Química, Mecànica, Agricultura, Geometría, Dibuix geomètric i industrial.

D. Jaume Mas.
Filatura, Algebra.

D. Francesc Saladrigues.
Teoría i Pràctica de teixits.

D.ª Rosa Clotet.
Tall i Confecció.

ESCOLA D'ARTS I OFICIS, AGRICULTURA I INDUSTRIES DE MANRESA

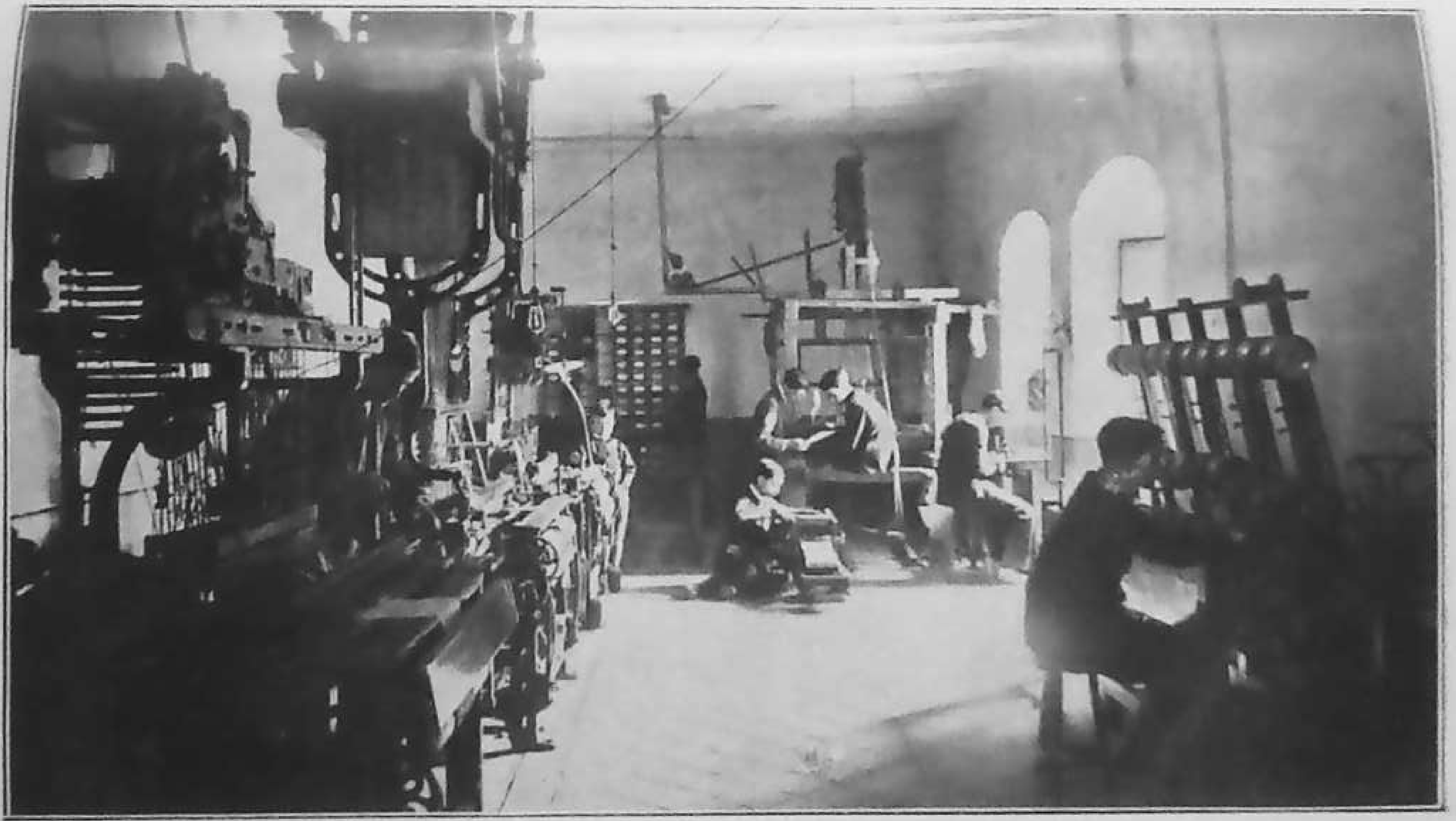

ESCOLA D'ARTS I OFICIS, AGRICULTURA I INDUSTRIAS DE MANRESA. — SECCIÓ DE TEIXITS.

CURSOS	HOMES	SENYORETES
1910-1911	208	67
1911-1912	222	66
1912-1913	200	91
1913-1914	178	66
1914-1915	187	51

ESCOLA D'ARTS I OFICIS

TERRASSA

Director: D. Ricard Caro.

L'Escola d'Arts i Oficis de Terrassa va ésser fundada per la Corporació municipal d'aquella ciutat, començant de funcionar les seves classes en el curs de 1880-1881.

El séu objecte és la formació d'obrers i artesants instruits per mitjà de la possessió d'aquells coneixements científics més aplicables als respectius oficis i arts.

Les classes es celebren totes a la ñit, de vuit a déu.

Per ésser admès com a alumne, és condició precisa haver complert dotze anys i fer efectiva una petita quantitat en concepte de drets de matrícula.

Es dóna a les ensenyances extensió adequada i, sobre tot, de caràcter eminentment pràctic i d'immediata aplicació.

L'Escola no dóna cap títol. Previ informe del claustre de professors. l'Ajuntament lliura als deixebles un certificat d'aptitut en el qual es fa constar les qualificacions obtingudes en cada assignatura.

Els exàmens els verifica un tribunal format pel professor de l'assignatura, un altre de l'Escola i un representant de l'Ajuntament.

El Patronat que funciona per a l'inspecció de l'*Escola Superior d'Industries* és també l'encarregat, a més de la Comissió municipal d' Instrucció Pública, d'exercir l'inspecció de l'Escola d'Arts i Oficis.

Aquest centre d'ensenyança tècnica és instal·lat en un local suficient, adequat a la nombrosa matrícula amb què compta i al objecte pel qual fou creat.

ENSENYANCES

CURS PREPARATORI

Aritmètica i Geometría pràctiques i Elements de Construcció.
Lliçó diaria.

Dibuix linial.
Lliçó diaria.

Dibuix artístic.
Lliço diaria.

Modelat i Buidat.
Lliçó diaria.

Elements d'Historia de l'Art.
Lliçó diaria.

MONTADORS ELECRICISTES

PRIMER CURS

Elements d'Alegebra.
Lliçó diaria.

Dibuix linial.
Lliçó diaria.

SEGÓN CURS

Elements d'Electrotecnia.
Lliçó diaria.

Dibuix industrial i de projectes.
Lliçó diaria.

PRIMER CURS

Elements d'Algebra.
Lliçó diaria.

Dibuix linial.
Lliçó diaria.

SEGÓN CURS

Mecànica aplicada amb nocions de Física i Química.
Lliçó diaria.

Dibuix industrial.
Lliçó diaria.

CONEIXEMENTS TEÓRICS

PRIMER CURS

Teoría de teixits.
Lliço diaria.

Tecnología textil (materies textils i filatura).
Lliçó alterna.

Dibuix aplicat al teixit.
Lliçó alterna.

SEGÓN CURS

Teoría de teixits.
Lliçó diaria.

Tecnología textil (amb nocions de tintorería i aprestes).
Lliçó alterna.

Dibuix aplicat al teixit artístic.
Lliço alterna.

COMERÇ

PRIMER CURS

Càlcul mercantil.
Lliçó diaria.

Gramàtica castellana, Caligrafía i Mecanografía.
Lliçó alterna.

Francès.
Lliçó alterna.

SEGÓN CURS

Teneduría de llibres.
Lliçó diaria.

Francès.
Lliçó alterna.

PROFESSORAT

D. Alfons Carrascosa i Crespo.
Aritmètica i Geometría pràctiques, Gramàtica castellana, Caligrafia i Mecanografía.

D. Frederic Trullàs i Trilla.
Dibuix líniai, Elements de construcció Dibuix aplicat al teixit.

D. Pere Viver i Aymerich.
Dibuix artistic, Colorit, Elements d'Historia de l'Art, Dibuix industrial i de projectes.

D. Ricard Caro i Anchía.
Elements d'Algebra, Elements d'Electrotecnia.

D. Eugeni Ferrer i Dalmau.
Mecànica aplicada.

D. Josep Pizà i Xatart.
Teoría de teixits.

D. Daniel Blanxart i Pedrals.
Tecnología textil.

D. Felip Muñido i Ballestín.
Càlcul mercantil, Teneduría de llibres amb nocions de Dret mercantil i Pràctiques de comptabilitat.

D. Angel Sallent i Gotés.
Francès.

ESCOLA SUPERIOR D'INDUSTRIES I D'ARTS I OFICIS DE TERRASSA.

ESTADÍSTICA DE CONCURRENCIA

CURSOS	ALUMNES
1910-1911.	206
1911-1912.	203
1912-1913.	253
1913-1914.	263
1914-1915.	230

ESCOLA INDUSTRIAL

VILAN OV I GELTRÚ

Director: D. MANUEL RIQUELME
Secretari: D. LEOPOLD CRUSAT

Sota el nom d'*Escola d'Arts i Oficis* fou creat, per R. D. del 5 de novembre de 1886, aquest centre d'ensenyança; el 20 d'agost de 1995 es decretà la seva reforma i el 4 de gener de 1900 fou convertit en *Escola d'Arts i Industries*, dividint-se en dues seccions, anomenades Artística i Tècnica. El 17 d'agost de 1901 es decretà una nova modificació, creant-se l'ESCOLA SUPERIOR D'INDUSTRIES O ESCOLA INDUSTRIAL.

Abans del 1886 s'havíen fet, però a Vilanova, algunes temptatives encaminades en aquest sentit. L'any 1870 es fundà un centre d'ensenyança, instal·lat al *Casino Artesà* i sostingut per particulars i per mitjà de modestes subvencions de les entitats locals, en el qual es donaven lliçons de dibuix, francès, aritmètica, geometría. A més l'any 1894, en fundar-se la Biblioteca-Museu Balaguer va establir-se classes especials de dibuix per a obrers.

El pla d'estudis vigent a l'ESCOLA INDUSTRIAL de Vilanova i Geltrú és el contingut en el Reglament publicat a la *Gaceta* el 19 d'agost de 1915.

S'hi cursa oficialment els peritatges mecànic, electricista, químic i manufacturer o textil des de l'any 1901.

A més, l'ESCOLA té establerta una secció no oficial d'*Ensenyances per a obrers*, que van a càrrec del mateix professorat. Aquestes ensenyances són dividides en dos grups: *Secció d'aprenentatge i Cursos de perfeccionament*. En el primer es prepara, tècnicament, els apre-

nents dels oficis de fuster i cerraller-muntador. A l'alumne que aprova totes les assignatures, se li atorga un certificat d'oficial de l'especialitat.

El segón grup d'ensenyances va destinat als obrers ja oficials, que tenen necessitat d'una cultura professional orientada cap al milllorament dels oficis respectius.

Les especialitats que constitueixen aquest grup són les de muntador mecànic, muntador electricista, pràctic textil i pràctic filador.

L' Escola Industriál de Vilanova és instal·lada desde l'any 1892, en l'edifici Ventosa llegat a la població pel patrici d'aquest nom. Disposa de copiós material d'ensenyança, d'aules nombroses i ben acondicionades, de tallers, laboratoris i biblioteca.

Per a ésser admès com a alumne en qualsevulga de les ensenyanses cal haver complert 12 anys i sotmetre's a un previ examen d'ingrés.

La revàlida per a obtenir el títol oficial de *Pèrit Industrial*, en qualsevol de ses especialitats, comprèn dos exercicis: consisteix el primer en la presentació d'un projecte proposat pel Tribunal.

Sobre aquest projecte, el Tribunal fa a l'alumne totes aquelles preguntes que estima oportunes per a convence's de l'aptitut d'aquest.

El segón exercici consisteix en el muntatge i desmuntatge de màquines, condició de generadors de vapor i de gas, motors, dinamos, anàlisi de productes, etc., segons l'especialitat del títol que tracta d'obtenir l'aspirant. Després d'aquests dos exercicis, es procedeix a la qualificació definitiva.

ENSENYANCES

ESTUDIS PROPIS DELS PERITATGES OFICIAL

Aritmètica i Geometría pràctiques.
Tres lliçons setmanals.

Nocions de Ciencies físiques, químiques i naturals.
Tres lliçons setmanals.

Aritmètica i Algebra.
Lliçó diaria.

Geometría, Trigonometría i Topografía.
Lliçó diaria.

Francès.
Lliçó diaria.

Alemany.
Tres lliçons setmanals.

Mecànica general.
Tres lliçons setmanals.

Física general.
Tres lliçons setmanals.

Geometría descriptiva.
Tres lliçons setmanals.

Mecànica aplicada.
Tres lliçons setmanals.

Termotecnia.
Tres lliçons setmanals.

Química general.
Tres lliçons setmanals.

Mecanismes i màquines.
Lliçó diaria.

Motors.
Lliçó diaria.

Economía i Legislació industrial.
Tres lliçons setmanals.

Magnetisme i Electricitat.
Tres lliçons setmanals.

Electroquímica.
Tres lliçons setmanals.

Electrotecnia.
Lliçó diaria.

Química inorgànica.
Tres lliçons setmanals.

Anàlisi químic.
Tres lliçons setmanals.

Química orgànica.
Tres lliçons setmanals.

Metal·lurgia.
Tres lliçons setmanals.

Teoría dels teixits.
Tres lliçons setmanals.

Dibuix geomètric, industrial i aplicat al teixit.
Dugues lliçons setmanals.

Química de les materies colorants.
Tres lliçons setmanals.

Tecnología textil.
Lliçó diaria.

Tintorería, estampats i aprestos.
Tres lliçons setmanals.

Anàlisi de motors.
Tres lliçons setmanals.

Pràctiques de taller.
Lliçó alterna.

Pràctiques d'Electricitat.
Tres lliçons setmanals.

Pràctiques de laboratori.
Lliçó diaria.

Gramàtica Castellana i Caligrafía.
Tres lliçons setmanals.

Aritmètica i Geometría pràctiques.
Tres lliçons setmanals.

Dibuix artistic.
Dugues lliçons setmanals.

Nocions de Ciencies fisiques, químiques i naturals.
Tres lliçons setmanals.

Dibuix geomètric i industrial.
Tres lliçons setmanals.

Pràctiques de taller.
Lliçó diaria.

CURSOS DE PERFECCIONAMENT

Ampliació de Matemàtiques elementals.
Dugues lliçons setmanals.

Elements de Mecànica, Física i Química.
Dugues lliçons setmanals.

Mecànica aplicada.
Dugues lliçons setmanals.

Electrotecnia.
Dugues lliçons setmanals.

Teoría de teixits.
Dugues lliçons setmanals.

Filatura del cotó.
Dugues lliçons setmanals.

Dibuix industrial.
Tres lliçons setmanals.

Dibuix artístic.
Dugues lliçons setmanals.

Pràctiques de taller.
Dugues lliçons setmanals.

Pràctiques de teixits i Dibuix aplicat al teixit.
Tres lliçons setmanals.

Pràctiques de filatura.
Tres lliçons setmanals.

PROFESSORAT

D. Manuel Riquelme i Sànchez.
Tintoreria, Estampats i Aprestos, Nocions de Ciencies fisiques químiques i naturals, Física general i Química de les materies colorants.

D. Leopold Crusat i Prats.
Aritmètica i Algebra, Geometría, Trigonometría i Topografia

D. Pau J. Riera i Soler.
Idiomes.

D. Manuel Massó i Llorens.
Teoría dels teixits i Tecnología textil.

D. Josep Mestre i Borrell.
Electrotecnia, Magnetisme i Electricitat.

D. Ramón M.ª Pons i Bas.
Aritmètica i Geometría pràctiques i Mecànica general i aplicada.

D. Joàn Rosich i Rubiere.
Màquines i motors.

D. Josep Agell i Agell.
Química general, Electrotecnia i Anàlisi químic.

D. Josep Castany i Valls.
Anàlisi de mostres, Teoría de teixits i Economía i Legislació industrial.

D. Joàn Robert i Fort.
Pràctiques de laboratori.

D. Manuel Daurella i Rull.
Dibuix geomètric i industrial i Dibuix aplicat al teixit.

D. Enric Calvet i Pascual.
Química orgànica i Pràctiques de laboratori.

D. Llucià Novo i Miquel.
Gramàtica Castellana, Caligrafía i Elements de Mecànica, Física i Química.

ESCOLA INDUSTRIAL DE VILANOVA I GELTRÚ

D. *Llorenç Ferrer i Aymar.*
Dibuix industrial.

D. *Alexandre de Cabanyes i Marquès.*
Dibuix artistic.

D. *Francesc Sañé i Bolet.*
Pràctiques de taller (fusteria).

D. *Emili Rovira i Esteve.*
Pràctiques de taller (fusteria).

D. *Joàn Mercader.*
Pràctiques de taller (cerralleria).

D. *Jaume Demestre i Garrigó.*
Pràctiques de taller (electrotecnia).

D. *Ignasi Ribera i Prats.*
Pràctiques de filatura.

D. *Pere Vidal i Ripoll.*
Pràctiques de taller (cerralleria).

INSCRIPCIONS DE MATRÍCULA I REVALIDES DE PERIT

CURSOS	MATRÍCULES		REVALIDES				
	Alumnes	Inscripcións	Mecànic	Electricista	Mecànic electricista	Químic	Textil
1910-1911	167	246	4	7	1	3	1
1911-1912	139	194	4	2	»	1	1
1912-1913	154	204	2	1	3	2	1
1913-1914	166	221	4	5	»	2	2
1914-1915	176	231	5	2	»	4	»

ESCOLA D'ARTS I OFICIS

MATARÓ

Director: D. MELCIOR DE PALAU I SIMÓN
Secretari: D. RAMÓN SOTERAS

Aquesta ESCOLA va començar a funcionar el curs de 1887-1888, donant-se-li una organisació coherent a partir del 18 d'octubre de 1888, en la qual data i en sessió celebrada per la Corporació municipal mataronina, va ésser aprovat el Reglament pel qual havía de regir-se, redactat per la Comissió especial nomenada per a portar a cap els treballs conduents a la creació del nou centre d'ensenyança. Amb això, l'Ajuntament de Mataró no feia més que donar una major amplitut a l'esforç que anava realisant de feia molts anys amb el sosteniment d'unes modestes classes nocturnes per a obrers, establertes en un edifici del carrer del Palau anomenat *La Fleca*.

Mercès a l'apoi de l'esmentada Corporació i al de la Diputació de Barcelona, l'ESCOLA D'ARTS I OFICIS de Mataró ha pogut anar ampliant successivament les seves ensenyances i li ha estat possible transformar el vell edifici en què estava instal·lada en un de modern, que reuneix les condicions que la higiene i la pedagogía exigeixen.

En pocs anys, en els séus mètodes i en la seva orientació, ha sofert l'ESCOLA una transformació completa. De purament teòriques que, exceptuant el dibuix, eren, en un principi, les ensenyances que donava, s'han convertit en pràctiques, accentuant amb preferencia la preparació i el perfeccionament professional i estenent així mateix l'acció pedagògica a la dòna obrera, que en el pla primitiu quedava fòra.

L'ensenyança és completament gratuïta. Solament s'obliga els alumnes, de l'any 1912, ençà, a fer efectives cinc pessetes que són reintegrades, a fi de curs, a tots aquells que no han faltat a classe. Aquesta circumstancia explica la relativa baixa d'alumnes experimentada en els tres últims cursos, puix, abans d'establir-se aquest costum eren en bon nombre els que es matriculaven si bé després deixaven de concórrer a l'ESCOLA.

Com que la institució no té caràcter oficial, no expedeix títols als séus alumnes; però, sempre que ho sol·liciten, la secretaría els proporciona un certificat acreditatiu de què han cursat els estudis.

L'ESCOLA D'ARTS I OFICIS de Mataró disposa de tallers per a les ensenyances pràctiques i d'abundant i adequat material. A més, compta amb una Biblioteca que consta de més de dos mil volums, que s'estàn catalogant, i que s'obrirà al públic, havent-se ja instal·lat en un edifici independent, pròxim a l'ESCOLA.

ENSENYANCES

Aritmètica.
Lliçó diaria.

Geometría plana.
Tres lliçons setmanals.

Geometría de l'espai.
Dues lliçons setmanals.

Mecànica.
Tres lliçons setmanals.

Pràctiques de cerrallería.
Tres lliçons setmanals.

Construccions.
Tres lliçons setmanals.

Pràctiques de Fustería.
Tres lli5ons setmanals.

Química i Física.
Dues lliçons setmanals.

Electricitat.
Dues lliçons setmanals.

Pràctiques d'Electricitat.
Dues lliçons setmanals.

Teneduría de llibres.
Tres lliçons setmanals.

Francès.
Lliçó diaria.

Dibuix linial i professional.
Lliçó diaria.

Dibuix de figura i d'ornament.
Lliçó diaria.

Música.
Lliçó diaria.

Confecció i Tall.
Lliçó diaria.

PROFESSORAT

D. Teodor Solà.
Curs preparatori.

D. Dionís Boba.
Aritmètica, Teneduría de llibres.

D. Melcior de Palau.
Geometría plana, Construccions.

D. Ramón Soteras.
Geometría de l'espai i Mecànica

D. Ramón Rodón.
Pràctiques de cerrallería.

D. Fidel Guinart.
Pràctiques de fustería.

D. Francesc d'A. Spá.
Química i Física, Electricitat

D. Artur Galí.
Pràctiques d'Electricitat.

D.ª Teresa Buxadera.
Confecció i Tall.

D. Josep Vilardell.
Dibuix de figura i d'ornament.

D. Agustí Coll.
Música.

D.ª Montserrat Berbena.
Confecció i Tall.

D. Josep Miralpeix.
Francès.

D. Felicià Carreras.
Dibuix linial i professional.

D. Manuel Maurí.
Música.

D.ª Carme Buxadera.
Confecció i Tall.

CURSOS	Alumnes matriculats	Inscripcions
1910 - 1911	249	356
1911 - 1912	304	427
1912 - 1913	120	211
1913 - 1914	171	311
1914 - 1915	193	338

INSTITUT CATALA DE LES ARTS DEL LLIBRE

CLARÍS, 73, baixos

President: D. JOÁN RUSSELL I ANGLASSILL
Secretari: D. ENRIC AYNÉ

L'objecte principal de l'INSTITUT CATALÁ DE LES ARTS DEL LLIBRE és el millorament tècnic i artístic de totes les activitats que al llibre es refereixen vers la concreció definitiva d'un sentit estètic propi de la nostra terra que infongui a tota producció d'estampa, un caràcter genuí de bon gust i perfecció. Per aquest objecte té establertes Escoles Professionals gratuïtes de Tipografía, Litografía, Enquadernació, Dibuix i Gramàtica per a obrers, dóna periòdicament series de conferencies on se tracten les qüestions capdals de les arts del llibre, organisa visites a establiments industrials, artístics i històrics que al llibre es refereixen, contribueix a congressos i exposicions i realisa treballs pràctics, entre els quals hi ha la *Revista Gráfica* que va començar a publicar-se l'any 1901.

A més d'aquest objecte principal, l'INSTITUT cuida els interessos professionals de tota mena i si per l'una banda fomenta la solidaritat corporativa facilitant les relacions propies de l'ofici i intervenint en els conflictes que poden sorgir entre industrials i treballadors i clients, per l'altre respòn com és convenient a les disposicions que'ls poders públics solen dictar en relació a les Arts del Llibre.

L'INSTITUT CATALÁ DE LES ARTS DEL LLIBRE va constituir-se l'any 1898 a iniciativa del conegut tipògraf don Josep Cunill i Sala. Entre les dates més importants de la seva activíssima gestió fins avui, cal esmentar la de

1900 amb la publicació del primer número de la *Revista Gráfica* i la de 14 de gener de 1905 amb l'inauguració de la Escola Pràctica Profesional que fou ampliada durant el curs de 1905-1906 amb nou material de pràctiques adquirit mitjançant una suscripció en làmines coberta generosament entre'ls socis. Per commemorar l'ampliació de l'Escola Pràctica Professional va acordar l'INSTITUT reproduir a les classes sota la cura de D. Eudalt Canibell la Gramàtica de Bartomeu Mates que es considera el primer llibre imprès a Barcelona. Aquestes millores han motivat els canvis de local de l'Institut i la seva instal·lació actual al carrer de Clarís. Entre les altres obres de l'Institut és precís esmentar la proposició i organisació del primer Congrés Nacional de les Arts del Llibre, inaugurat el 15 d'octubre de 1911 i la instal·lació de la Secció espanyola en l'Exposició Internacional de les Arts Gràfiques a Leipzig, que li fou confiada.

Les classes a l'Escola Professional són enterament lliures i gratuïtes i és dediquen exclusivament als obrers del ram. Tenen per objecte perfeccionar els obrers en la especialitat en què treballen, ja sigui les caixes, la tipografia, la litografía, l'enquadernació, inclinant-los a la vegada a un coneixement integral i perfecte de les Ars del Llibre.

JUNTA DIRECTIVA

D. Joàn Russell Anglassill.
President.

D. August H. Hofer.
Vicepresident.

D. Rafel Torras.
Tresorer.

D. Enric Gómez.
Comptador.

D. Enric Ayné.
Secretari.

D. Josep López.
Vicesecretari.

D. Josep Espasa.
D. Francesc Sintes.
D. Lluis Roig.
D. Alfons Roca Rabell.
Vocals.

D. Rafel Coll.

ENSENYANCES

Tipografía (Composició).
Tipografía (Estampació).
Tipografía (Composició mecànica).
Litografía.
Enquadernació.
Lliçó diaria.

Gramàtica.
Dues lliçons setmanals.

Dibuix.
Lliçó diaria.

PROFESSORAT

D. Joaquim Ballester.
Tipografía (Composició).

D. Alfred Rolando.
Tipografía (Composició mecànica).

D. Lluís Serra.
Tipografía (Estampació).

D. Enric Casamada.
Litografía.

D. Miquel Lozano.
Gramàtica.

D. Enric Massagué.
Enquadernació.

D. Joaquim Freixes.
Dibuix.

ESCOLA PRÁCTICA PROFESSIONAL

MOVIMENT DE DEIXEBLES

ENSENYANCES	Curs 1910 - 1911	Curs 1911 - 1912	Curs 1912 - 1913	Curs 1913 - 1914	Curs 1914 - 1915
Tipografía (Composició)	31	60	48	66	69
Tipografía (Estampació)	29	29	51	62	68
Tipografía (Composició mecànica)		14	26	50	22
Litografía	17	22	20	27	30
Enquadernació	18	19	22	20	25
Gramàtica	15	26	38	46	52
Dibuix	57	58	56	58	69

INSTITUCIONS D'ENSENYANÇA PRIMARIA

ESCOLES DE LA CASA DE CARITAT

MONTALEGRE, 5

El *Consell de Pedagogía* en ésser creat va estudiar el problema de l'ensenyança en les cases de Beneficiencia que sosté la Diputació de Barcelona, i desitjós d'iniciar una labor pedagògica orientada al millorament de l'ensenyança primaria, tant com de perfeccionar les escoles instituídes en les Cases esmentades, va creure que li oferien aquestes institucions un lloc insustituible per l'assaig i pràctica dels mètodes que preconisava. Mes el camp vastíssim de la CASA DE CARITAT cridà amb preferencia l'atenció del *Consell de Pedagogía* per la multiplicitat d'elements que presenta a la investigació i pràctica pedagògiques i pel caràcter singularíssim dels mitjàns que sols una institució com la CASA DE CARITAT pot oferir.

Tota mena de problemes pedagògics poden trobar-se en la circumscripció d'un establiment que recull els infants en les primeres edats i els pot cuidar integralment fins que són homes, valent-se d'una organisació global que deu contenir en reducció tots els elements de la vida social. Dins la CASA DE CARITAT per tant, han de ser continguts tots els mitjans d'educació i tots els moments des de l'Escola primaria fins al taller, passant pels organismes intermitjos de taller-escola que vénen a ser les Escoles d'Arts i Oficis. Aixi tenim que en la CASA DE CARITAT se dóna a més de les ensenyances elementals, les de Dibuix i Música, les relacionades amb els oficis de la fusta, del ferro, del teixit, de l'impremta i serveis de la casa pels homes, i dels brodats i la confecció per les dónes, escalonades degudament fins a la realisació de les tasques com a ofici en els tallers. Una institució d'aquesta naturalesa havía de cridar poderosament l'atenció del

Consell de Pedagogía per realisar els séus estudis i assaigs, i més que tot de la Diputació de Barcelona per empalmar la seva acció educativa amb l'acció de la Junta de la Casa. Per aquesta raó a l'instaurar les Escoles tècniques de la Universitat Industrial s'ha tingut present la feina resolta en la Casa de Caritat, i així en les Arts del Teixit, i sobre tot en les Arts del Llibre s'espera organisar una acció mancomunada. Per altra banda, el Consell de Pedagogía té en estudi l'ensenyança global dels oficis a la Casa de Caritat i ha fet ja reformes especials en l'ensenyança del dibuix i ha dut a terme un assaig en l'ensenyança primaria. Referent a aquest ensenyament, s'ha adscrit a les Escoles de la Casa, unes seccions on es prova nous mètodes sobre tot en el que's refereix a sistemes de disciplina i a la vida de classes, adaptant-se als criteris de confiança als alumnes i d'ensenyança amable i optimista que avui amb preferencia es preconisa. Per aquestes seccions s'ha disposat uns locals expressos que s'ha procurat revestir de totes les condicions perquè siguin falaguers als deixebles. Es preté amb aquest assaig donar un sentit ben escaient a l'educació dels infants dins la casa, sobre tot infiltrant joia i generositat en l'ambient que respiren els asilats en vistes a l'eclosió sana dels séus esperits ja prou donats a la pobresa i al pesimisme.

Quant a l'ensenyança del Dibuix s'han introduit a les Escoles de la Casa de Caritat els mètodes que preconisen l'estudi del natural en substitució a la copia de làmina, i la pràctica del treball manual en relació amb el dibuix per la realisació dels projectes des del bell començament. Per aquestes ensenyances la Casa de Caritat facilita la indispensable renovació del material així com posa a disposició dels professors el que puguin necessitar del que posseeix la Casa abundosament.

ESCOLES DE LA CASA DE CARITAT.

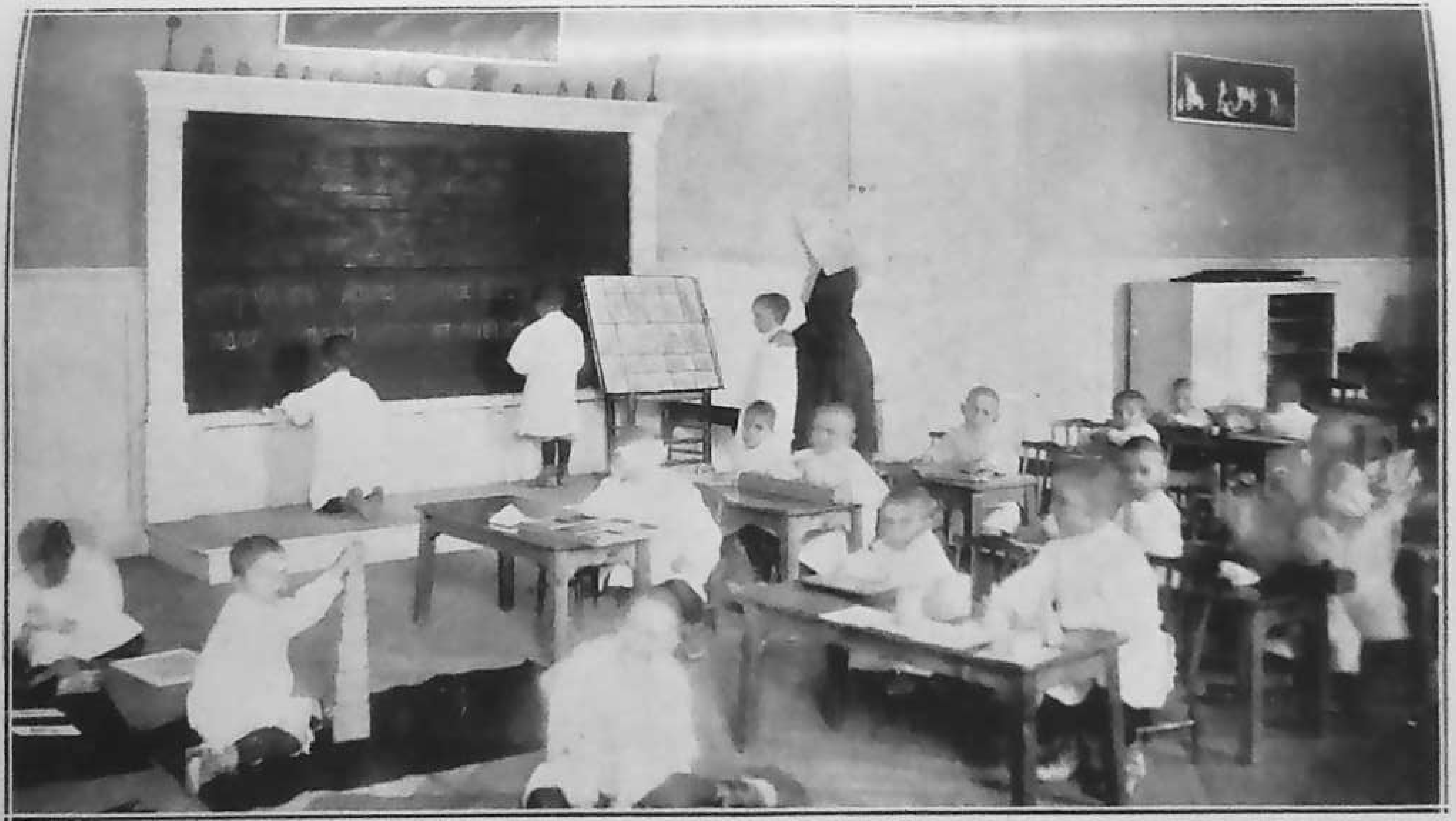

ESCOLES DE LA CASA DE MATERNITAT I EXPÒSITS

CASA DE MATERNITAT I EXPÓSITS

LES CORTS DE SARRIÀ

Considerant el *Consell de Pedagogía* per les raons exposades al parlar de la Casa de Caritat, que la Casa de Maternitat i Expòsits li ofería un terreny a propòsit per l'assaig d'un ensenyament de pàrvuls ben orientat en la nostra terra, el 13 de novembre de 1913 va proposar a la Diputació de Barcelona que provés en ella els novíssims mètodes que feia poc la doctora Montessori havía donat a conèixer a Roma encarregant la implantació a un tècnic de valua reconeguda com és D. Joàn Palau i Vera, fins i tant que les Monges d'aquest Establiment encarregades de l'ensenyança fossin capacitades per a la Direcció de les classes segons el nou mètode,

Així fou que l'anomenat aleshores Consell d'Investigació Pedagògica va ser facultat per la reforma d'ensenyament esmentada que fou duda a terme durant el curs de 1913-1914 deixant així instituída la primera Escola montessoriana a Espanya.

De primer l'assaig va fer-se amb els nois, que són els més nombrosos a la Casa, i veient l'excel·lent resultat del Mètode en la educació d'aquestos, va estendre's la millora a les classes de nenes. Simultaniament realisaren els Directors de la Casa altres millores notables de caràcter pedagògic una de les quals es l'habilitació de grans patis i camps de joc a ple aire per als petits infants.

Per continuar el desenrotllament dels nous mètodes d'ensenyament que han donat resultats tan excel·lents, la Iltre. Comunitat va demanar a la Diputació cinc matrícules per l'assistencia d'altres tantes Germanes al *Curs Internacional Montesori* que la Doctora ha donat aquest any en la nostra ciutat. Així mateix les Escoles de la Casa de Maternitat han estat utilisades per les pràctiques que han realisat els alumnes de dit Curs.

ESCOLA MONTESSORI

DIPUTACIÓ, 262

Continuant la Diputació la seva labor per al millorament de l'ensenyança primaria, va acordar l'any 1914, a proposta del Consell de Pedagogía, enviar a Roma dugues pensionades per seguir junt amb altres pensionades de l'Excm. Ajuntament d'aquesta ciutat, el curs que la Doctora Montessori donava a Roma.

En tornant les dugues mestresses pensionades de la Diputació, D.ª Josepa Roig de Pujol i D.ª María Villuendas se pensà, en preparar un lloc on les dugues joves mestresses poguessin practicar el mètode que havíen estudiat; mes creient el Consell de Pedagogía que no n'hi havia prou de la tasca realisada per donar el mètode per prou conegut, va proposar a l'Excma. Diputació que cridés a la notabilíssima auxiliar de la Doctora, dona Anna Maccheroni perquè a base de les Escoles de la Casa de Maternitat donés pràcticament una repetició i ampliació d'ensenyances sobre el mètode, fent conèixer a la vegada les primicies de les solucions de la Doctora en l'aplicació del séu mètode al grau elemental.

Mes donat el caràcter peculiar de les Escoles de la Casa de Maternitat i més que tot havent resolt ja aquesta una adaptació gairebé definitiva del mètode dins les exigencies de la Casa, el Consell va proposar la creació d'una Escola que sota la direcció de l'esmentada Signa Maccheroni pogués servir d'Escola Model per a la implantació del mètode.

Així fou que la Diputació de Barcelona en 3 de maig de 1915 va acordar la fundació de la CASA DELS NENS inaugurada el Curs de 1914-1915 al carrer de la Universitat, núm. 23.

Posteriorment, el setembre de 1915, essent el local del

ESCOLA MONTESSORI. — GRAU ELEMENTAL.

ESCOLA MONTESSORI.

MOBLES.

ESCOLA MONTESSORI.

MOBLES.

ESCOLA MONTESSORI.

MATERIAL DE MÚSICA.

ESCOLA MONTESSORI.

ESCRIPTURA.

carrer de l'Universitat massa just per l'ampliació de l'Escola en els dos graus, de pàrvuls i elementat ja enterament organisats, va fer-se el trasllat als dos principals de la casa n. 262 del carrer de la Diputació on actualment funciona l'ESCOLA.

Justa va venir la decisió del canvi de local, car sense ser acabada la nova instal·lació foren tan nombroses les peticions de matrícules que malgrat haver-se duplicat i tot alguna de les classes no pogueren ser ateses moltes sol·licituts que restaren i resten esperant el torn per l'admisió. El nombre d'alumnes admesos aquest any és de cent divuit.

Així com les classes de la casa de Maternitat i Expòsits foren les primeres instituídes a Espanya segons el mètode Montessori, cal fer constar també que l'ESCOLA MONTESSORI DE LA DIPUTACIÓ ha estat la primera el món en tenir completament organisat el grau elemental segons el nou mètode. Ultra l'abundós materiol purament montessorià de fabricació catalana, té l'ESCOLA un magnífic utillatge de mobles i d'instal·lació que ha merescut les lloances més entussiastes de la Doctora en la seva vinguda pel Curs Internacional que ha donat aquest any a Barcelona. Els alumnes de l'ESCOLA MONTESSORI han fet totes les demostracions del curs esmentat.

Funcionen a l'ESCOLA dugues classes de pàrvuls i una elemental a càrrec d'una professora a cada classe i sota la direcció de D.ª Anna Maccheroni, essent donades per especialistes les classes de Religió, Música, Ballets, etc. Pel futur hi ha el pla de completar l'acció de l'ESCOLA, convertint-la en una Escola primaria model, i en Laboratori a la vegada per prosseguir l'estudi de la pedagogía segons els mètodes de la Doctora.

INSTITUCIONS D'ENSENYANÇA SECUNDARIA

|N

va
ny
en
mi
GE

un
ve
Ba
co

pro
avu
sis
alu
on
ies
ito

me
efic
car
ma
gu
sen

20

INSTITUT GENERAL I TÈCNIC

UNIVERSITAT LITERARIA

Director: D. Tomás Escriche i Mieg
Secretari: D. Aureli López i Vidaur

Amb la denominació de *Institut de Segona Ensenyança* va ésser fundat l'any 1859 aquest centre docent, pertanyent a la Diputació de Barcelona fins a l'any 1887, època en la qual fou incorporat a l'Estat. En 1891 la seva primitiva denominació va ésser canviada per la de Institut General i Tecnic, que conserva actualment.

Està instal·lat, des del día 6 de desembre de 1876, en una reduida porció de l'ala esquerra de l'edifici de la Universitat Literaria, cedida per l'Estat a la Diputació de Barcelona mitjançant l'abonament d'una quantitat en concepte de lloguer.

L'Institut General i Tecnic dóna les ensenyances propies dels estudis del Batxillerat, que, conforme al pla, avui vigent, del 6 de setembre de 1903, són dividits en sis cursos. Aprovades les assignatures de tots ells, els alumnes són sotmesos a un últim i definitiu examen, consistent en dos exercicis, un de Lletres i un de Ciencies, l'aprovació dels quals dóna dret a l'adquisició del títol del grau de Batxiller, que l'Institut expedeix.

Ultra aquests estudis generals, s'hi dónan els anomenats «d'aplicació», que no tenen una sanció oficial eficaç, i s'hi celebra classes nocturnes per a obrers amb caràcter gratuït. Hi ha també a les tardes i a càrrec dels mateixos professors les classes per senyoretes que segueixen el Batxillerat, constituint *l'Institut de 2.ª Ensenyança per a la Dòna.*

Com a elements auxiliars de les seves ensenyances, posseix l'Institut General i Tecnic un jardí botànic,

un saló de gimnàstica, un gabinet d'Historia Natural, un laboratori de Química, un gabinet d'Agricultura i Tècnica Agrícola, un gabinet de Física, un laboratori d'Agricultura, un d'Historia Natural i una Biblioteca.

ENSENYANCES

ESTUDIS DEL BATXILLERAT

PRIMER ANY

Llengua castellana.
Geografía general i d'Europa.
Nocions d'Aritmètica i Geometría.
Caligrafía.
Tres lliçons setmanals.

Religió.
Dues lliçons setmanals.

SEGÓN ANY

Llengua llatina (1.er curs).
Geografía especial d'Espanya.
Aritmètica,
Gimnàstica.
Tres lliçons setmanals.

Religió.
Dúes lliçons setmanals.

TERCER ANY

Llengua llatina (2.on curs).
Francès (1.er curs).
Historia d'Espanya.
Gimnàstica.
Tres lliçons setmanals.

Geometría.
Lliçó diaria.

Religió.
Una lliçó setmanal.

QUART ANY

Preceptiva literaria i composició.
Francès (2.on curs).
Historia Universal.
Dibuix (1.er curs).
Tres lliçons setmanals.

Algebra i Trigonometría.
Lliçó diaria.

QUINT ANY

Psicología i Lògica.
Historia general de la Literatura.
Fisiología i Higiene.
Dibuix (2.on curs).
Tres lliçons setmanals.

Física.
Lliçó diaria.

SISÉ ANY

Etica i Rudiments de Dret.
Química general.
Tres lliçons setmanals.

Historia Natural.
Agricultura i Tècnica agrícola.
Lliçó diaria.

ESTUDIS D'APLICACIÓ

Llengua alemanya.
Dibuix.
Taquigrafía.
Tres lliçons setmanals.

ESTUDIS DE LES ESCOLES NOCTURNES
PER A OBRERS

Dibuix.
Lliçó diaria.

PROFESSORAT

PERSONAL FACULTATIU

D. *Eduard Raboso de la Peña.*
Llengües castellana i llatina.

D. *Francesc Miras i Carrasco.*
Geografia general, d'Europa, i especial d'Espanya, Historia d'Espanya i Universal.

D. *Enric Giménez de Castro.*
Aritmètica i Geometria.

D. *Josep M.ª Bartrina i Capella.*
Aritmètica, Algebra i Trigonometria.

D. *Lluís Gogorza i Aspiazu.*
Llengua francesa.

D. *Ermengol Giner de los Rios.*
Psicología i Lògica, Etica i Rudiments de Dret.

D. *Francesc X. Garriga i Palau.*
Preceptiva literaria i composició i Historia general de la Literatura.

D. *Tomàs Escriche i Mieg.*
Fisica i Química general.

D. *Manuel Cazurro i Ruiz.*
Fisiologia i Higiene i Historia Natural.

D. *Aureli López i Vidaur.*
Agricultura i Tècnica agrícola.

D. *Eduard Laforet i Alfaro.*
Dibuix.

D. *Eduard Tolosa i Alsina.*
Caligrafia.

D. *Sebastià Pueyo i Zalamero.*
Religió.

D. *Francesc López i Ferreyra.*
Gimnàstica.

D. Lluis M.ª Brugada i Panizo.
Llengua alemanya.

D. Miquel Coronas i Boera.
Taquigrafía.

PROFESSORS AUXILIARS

D. Ricard Soriano de Pinedo.
D. Antoni Guasch i Ferrer.
D. Francesc Condeminas i Mascaró.
Secció de Lletres.

D. Pere Pral i Lluch.
D. Juli Busquets i Lluch.
D. Francesc Puig i Detrell.
Secció de Ciencies.

D. Francesc Patsor i Noé.
D. Joaquim García Bravo.
Idiomes.

D. Francesc R. Segura i Monforte.
Dibuix.

PROFESSORS AJUDANTS

D. Manuel T. Serrano i Alvarez.
D. Pere Guirao i Gabriel.
Secció de Lletres.

D. Juli Hernández i Hernández.
Secció de Ciencies.

PROFESSORS SUPLENTS

D. Amadeu Pujol i Domingo.
Religió.

D. Fidel Brucall i Estrany.
Gimnàstica.

D. Enric Farràn i Selvas.
Dibuix.

D. Ramón Vidal i Areny.
Caligrafia.

PROFESSORS AJUDANTS INTERINS

D. Ramón Volart i Pons.
Llengües vives.

D. Aveli Lluis Bulfy i Martinez.
Francès.

D. Rafel Pou de Foxà.
D. Pere Renalias i Carreras.
Secció de Lletres.

D. Josep Fons i Granhell.
D. Manuel Grau i Solé.
Gimnàstica.

ESTADÍSTICA D'EXAMENS, MATRÍCULES I DE TÍTOLS EXPEDITS

CURSOS	INGRÉS		Ensenyança oficial			Ensenyança col·legiada			Ensenyança lliure			TÍTOLS
	Alumnes	Aprovats	Alumnes	Inscripcions	Assignatures aprovades	Alumnes	Inscripcions	Assignatures aprovades	Alumnes	Inscripcions	Assignatures aprovades	
1909-1910	572	520	663	2325	2012	1129	5097	4699	325	1239	1032	147
1910-1911	615	581	740	2545	2149	1171	5348	5029	402	1590	1390	162
1911-1912	696	654	743	2623	2285	1340	6146	5813	550	1906	1703	166
1912-1913	674	621	775	2814	2534	1421	6204	6395	690	2307	2091	111
1913-1914	767	710	874	3273	2987	1522	6980	6647	630	2646	2419	127

ENSENYANCES ESPECIALS DE CARACTER ECONOMIC O SOCIOLOGIC

ESCOLA DE FUNCIONARIS D'ADMINISTRACIÓ LOCAL

PALUA DE LA DIPUTACIÓ

Director: D. Isidre Lloret
Secretari: D. Josep M.ª Pi i Suñer

A Espanya pot dir-se que la ciencia del govern, en tota la complexitat de la seva significació científica i pràctica, ha romàs fòra de les Universitats. No hi ha, com a altres terres, una carrera de Dret públic. No ja la ciencia del govern, en general, sinó fins la tècnica professional, no s'ensenya enlloc. La professió més estesa i desitjada a Espanya—el clàssic *empleu*—no té un centre d'estudi. Ni la política, com a conjunt de disciplines científiques, és conresada, ni per ningú es para cura de formar tècnicament la màquina de l'Administració, essent així que, el fer-ho, sería una mida d'alta higiene política, puix, el tecnificar els càrrecs és el millor remei contra l'empleomanía. No servint tothom per a empleat, s'alleugeriría en gran part la política pràctica de sa pitjor càrrega: la clientela amb vistes al presupost.

Mancava, doncs, dotar al funcionari de la preparació tècnica que, per modestos que siguin, tenen tots els rams de l'activitat humana. Va manifestar-se oficialment la seva necessitat en la memoria presidencial de la Diputació de Barcelona, de l'any 1910, en la qual, a l'exposar el seu autor el pla cultural que creia havía de seguir-se per al renaixement i vigorisació de Catalunya, marcava la feina a fer en aquesta materia.

Aquelles iniciatives no van caure en el buit, s'anaren desenrotllant, aparegueren succesivament les institucións i es creà, finalment, l'Escola de funcionaris.

La Diputació va fixar un pla general, encarregant la seva aplicació i direcció a un Patronat presidit pel seu

mateix President, i format, a més, per tres Diputats provincials, dos funcionaris o exfuncionaris d'administració municipal, dos de provincials i dos arquitectes o enginyers coneixedors de l'administració local i els seus serveis.

Es reuní el Patronat el 27 de gener de 1914, acordant encarregar la organisació i direcció de l'Escola a don Isidre Lloret. El dia 2 de març del mateix any es celebrà l'acte inaugural, i, totseguit, es començà a donar les primeres classes.

La missió d'aquest centre d'ensenyança consisteix en preparar els futurs empleats dels Ajuntaments, perfeccionar els actuals i, quan les circumstancies ho consentin, donar una major amplitut als estudis amb l'objecte de dotar d'una sòlida preparació tècnica els funcionaris de les Diputacions i de la Mancomunitat.

Hom fa els estudis en dos anys i cada curs dura vuit mesos, de 1.er d'octubre a 1.er de juny. A l'objecte de donar garantíes i validesa oficial a les ensenyances rebudes, els alumnes són sotmesos a examen, otorgant-se'ls, segons el resultat del mateix, les qualificacions següents: *Aprovat, Aprovat amb elogi* o *Aprovat amb satisfacció*. Els no aprovats no tenen qualificació especial; se'ls retorna la papereta en blanc. Acabada la carrera es verifica un examen de revàlida, l'aprovació del qual dóna dret a un títol d'aptitut per a ocupar càrrecs a les corporacions administratives.

L'Escola de Funcionaris d'Administració local és instal·lada al carrer del Bisbe, en una de les dependencies del Palau de la Generalitat. Disposa d'un moderníssim material d'ensenyança, entre el qual és particularment digne d'esment un magnífic aparell de projecció universal *Leitz* amb objectius diascòpic, episcòpic, microscòpic i espectroscòpic.

S'està treballant en la organisació d'una Biblioteca municipalista, que compta ja amb un bon fons d'obres

doctrinals i tècniques, i que, un cop catalogada, serà convertida en circulant, i en la d'un Museu municipalista, que va formant-se amb els treballs de seminari i la replega del material d'estudi i de les dades i documents que va reunint l'ESCOLA. Hi ha en projecte, o bé en organisació: l'establiment d'una tutela dels nois forasters que vinguin a estudiar a Barcelona; la publicació d'una Revista, orgue de la ESCOLA, que sortirà probablement dintre dos o tres mesos, i la d'un Anuari, que contindrà treballs dels alumnes i d'altres que, sense ser-ho, conresen aquest genre d'estudis; la formació d'un Arxiu de la vida municipal catalana (que s'ampliarà més tard a altres terres); i la creació d'una Borsa de funcionaris.

Ultra això, l'Escola ha intervingut d'una manera eficient en tots aquells problemes de marcat interès que s'han plantejat en la vida pública. Amb l'energía i la persistencia de la seva actuació, féu imposible, l'any 1914, l'aprovació del projecte de Secretariat municipal; prengué part en el Congrés de Secretaris de Catalunya celebrat fa prop d'un any a Barcelona; acudí a l'Assamblea d'Ajuntaments de la provincia de Girona, a la qual proposà de remetre al govern—com així es feu—unes bases per a la reforma de les Hisendes locals.

La Mancomunitat de Catalunya l'ha utilisada com a centre tècnic, havent-li tramès per al seu estudi i redacció un gran nombre de projectes. Això ha donat motiu a la formulació de varies enquestes, la més notable de les quals és la que fa referencia a «Reorganisació de les Hisendes locals», que donarà lloc a la publicació, per part de l'ESCOLA, d'un gran volum, a base dels qüestionaris contestats per tots els Ajuntaments catalans i en el qual apareixerà la veritat de la vida municipal catalana.

ENSENYANCES

ESTUDIS PROPIS DE LA CARRERA DE FUNCIONARI

PRIMER CURS

Nocions generals del Dret.
Dugues lliçons setmanals.

Dret administratiu espanyol.
Tres lliçons setmanals.

Dret orgànic municipal.
Tres lliçons setmanals.

Aritmètica, Comptabilitat i Nocions d'Estadística.
Dugues lliçons setmanals.

Teoría de l'Hisenda pública.
Dugues lliçons setmanals.

SEGÓN CURS

Hisendes locals (Teoría i legislació espanyola).
Tres lliçons setmanals.

Llei de Justicia Municipal.
Dugues lliçons setmanals.

Funcions especials del secretari, derivades d'altres lleis que l'orgànica municipal, i pràctiques de secretaría.
Tres lliçons setmanals.

Legislació financiera espanyola.
Dugues lliçons setmanals.

Procediments administratius.
Dugues lliçons setmanals.

Coneixement dels serveis municipals de caràcter tècnic (Obres públiques, Higiene, etc.)
Dugues lliçons setmanals.

Idea dels règims d'Administració local a l'estranger.
Dugues lliçons setmanals.

PROFESSORAT

D. Manuel Reventós.
Nocions generals del Dret i Hisendes locals.

D. Josep Clavería.
Dret Administratiu Espanyol.

D. Isidre Lloret.
Dret Orgànic Municipal i Règims d'Administració local l'estranger.

D. Josep M.ª Tallada.
Aritmètica, Comptabilitat i Nocions d'Estadística.

D. Miquel Vidal i Guardiola.
Teoría de l'Hisenda pública i Legislació Financiera espanyola.

D. Ferràn Sans i Buigas.
Funcions especials del Secretari.

D. Josep M.ª Gich.
Llei de Justicia Municipal.

D. Josep M.ª Pi i Suñer.
Procediments administratius.

D. Guillem Busquets.
Serveis municipals de caràcter tècnic.

ESTUDIS D'AMPLIACIÓ PER A FUNCIONARIS

Cursets d'istiu.

L'objecte que es persegueix és el millorament científic. Per fer més intenses i especialisades les ensenyances es cridarà professors estranys a l'ESCOLA.

Setmanes municipals.

Salven l'inconvenient que presenten els cursets d'istiu, que exigeixen per part dels funcionaris forans una llarga estada, no sempre possible, a Barcelona. Va obtenir un encoratjador èxit la *Setmana Municipal* celebrada el mes de juliol passat. El nombre d'inscrits ultrapassà la xifra de 700. Els professors de l'ESCOLA explicaren cursets monogràfics sobre el Padró i el Presupost municipals, i el senyors Corominas (Pere), Layret, Bartrina, Puig i Cadafalch, Sánchez Diezma i Pich desenrotllaren sengles temes relacionats amb les hisendes locals i els serveis dels Ajuntaments. Com a complement, es donaren lliçons pràctiques i es va efectuar visites a tots els serveis municipals de Barcelona.

Cursets d'extensió universitaria als caps de partit.

Assamblees de propaganda de les tasques municipalistes, ajuda científica ocasional encaminada a cercar solucions a qualque problema que, de moment, es presenti en la vida municipal, sembra d'orientacions pràctiques, etc.

Cridat pels secretarisd el partit judicial, el director de l'ESCOLA donà al districte de Vich, durant l'istiu de 1914, una serie de conferencies sobre Dret municipal, a les quals assistiren nombrosos funcionaris.

L'istiu passat se'n celebraren en un gran nombre de poblacions de Catalunya.

ESCOLA DE FUNCIONARIS D'ADMINISTRACIÓ LOCAL. — AULA.

ENSENYANCES	CURS 1913-1914						CURS 1914-1915					
	Alumnes oficials			Alumnes lliures			Alumnes oficials			Alumnes lliures		
	Apro-vats	Aprovats amb elogi	Aprovats amb satisfacció	Apro-vats	Aprovats amb elogi	Aprovats amb satisfacció	Apro-vats	Aprovats amb elogi	Aprovats amb satisfacció	Apro-vats	Aprovats amb elogi	Aprovats amb satisfacció
Ingrés	2	»	»	»	»	»	18	»	»	1	»	»
Dret orgànic municipal . .	3	2	»	»	1	»	3	2	»	»	1	»
Nocions generals del Dret.	3	2	»	»	»	»	3	1	2	»	»	»
Teoría de l'Hisenda pública	5		»		»	»	3	1	3	»	»	»
Dret administratiu espanyol.	2	3	»	»		»	4	1		»	»	»
Aritmètica, Comptabilitat					»				2			
i Estadística	4	1	»	»		»	3	»	2	»	1	»
Hisendes locals	»	»	»	»	»	»	1			»	»	»
Règims d'Administració . .									»			
local a l'estranger	»	»	»	»	»	»	2		»	»	»	»
Llei de Justicia Municipal.	»	»	»	»	»	»	2	2		»	»	»
Procediments administratius	»	»	»	»	»	»	1	2		»	»	»
Coneixement dels serveis municipals de caràcter tècnic.	»	»	»	»	»	»	2	»	2	»	»	»
Llegislació financiera espanyola.	»	»	»	»	»	»		2	2	»	»	»
Pràctiques de secretaría . .	»	»	»	»	»	»	3	»	»	»	»	»

CÀTEDRA D'ECONOMÍA SOCIAL

ESCOLA DE FUNCIONARIS D'ADMINISTRACIÓ LOCAL

Professor: D. Josep M.ª Tallada

La Diputació de Barcelona va acordar, en 1908, la creació de la Càtedra d'Economía Social. El mes de desembre del mateix any es convocà a oposicions per a proveir-la, essent nomenat, com a resultat de les mateixes, don Josep M.ª Tallada que és el qui actualment l'ocupa. Té caràcter públic i gratuït i el seu objecte és popularisar les qüestions de l'Economía Social i, amb preferencia, les relacionades amb l'anomenat problema social.

Funcionà primerament a l'*Escola provincial d'Arts i Oficis*, transformada avui en *Escola Elemental del Treball*. Actualment funciona els dimarts i dijous, de 8 a 9 del vespre, en el local que ocupa en el Palau de la Generalitat l'*Escola de Funcionaris d'Administració local*.

El procediment seguit en la ensenyança no es redueix a la mera forma expositiva, sinó que els alumnes realisen a la Càtedra treballs personals d'investigació, la major part dels quals s'han publicat en el *Butlletí del Museu Social*.

L'assistencia d'alumnes ha sofert moltes oscil·lacions, cosa que s'explica pel caràcter públic de l'ensenyança. El màxim va assolir-lo l'any 1913 amb l'assistencia, gairebé constant, mentre durà el curs, de 36 deixebles, essent de 20 el terme mitjà de concurrents.

El material auxiliar el suministra el *Museu Social* amb clixés per a projeccions i llibres de la seva Biblioteca. Com a complement i extensió de les ensenyances, una vegada al mes, si més no, es dóna conferencies en

els centres obrers de Barcelona i d'altres poblacions de Catalunya. Són nombrosíssimes les que s'ha celebrat des de la fundació de la CÀTEDRA D'ECONOMÍA SOCIAL.

Durant el curs passat, van donar-se entre altres les següents:

La Higiene i la bellesa en la habitació obrera, a l'«Academia Calasancia» de Barcelona; *La idea de justicia en l'Economía*, a la Cooperativa «La Econòmica» d'aquesta ciutat; *El treball de la dòna*, a la «Federació Sindical d'Obreres» de Barcelona; *Les pensions per a la vellesa*, a la mateixa entitat; *El mercat del treball i les zones neutrals*, a l'«Associació de la Dependencia Mercantil» d'aquesta ciutat; *La justicia en la tributació*, a l'«Associació de Dependents del Comerç» de Terrassa.

BIBLOTECA DEL MUSEU SOCIAL

URGELL, 187

Director: D. Cebriá de Montoliu

Les primeres adquisicions de llibres per a aquesta secció del *Museu Social* ja van fer-se al començar aquest a actuar, a principis de l'any 1909, d'una manera efectiva; però la seva inauguració oficial no va tenir lloc fins al dia 17 de juliol de 1911.

La Biblioteca constitueix l'organisme fonamental del *Museu Social*, puix, d'ella han de treure totes les seccions els materials i referencies necessaries per a llurs importants funcions.

Recollir i centralisar tota mena d'informació relativa a les obres i moviments socials, classificar metòdicament aquests materials, estudiar-los i elaborar-los en creacions vives i espandir llurs ensenyances amb la major eficacia i extensió possibles; heus-aquí resumit l'objecte del *Museu Social*. Absorció i elaboració són el peculiar comès d'aquesta dependencia que és, a l'ensems, Biblioteca, Arxiu i Laboratori. Els materials aplegats en la mateixa es distribueixen en tres agrupaments: a) La Biblioteca propiament dita; b) Les publicacions periòdiques, disposades i col·locades en un motlle especial, amb sos índexs i numeració corresponent; c) L'Arxiu propiament dit, on en armaris especials es conserven les fulles soltes, manuscrits, Memories i Reglaments d'Institucions, retalls de periòdics, copies dels informes emesos pel *Museu Social* i altres documents per l'estil. Un registre especial serveix per al maneig d'aquest instrument.

Convenientment distingits per fitxes de colors, figuren en el catàleg general de la Biblioteca, tots els llibres

i documents a fi que l'investigador, en qualsevol ocasió, pugui, fàcilment i simultania, assabentar-se de tot ço que s'hagi publicat i escrit sobre la qüestió que li interessi.

Prenent per base l'acopi de materials, la instal·lació d'aquest departament està combinada de manera que ofereix lloc adequat per a un *Seminari o Laboratari d'estudis socials.*

A dit efecte, la Sala de Lectura, proveida de sa catedra i les propies taules de treball contenen una serie de calaixos numerats, a disposició dels que ho sol·liciten per a guardar llurs materials d'estudi.

La Biblioteca del Museu Social en 31 de desembre de 1909 comptava amb 526 publicacions, i en igual data de l'any següent amb 1051. Actualment, el catàleg comprèn la suma de 8200 fitxes i es reben, també, 166 revistes i publicacions nacionals i estrangeres.

La Biblioteca és oberta al públic de 10 a 1 del matí i de dos quarts de quatre a sis de la tarda, els dies feiners, i de 10 a 1 del matí els dies festius. Amb l'objecte de facilitar la difusió dels materials recollits, la Biblioteca és circulant, prestant gratuïtament mitjançant simple anotació i pel terme de quinze dies, a tots els que ho sol·liciten, els llibres, opuscles i altres publicacions de la seva pertenencia.

Els llibres prestats anualment fins ara no han ultrapassat la xifra de quatrecents, ço que, si es té en compte d'una part el caràcter especialíssim de la Biblioteca, encara més restringit per l'abandó de aquesta mena d'estudis entre el nostre públic i per altra la gran distancia del centre de Barcelona en què es troba instal·lada, no deixa de constituir un èxit falaguer, que és d'esperar que s'afermi i estengui a mida que els serveis de la institució siguin més coneguts.

ENSENYANCES ESPECIALS PER A LA DONA

ESCOLA DE TALL

RONDA DE S. ANTONI, 49

Directora: D.ª MERCÈ CARBONELL

L'ESCOLA DE TALL fou fundada per la Diputació l'any 1883. Té per objecte principal proporcionar a les alumnes una ensenyança general sobre l'art del vestir que les habiliti completament per tallar, cusir i disposar tota mena de roba blanca o de vestir propia i de tots els séus, talment que puguin vestir amb el bon gust i la propietat assequibles sols a les dames que poden tenir bones modistes.

Per aquesta raó l'ESCOLA DE TALL ofereix a les seves alumnes, a més de les classes propies del Tall, altres ensenyances adjacents que més que tot tenen per objecte donar un to superior de cultura i refinament entorn de les activitats que a la dòna es refereixen. A aquest objecte responen sobretot els cursos de Dibuix que's donen segons mètodes moderníssims i enterament aplicats a les activitats femenines i els cursos lliures de Física i Química en relació al vestit i a la seva conservació.

Darrerament ha quedat instituida a l'ESCOLA l'ensenyança de Capells amb la mateixa finalitat que les generals del vestir. Aqüesta ensenyança i la de Física i Química damunt esmentada, constitueixen a Espanya una novetat pedagògica de molta importancia i així fou demostrat per l'èxit de l'inauguració que tingué lloc l'any darrer. El nombre reduit de places que s'indicaren fou cobert amb gran rapidesa i moltes sol·licituts hagueren de ser desateses.

A més de l'objecte esmentat té la ESCOLA el de ampliar els coneixements de Tall i de Confecció per a les Mestresses i el de donar l'ensenyança en sentit professional, habilitant les deixebles perquè en sortint de l'Esco-

LA puguin utilisar els séus coneixements com a carrera o professió.

Tan per a les classes de Tall com per a les de Dibuix, compta l'ESCOLA amb abundós material de maniquís i models de tota mena que usen les alumnes indistintament. Així mateix s'organisa un petit laboratori per a les classes experimentals que's dóna temporalment.

ESCOLA DE TALL. — CURS DE TALL I CONFECCIÓ.

ESCOLA DE TALL. — CURS DE CAPELLS.

ENSENYANCES

Tall i confecció de roba blanca, vestits, abrics i cotilles.
Lliçó diaria.

Dibuix aplicat a les labors i a la indumentaria femenina.
Lliçó diaria.

Aritmètica i Geometria.
Tres lliçons setmanals.

Capells.
Lliçó diaria.

Física i Química aplicades al coneixement de les materies de vestir i a la seva conservació.
Lliçó alterna durant dos mesos.

PROFESSORAT

DIRECTORA

D.ª Mercè Carbonell.

AUXILIARS

D.ª Maria Fath.
D.ª Balbina Gamell.

PROFESSORA DE CAPELLS

D.ª Josepa Caballol.

PROFESSORA DE FÍSICA I QUÍMICA
APLICADES AL VESTIR

D.ª Rosa Sensat.

PROFESSOR DE DIBUIX

D. Joan Llaverias.

ESTADÍSTICA D'ALUMNES MATRICULADES

	Tall i Dibuix	Capells	Física i Química
1909 - 1910	143		
1910 - 1911	141		
1911 - 1912	141		
1912 - 1913	145		
1913 - 1914	160		
1914 - 1915	158	70	26

NOTA: Les classes de Capells i de Física i Química instituïdes darrerament, són lliures i per número comptat d'alumnes.

ESCOLA SUPERIOR DE BIBLIOTECARIES

URGELL, 187

Secretaria interina: SRTA. MARÍA LOIS.

L'ESCOLA SUPERIOR DE BIBLIOTECARIES és un organisme creat per la Mancomunitat de Catalunya. La Diputació li proporciona el local i altres mitjans.

Correspòn la seva instauració a l'acord de 27 de maig de 1915 tendint a crear en cada municipalitat de Catalunya una Biblioteca popular, depòsit d'un fons de llibres apropiat al públic mitjà de lectors de la localitat, i al mateix temps, sucursal en el servei de préstec de la Biblioteca de Catalunya per a tota mena d'obres de les compreses en el séu servei. Així són també satisfetes les necessitats dels especialistes i de tots els estudiosos diseminats en les ciutats i pobles de Catalunya.

En l'l·laludit acord es prescriu que'l personal de les Biblioteques populars serà femení i haurà passat per preparació tècnica a una Escola especial, els títols de la qual donin entrada a la carrera de bibliotecaries. En compliment d'aquests principis, la Mancomunitat de Catalunya va pendre en 5 d'agost de 1915 l'acord que comencessin els treballs d'una ESCOLA SUPERIOR DE BIBLIOTECARIES, on les alumnes rebessin a la vegada una instrucció general en humanitats i una preparació tècnica per a la funció que més tard han d'omplir.

L'ESCOLA ha de compendre tres anys d'estudi, si bé les alumnes podràn repartir les ensenyances en més de tres anys. Totes les matrícules tindràn, però, el caràcter d'oficials comportant l'assistencia a les càtedres.

A la fi dels estudis les alumnes seràn subjectes a un examen general de revàlida de caràcter concursiu per fixar l'ordre d'entrada al servei de les biblioteques. En aquest examen serà exigit a les alumnes el coneixement d'una llengua moderna a més d'aquelles de què s'hauràn examinat a l'ingressar. Els exàmens d'ingrés i de revàlida tindràn lloc el mes d'octubre.

La primera convocatoria ha estat publicada en el *Boletín Oficial* de 23 d'agost de 1815, havent tingut lloc en octubre següent els corresponents exàmens d'ingrés i començant a funcionar, l'Escola des de 1 de novembre.

Per al Professorat la Mancomunitat de Catalunya, cenyida per l'exigüitat dels mitjans amb què comptava per a l'empresa, va pendre l'acord de pregar a professors i homes de ciencia que ja figuren en altres institucions didàctiques, de voler per un temps encarregar-se d'ocupar les càtedres corresponents a les especialitats respectives a fi de donar a l'Escola, que tan nova i important finalitat patriòtica es proposa, la major elevació.

Al curs de 1916-17, correspòn una nova convocatoria per a 10 places, a les quals s'ingressarà per concurs que tindrà lloc en el mes d'octubre. Mentrestant les alumnes del curs anterior fan el segón any d'estudi i entraràn en la pràctica que realisaràn dins el servei de la Biblioteca de Catalunya.

ESCOLA SUPERIOR DE BIBLIOTECARIES. — AULA

ESCOLA SUPERIOR DE BIBLIOTECARIES. — SECRETARÍA.

ENSENYANCES

PRIMER CURS

Llengua llatina (Primer curs).
Conferencia diaria.

Teoría i historia de la Cultura.
Conferencia diaria.

Principis i desenrotllament històric de les ciencies físiques i naturals.
Conferencia diaria.

Gramàtica catalana.
Conferencia alterna.

Bibliología.
Una conferencia setmanal.

SEGÓN CURS

Biblioteconomía.
Conferencia diaria.

Llengua llatina (Segón curs).
Conferencia alterna.

Llengua grega (Primer curs).
Conferencia alterna.

Clàssificació de les Ciencies.
Conferencia alterna.

Historia de la Literatura general i espanyola.
Conferencia alterna.

Historia de la Literatura catalana.
Conferencia alterna.

TERCER CURS

Llengua grega (Segón curs).
Conferencia diaria.

Pràctiques de Biblioteques.
Conferencia diaria.

Bibliografía i nocions de Paleografía.
Conferencia alterna.

Historia de l'Art.
Conferencia alterna.

Geografía general.
Conferencia alterna.

Etica i Dret usual.
Conferencia setmanal.

PROFESSORAT

D. Eugeni d'Ors.
Teoría i historia de la Cultura.

D. Lluis Segalà i Estalella.
Llengua llatina (primer curs).

D. Rafel Campalans.
Principis i desenrotllament històric de les Ciencies físiques i naturals.

D. Pompeu Fabra.
Llengua càtalana.

D. Jordi Rubió.
Bibliologia.

INSTITUT DE CULTURA I BIBLIOTECA POPULAR PER A LA DONA

ELISABETS, 12

Presidenta: D.ª FRANCISCA BONNEMAISON DE VERDAGUER
Secretaria: SRTA. VICENTA CARRERAS

El mes de febrer de 1909 fou fundada, com a secció de l'«Obra de Bones Lectures» la *Biblioteca Popular per a la Dòna*. L'èxit assolit per aquest modest assaig, va encoratjar als seus fundadors, que dicidiren donar-li una major amplitut. En maig de 1910, traslladaren la Biblioteca dels Claustres superiors de Santa Agna, son primer estatge, al que ocupa actualment.

Al mes següent va inaugurar-se l'INSTITUT DE CULTURA, donant-se tansols l'ensenyança de la Dactilografia i obrint-se a primer d'octubre totes les altres classes.

L'INSTITUT DE CULTURA I BIBLIOTECA POPULAR PER A LA DONA té per objecte l'educació de la dòna, i especialment de l'obrera, proporcionant-li els mitjans necessaris per a crear-se, amb el seu treball, una posició independent.

Es regit per un Patronat, compost de dames pertanyents a totes les classes socials, i d'una Junta Auxiliar integrada per les mateixes socies obreres que ho sol·licitin.

Les alumnes han d'ésser associades, satisfent per aquest concepte i per drets de matrícula, un estipendi insignificant. El material escolar els és facilitat gratuïtament.

Per a la realisació del séu objecte, sosté l'INSTITUT classes generals d'ensenyament comercial, professional i domèstic, i especials de diverses assignatures, comple-

mentant-les amb cursets, conferencies, visites i excursions instructives, audicions musicals, etc., etc.

Recentment, ha format, d'entre les seves associades, un grup que's dedica a l'estudi del Batxillerat. Les classes generals duren del primer d'octubre al 31 de maig, exceptat les de Dactilografía i Brodat a màquina, de les quals s'obren cursos cada tres mesos. Les classes especials preparatories duren del 15 d'octubre al 15 de juny i les complementaries del 1.er de novembre al 30 de juny.

S'efectúa exàmens parcials de les diferents assignatures trimestralment, i generals, a fi de curs, formant els tribunals professors de fòra de l'institució.

Ultra les ensenyances, l'INSTITUT té establerta una Borsa del Treball, l'Estalvi escolar, consistent en la venda d'uns segells que d'acord amb la *Caja de Ahorros y Montepío de Barcelona*, posa a disposició de les associades, i un Museu de Treballs manuals, dels quals poden les alumnes copiar totes les mostres de labors, figurins, etc. que desitgin.

Ço que té, especial importancia és la Biblioteca. Compta amb prop de 6,000 volums i reb 10 setmanaris, 25 revistes, 16 figurins de moda, 10 de treballs moderns d'agulla, 3 revistes d'art, 4 il·lustracions, etc. A fi de donar major facilitats a les associades, s'ha establert el prèstec de llibres a domicili, que ha donat excel·lents resultats.

La Biblioteca és oberta tots els dies feiners de 10 a 12 del matí i de 6 a 9 del vespre, i els diumenges i dies festius de 10 a 12 del matí i de 4 a 6 de la tarda.

ENSENYANCES

CLASSES PREPARATORIES

Gramàtica catalana (curs elemental).
Aritmètica.
Gramàtica castellana (curs elemental).
Geografía.
Lliçons alternes.

Historia de Catalunya.
Geometría.
Lliçons bisetmanals.

IDIOMES I COMERÇ

Gramàtica catalana (curs superior).
Francès.
Gramàtica castellana (curs superior).
Anglès.
Alemany.
Taquigrafía.
Dactilografía.
Càlcul mercantil.
Comptabilitat i Teneduría de llibres.
Geografía econòmica.
Lliçons alternes.

ART

Historia general de l'Art.
Historia del Moble i la Casa.
Historia de la Indumentaria.
Arqueología.
Dotze lliçons cada curs.

ENSENYANCES PROFESSIONALS

Pentinat.
Flors artificials.
Puntes a l'agulla.
Puntes al coixí.

Brodats.
Brodat i Puntes a màquina.
Cosir, sorgir i apedaçar.
Lliçons alternes.

ESTUDIS COMPLEMENTARIS

Religió.
Lliçó bisetmanal.

Educació física.
Lliçons alternes.

Botànica artística.
Física i Química.
Folk-lore.
Lliçons setmanals.

ENSENYANCES DOMESTIQUES

Confiteria i Rebosteria.
Cuina pràctica.
Lliçons setmanals.

PROFESSORAT

D. Emili Vallès.
Gramàtica catalana.

D. Laureà España.
Gramàtica castellana.

Srta. María Lorente.
Gramàtica castellana.

Sta. Dolors Busquets.
Aritmètica.

Srta. Pilar Mas.
Geometria.

D. Joàn Palau.
Direcció de Geografia.

Mme. Vve. Darnell.
Francès.

Mme. Vve. Coudon.
Francès.

Mme. M.e Louise Ritter.
Francès.

Mr. P. Hicks Mudd.
Anglès.

Miss Betty M. Geis.
Anglès

Frau Sofía Schüren de Ballester.
Alemany.

D.ª Carme Verdaguer de Cots.
Taquigrafia.

Srta. Concepció Canellas.
Dactilografia.

Sta. Pilar Mas.
Càlcul Mercantil.

D. Miquel Bofill.
Teneduría de llibres.

D. Rossend Serra i Pagès.
Geografia econòmica i Folk-lore.

D. Jaume García.
Educació física.

Sta. Dolors Coulet.
Auxiliar d'Educació Física.

Rvnd. Dr. D. Josep I. Gatell.
Direcció de Religió.

Dr. D. Manuel Llenas.
Botànica.

D. Josep Valls.
Pentinats.

Srta. Lluïsa Bernis.
Flors artificials.

Srta. Julia Farall.
Elaboració de puntes al coixí.

Srta. Eugenia Torres.
Elaboració de puntes a l'agulla.

Srta. Agna Torres.
Auxiliar de brodats.

Srta. Lucrecia Pascual.
Brodats a màquina.

Srta. Clara Font.
Cosir, sorgir i apedaçar.

Mr. Pince.
Direcció de cuina pràctica.

D. Josep Jansà.
Confiteria i rebostería.

D. Manuel Rodríguez Codolà.
Historia general de l'art.

D. Santiago Marco.
Historia del moble i la casa.

D. Lluís Labarta.
Historia de la indumentaria.

D. Carles de Bofarull.
Arqueología.

INSTITUT DE CULTURA I BIBLIOTECA POPULAR PER A LA DONA. — CLASSE DE LABORS.

CURSOS	Classes generals		Classes especials	Ensenyances no subjectes a examen
	Mat.	Exam.	Mat.	Mat.
1910 - 1911.	269	151	»	31
1911 - 1912.	617	349	»	134
1912 - 1913.	993	545	»	178
1913 - 1914.	877	608	163	262
1914 - 1915.	1034	592	131	306

MOVIMENT DE LA BIBLIOTECA

Classificació per materies	Biblioteca circulant					Biblioteca pública			
	1909-10	1910-11	1911-12	1913	1914	1190-11	1911-12	1913	1914
Treballs Generals i Bibliografía .	47	41	202	120	254	17	131	86	104
Filosofía	25	65	193	174	200	24	92	40	44
Religió-Teología .	270	463	546	387	305	21	66	21	35
Ciencies Socials. Dret.	147	468	818	761	694	61	162	71	87
Filología. . . .	3	21	263	179	196	12	106	36	215
Ciencies Naturals.	2	22	170	158	176	3	78	36	54
Ciencies Aplicades	65	49	141	138	167	»	65	26	38
Belles Arts. . .	7	17	202	101	117	2	70	45	67
Literatura . . .	3697	7425	9754	7355	7410	222	359	312	497
Historia i Geografía	51	181	300	308	256	12	113	52	69

ESCOLA D'INSTITUTRIUS I ALTRES CARRERES PER A LA DONA

SOCIETAT E. B. D'AMICS DEL PAÍS
Sant Sever, 5, pral.

Director: D. FREDERIC RAHOLA
Secretari: D. JOAN ALANDÍ.

Aquesta institució fou fundada per la *Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País,* el mes de setembre de 1893, a iniciativa del qui era llavors president de l'entitat don Joàn Bta. Orriols.

La finalitat que persegueix, com es desprèn de la seva mateixa denominació, és preparar la dòna per a l'exercici de ço que s'ha qualificat de «professions liberals».

Les senyoretes que sol·licitin l'ingrés a l'ESCOLA han de reunir les següents condicions: haver complert l'edat de dotze anys i justificar que estàn revacunades. Els títols que's concedeix són els d'*Institutriu* o d'*Auxiliar Mercantil*. Per a poder obtenir-los, les alumnes han de cursar i aprovar a l'ESCOLA almenys la meitat de les assignatures de cada una de les carreres esmentades, sempre que les restants assignatures que comprèn la Secció hagin estat aprovades en un altre centre de cultura de caràcter oficial.

Si bé l'ESCOLA dèu la seva existencia a la *Societat Econòmica d'Amics del País,* i està domiciliada en el seu propi estatge social, conserva una organisació completament autònoma. Un Patronat la regeix i l'administra, amb absoluta independencia.

Des de la seva inauguració fins a la data, s'ha emplead prop de cent mil pessetes en despeses d'organisació, material d'ensenyança, gratificacions als senyors professors i personal de secretaría.

PATRONAT DE L'ESCOLA

D. Frederic Rahola.
Director.

D. Joàn Alandi.
Secretari.

D. Antoni Raja.
Tresorer.

D. Manuel Llopis.
Comptador.

D. F. Maspons Anglasell.
Vocal.

ENSENYANCES

ESTUDIS PREPARATORIS

Religió i Moral.
Una lliçó setmanal.

Francès (primer curs).
Elements d'Historia Universal.
Dues lliçons setmanals.

Gramàtica castellana.
Aritmètica i Elements de Geometria.
Caligrafia.
Geografia astronòmica i física.
Tres lliçons setmanals.

SECCIÓ D'INSTITUTRIUS

PRIMER CURS

Geografia política.
Literatura.
Historia d'Espanya.
Francès (segòn curs).

SEGÓN CURS

Historia Natural.
Pedagogia.
Francès (tercer curs).
Historia de les Belles Arts.
Higiene domèstica i primers auxilis a malalts i ferits.
Lliçons alternes.

Economia domèstica i pràctiques de Societat.
Una lliçó setmanal.

Gimnàstica.
Nombre de lliçons a voluntat de l'alumna.

SECCIÓ DE COMERÇ

PRIMER CURS

Calcul mercantil.
Teneduría de Llibres i Formularis d'Escriptori.
Francès (segón curs).
Reforma de lletra.
Taquigrafía.
Geografía econòmica.
Lliçons alternes.

SEGÓN CURS

Pràctiques de comptabilitat.
Merceología.
Economía política i Legislació mercantil i industrial.
Francès (tercer curs).
Mecanografía.
Lliçons alternes.

Concepte de l'Art i Historia de les Arts decoratives.
Nocions de Física i Química.
Lliçons alternes.

Religió i Moral.
Lliçó unisetmanal.

Gimnàstica.
Nombre de lliçons a voluntad de l'alumna.

Gramàtica i Literatura catalanes.
Folk-lore català.
Idioma anglès.
Taquigrafia.
Dibuix i Pintura.
Fotografia.
Tall i confecció de roba.
Escultura; modelat pràctic.
Confecció de flors i fruites artificials.
Labors decoratives i Faians artificial.
Lliçons alternes.

PROFESSORAT

Rvnd. D. Jaume Illa, pvre.
Religió i Moral.

D. Josep Bonet.
Gramàtica castellana, Caligrafía, Literatura, Pedagogía.

Srta. D.ª Josefa Bricks.
Aritmètica, Historia Universal, Historia d'Espanya, Concepte de l'Art i Historia de les Arts decoratives, Historia de les Belles Arts.

Mlle. Agnès de Vaudrey.
Idiomes francès i anglès.

D. Rossend Serra i Pagès.
Geografia astronòmica, Geografía política, Geografía econòmica, Mercología, Economia política, Gramàtica catalana.

D. Carles Ferrer.
Nocions de Física i Química, Historia Natural, Higiene domèstica.

Srta. D.ª Dolors Gonzalo Morón.
Economia domèstica i pràctiques de Societat.

D. Antoni Cortada.
Càlcul mercantil, Teneduría de llibres, pràctiques de comptabilitat.

D.ª Carme Verdaguer de Cots.
Taquigrafia.

Srta. D.ª Maria Oller.
Dibuix i pintura.

D.ª Mercè Carbonell.
Tall i confecció de robes.

Srta. D.ª Lluïsa Bernis.
Confecció de flors i fruites artificials.

Sra. D.ª Agna Pons.
Labors decoratives i Faians artificial.

ESTADÍSTICA D'EXAMENS

CURSOS	Alumnes	Nombre de matricules	Assignatures aprovades
1909 - 1910	57	182	114
1910 - 1911	62	185	118
1911 - 1912	65	210	189
1912 - 1913	61	230	195
1913 - 1914	59	218	172
1914 - 1915	63	257	175

ASSOCIACIONS PARTICULARS D'INSTRUCCIO

ASSOCIACIONS PARTICULARS D'INSTRUCCIÓ SUBVENCIONADES L'ANY 1914

Ultra les institucions que son catalogades en aquesta GUIA, la Diputació de Barcelona destina diverses quantitats per subvencionar associacions particulars dedicades a l'ensenyança que sol·liciten el seu auxili. L'any 1914 foren subvencionades les següents:

Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Industria de Barcelona: Càtedra d'Arab.

Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, Barcelona.

Centre Popular Catalanista de Sant Andreu, Barcelona.

Escoles del Districte Segón de Barcelona.

Associació Benèfica Instructiva de Moncada.

Centre Familiar Instructiu, Barcelona.

Foment Regional-Museu, Barcelona.

Escola de Teixits de Badalona.

Centre de Nostra Senyora del Carme i de Sant Pere Claver, Barcelona.

Unió Industrial, Barcelona.

Patronat de la Sagrada Familia, Barcelona.

Ateneu Obrer de Gracia, Barcelona.

Institut Industrial i Agrícol de Manresa.

Ateneu Instructiu de Cornellà del Llobregat.

Agrupació Altruista d'Ensenyança particular Obrera Gratuita, Barcelona.

Ateneu Enciclopèdic Popular de Barcelona.

Ateneu Obrer de Sant Andreu, Barcelona.

Unió Professional de Dependents i Empleats de Comerç, Barcelona.
Ateneu Igualadí de la Classe Obrera, Igualada.
Ateneu Obrer Manresà, Manresa.
Escola Catalana Gratuita «Mossèn Cinto», Barcelona.
Ateneu Lliure del Llobregat, Sant Feliu del Llobregat.
Escoles Catalanes del Dr. Robert, Hospitalet del Llobregat.
Col·legi dels Germans Maristes de Sabadell.
Patronat de la Joventut d'Esparraguera.
Academia de la Joventut Catòlica de Manresa.
Associació Catòlica «Escoles Milà i Fontanals», Vilafranca del Panadés.
Ateneu de Vilanova i Geltrú.
Ateneu Sanboià, Sant Boi.
Societat Progrès Industrial, Barcelona,
Centre Social de Terrassa.
Escoles Parroquials del Sagrat Cor de Jesús de Terrassa.
Centre Moral Eularienc, Barcelona.
Escola d'Economía Domèstica, Terrassa.
Patronat Social Escolar d'Obreres del Poblet, Barcelona.
Ateneu Obrer de Badalona,
Centre de Dependents del Comerç i de l'Industria, Terrassa.
Escoles del Centre Catòlic d'Obrers, Igualada.
Patronat per a Obreres «La Caritat», Martorell.
Patronat per a Obreres de l'Agulla, Barcelona.
Associació de la Dependencia Mercantil, Barcelona.
Casal de l'Obrera de Mataró.
Escoles Obreres de Vilanova i Geltrú.
Ateneu Obrer de Barcelona.
Escola de Puntaires de Sarrià.
Ateneu de Sant Joàn Despí.
Ateneu Gironellenc, Gironella.
Escoles Nocturnes Gratuites de Gracia, Barcelona.
Associació Instructiva Obrera de Les Corts, Barcelona.

Ateneu Enciclopèdic del Districte VII, Barcelona.
Ateneu de Sant Gervasi de Cassoles, Barcelona.
Associació Escolar Artística, Barcelona.
Escoles Nocturnes per a Obrers, Igualada.
Centre Educatiu de Noies i Escola d'Arts i Oficis, Barcelona.
Centre Catequístic de la Sagrada Familia, Barcelona.
Círcol de la Joventut Antoniana, Barcelona.
Centre-Germandat, de Sant Josep i Sant Lluís Gonçaga, Balsareny.
Col·legi Parroquial de Monistrol de Montserrat.
Lliga Social del Bruc.
Centre Catòlic Obrer de Sant Vicens de Paúl, Barcelona.
Centre de la Joventut de Berga.
Centre Obrer Instructiu d'Hostafrancs, Barcelona.
Centre Moral Instructiu de Gracia, Barcelona.
Col·legi de la Puríssima per a Sord-mudes i Cegues, Barcelona.

INDEX

Pàgs.

Advertiment 7

INSTITUCIONS ACADÈMIQUES I CIENTÍFIQUES

Institut d'Estudis Catalans. 13
Biblioteca de Catalunya. 19
Càtedra de Llengua Catalana 25
Oficines Lexicogràfiques. 28
Laboratori de Fonètica Experimental 32
Laboratori Provincial d'Higiene 34
Servei aerològic de Catalunya 37
Biblioteca Provincial i Universitaria. 41
Reial Academia de Ciencies i Arts 44
Reial Academia de Bones Lletres. 48
Academia Provincial de Belles Arts 52
Observatori Fabra. 55
Laboratori General d'Investigacions i Assaigs 58
Academia i Laboratori de Ciencies Mèdiques de Catalunya 61
Academia de Jurisprudencia i Legislació 65

INSTITUCIONS CIENTÍFICO-ADMINISTRATIVES

Consell de Pedagogía 69
Museu Social 72
Borsa del Treball de Barcelona 79
Secretariat d'Aprenentatge 83
Servei de Conservació i Catalogació de Monuments. . 87
Servei Geogràfic de Catalunya. 89
Servei del Mapa Geològic i Topogràfic 91
Comissió Provincial de Monuments Històrics i Artístics. 94
Servei tècnic del Paludisme. 97
Junta de Museus de Barcelona. 100

INSTITUCIONS D'ENSENYANÇA

INSTITUCIONS D'ENSENYANÇA SUPERIOR

Pàgs.

Cursos Monogràfics i d'Intercanvi. 109
Estudis Universitaris Catalans. 111
Laboratori d'Estudis Superiors de Química 115

INSTITUCIONS D'ENSENYANÇA NORMAL

Escola d'Istiu 121
Cursos de vespre 123
Biblioteca del Consell de Pedagogía. 125
«Escuela Normal Superior de Maestros» 127
«Escuela Normal Superior de Maestras» 135

INSTITUCIONS D'ENSENYANÇA TÈCNICO-ARTÍSTICA

Escola Industrial 143
Escola d'Industries Textils 147
Escola de Blanqueig, Tintorería, Estampació i Aprestos 152
Escola de Tenería. 156
Ensenyança de Directors d'Industries Químiques . . 159
Escola Superior d'Agricultura. 163
Escola Elemental del Treball 172
Ensenyança de Manyans de Màquines 175
» » Modelistes i Fonedors 178
Electricistes. 182
Ensenyança de Conductors de Calderes i Màquines de Vapor 185
Mecànics Automobilistes 188
Ensenyança de Teixits 190
Operaris d'Industries Químiques 193
Fusters i Capatassos d'Obres 195
Ensenyances especials 199
Escola Superior dels Bells Oficis 200
Escola d'Enginyers Industrials 210
Escola Superior d'Arquitectura 219
Escola Especial Provincial de Nàutica 227

Pàgs.

Escola d'Arts i Oficis i Belles Arts 233
Escola Catalana d'Art Dramàtic 244
Càtedra de Taquígrafia 249
«Escuela Superior de Comercio» 250
Escola Industrial i d'Arts i Oficis (Sabadell) 261
Escola d'Arts i Oficis, Agricultura i Industries (Manresa) 266
Escola d'Arts i Oficis (Terrassa) 270
Escola Industrial (Vilanova i Geltrú) 276
Escola d'Arts i Oficis (Mataró). 285
Institut Català de les Arts del Llibre 290

INSTITUCIONS D'ENSENYANÇA PRIMARIA

Casa de Caritat. 297
Casa de Maternitat i Expòsits. 299
Escola Montessori. 300

INSTITUCIONS D'ENSENYANÇA SECUNDARIA

Institut General i Tècnic 305

ENSENYANCES ESPECIALS DE CARÀCTER ECONÒMIC O SOCIOLÒGIC

Escola de Funcionaris d'Administració Local. 315
Càtedra d'Economía Social. 322
Biblioteca del Museu Social 324

ENSENYANCES ESPECIALS PER A LA DÒNA

Escola de Tall 329
Escola Superior de Bibliotecaries. 332
Institut de Cultura i Biblioteca Popular per a la dòna. 336
Escola d'Institutrius i altres carreres per a la dòna. . 344

ASSOCIACIONS PARTICULARS D'INSTRUCCIÓ

Associacions particulars d'instrucció subvencionades l'any 1914. 353